

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA XI

Broj 123

◦ TUZLA, KOLOVOZ - RUJAN 2003.

Cijena 1 KM, 4 Kn

ČUDOTVORNA GOSPA LIPNIČKA
zaštitnica tuzlanskih Hrvata katolika
iz ranog kršćanskog perioda

PROMJENE U TUZLANSKOME DEKANATU

U FRANJEVAČKIM ŽUPAMA TUZLANSKOGA DEKANATA VELIKE PERSONALNE PROMJENE

Ovoga ljeta prilikom redovitih promjena u Franjevačkoj provinciji Bosni Srebrenoj i tuzlanski kraj zadesile su očekivane promjene župnika i župnih vikara.

- FRA PETAR MATANOVIĆ, gvardijan i župnik tuzlanski ostaje na poziciji vikara Franjevačke provincije Bosne Srebrene i preuzima dužnost direktora Franjevačkog medijskog centra "Svjetlo Riječi" u Sarajevu.

Ratno i poratno vrijeme što ga je proveo u Tuzli obilježio je časnim i predanim franjevačkim djelovanjem čije su snage, tuzlanska župa i građani grada Tuzle svjesni. Neće se moći pisati o radu nijedne hrvatske, katoličke, pa i političke udruge na ovom prostoru, a da se ne spomene ime Petra Matanovića.

- Na mjesto župnika i gvardijana tuzlanskog došao je FRA ZDRAVKO ANĐIĆ. Tuzlacima je poznat kao dosadašnji župni vikar. Mlad je, obrazovan, pouzdan i kao što bi rekao Anđrić "ima srce kao u starinskih frataru."

- Sa župe Breške otišao je FRA BLAŽEN LIPOVAC. Napretkov dobrotvor, koji je obilježio Međunarodnu likovnu koloniju "Breške i Hrvatski Glasnik. Čovjek otvorena srca i široke ruke. Pravi ujak. Imenovan je župnikom novoosnovane župe u Dobrinji - Sarajevu.

- Na Breške je došao FRA MLADEN JOZIĆ iz župe Sivša. To je novi - stari tuzlanski svećenik. Znamo ga kao brežičkog i tuzlanskog vikara, te kao prvoga ravnatelja Katoličkog školskog centra "Sveti Franjo" u Tuzli. Tuzlaci pamte njegov sportski angažman u ratu, kada je rukometni klub HŠD "Zrinski" doveo na prvo mjesto u državnom prvenstvu.

- Tuzla dobija i FRA TOMU ANĐIĆA novog župnog vikara. On je dugogodišnji misionar (od 1985). Djelovao je u Ugandi, Zambiji, Malawiju i Sabaticalu.

- FRA MARKO BANDALO, župni vikar iz župe Šikara, otišao je za župnog vikara u Dubrave kod Brčkoga, a šikarskom župniku u vikarskim poslovima pomagat će FRA MARTIN ANTUNOVIĆ, direktor Opće gimnazije Katoličkoga školskog centra "Sveti Franjo" u Tuzli.

SLIKA GOSPE LIPNIČKE

U Lipnici je staro Gospino svetište, koje je i ove godine bilo hodočašćeno na blagdan rođenja BDM. To je jedno od starijih Gospinih svetišta u našoj zemlji. Pišući u Brošuri župe Šikara, Mijo Franković je naveo zanimljive podatke o ovome svetom mjestu o slici koja je njegovo posebno obilježje:

Središnji valorizacijski element kapele u Srednjoj Lipnici je prisutnost Gospine slike u samoj kapeli. Po narodnom predanju slika potječe iz staroga tuzlanskog samostana. Kada je on napušten 1690. godine jedan je od mjesnih begova, po imenu Nuragić, preuzeo sliku. Kada je za sliku saznala njegova kmetica (sluškinja), dojavila to tuzlanskom župniku, koji je tada stolovao u Lipnici, te je župnik otkupi od navedenoga bega i postavio u Lipničku kapelu. Postoje i šira narodna predanja o ovoj slici o čemu je više pisao poznati etnograf M. Filipović. Temeljem njegovih istraživanja ova se slika, odnosno njezino podrijetlo, može dovesti u korelaciju sa poznatim zavjetnim slikama Gospe Gradovrške i Gospe Olovske. Međutim, sve su te korelacije u nastanku i kretanju ovih slika samo hipotetskoga karaktera.

Vjernički narod je kroz stoljeća izražavao pobožnost prema Gospinoj slici molitvama i postom. Dosta je vjernika našlo utjehu i olakšanje po zagovoru Gospe Lipničke. Radi svega toga slika je dobila vremenom zavjetni značaj, a zavjetna svetkovina je Rođenje Blažene Djevice Marije ili Mala Gospa.

Povjesničari umjetnosti dali su joj naziv "Lipnička madona". Na ovoj slici prikazana je Bogorodica sa Malim Isusom u naručju, na

jednom oblaku. Oko nje iza oblaka proviruju glave anđela. Oko Gospe i Isusa, svjetlijom bojom naslikana je svetačka kruna. Gospa je prikazana kao u nekakvom zamahu, oko nje leprša draperija njenog ogrtača u bogatim naborima. U prvom planu su prikazani sv. Petar (desno sa ključevima, koji označavaju vlast koju je dobio od Krista), i sv. Pavao (lijevo s knjigom Sveto Pismo i mačem, koji simbolizira njegovu riječ koja je britka kao mač). U pozadini je prikazano mirno vedro nebo i crkva u perspektivi.

Slika je prvi puta restaurirana 1971. godine u Umjetničkoj galeriji BiH u Sarajevu, od strane slikara M. Čurića. U svom izvještaju o obavljenom poslu od 04. 11. 1971. godine, Čurić kaže da je sliku primio u tragičnom stanju. Restauracija slike je uspješno izvedena i slika je vraćena na staro mjesto u Lipničku kapelu na štovanje i molitvu vjernicima.

Druga restauracija i konzervacija slike izvedena je 1987. godine od strane Konzervatorskog odjela

Narodnog muzeja iz Beograda. Restauraciju slike financirao je Zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode iz Tuzle. Ovi poslovi su obavljani radi sudjelovanja slike na izložbi "Blago franjevačkih samostana BiH" u Sarajevu 1988. godine, u okviru manifestacije "Sarajevska zima".

Slika sa kapelom u postojećem prirodnom ambijentu predstavlja jedinstvenu kulturno-spomeničku i sakralno-zavjetnu cjelinu, daleko više od lokalnoga značenja.

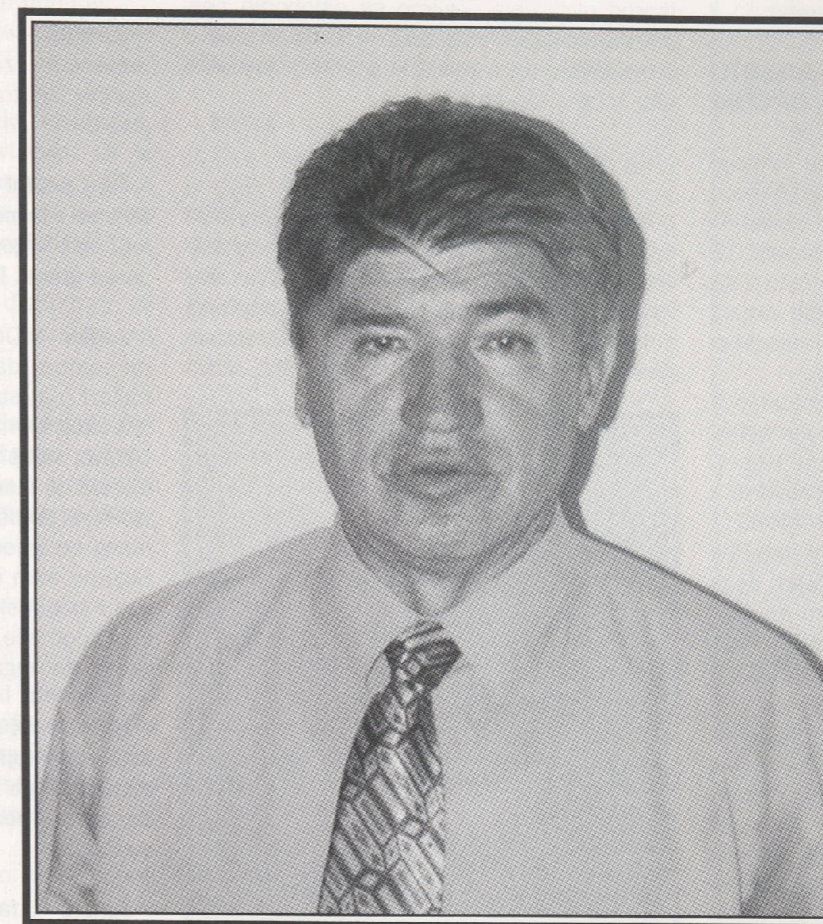

Kapelica u Lipnici

Mijo Franković, Brošura župe ŠIKARA, izdanje 2001.

ILIJA JURIŠIĆ,

predsjedavajući Općinskoga vijeća Tuzla

"Bosanskohercegovački pa i tuzlanski usud je živjeti zajedno"

Ilija Jurišić je samozatajni gospodin koji volonterski obnaša funkciju predsjedavajućega Općinskoga vijeća u Tuzli. Ova činjenica nije baš javno razvikana jer g. Jurišić nije kapitalizirao svoju neobičnu gestu koja je na današnjem vremenu zbilja rijetka. Nema među nama ljudi, pogotovo funkcionara, koji rade za opću stvar besplatno, iz ljubavi prema zajednici. Ili ih, možda, ima, a za njih se ne zna jer, poput g. Jurišića, šute i rade, ne mašući zastavama svojih zasluga. Čuđenje na stranu, zaista je g. Jurišić zanimljiv čovjek!

PREDsjedNIK NAJUSPJEŠNIJE ĐAČKE ZADRUGE U BIVŠOJ JUGOSLAVIJI

Hg - Tuzlak ste i cijeli ste svoj život proživjeli u ovome gradu. Kakvu Tuzlu poznajete od prije?

Jurišić - Rođen sam u Doknju i tamo sam živio do šest godina. Moja je obitelj među prvim hrvatskim obiteljima koja se poslije drugoga svjetskog rata naselila u naše staro

naselje Solina. Tu sam proveo najljepše dane svoje rane mladosti, završio osnovnu školu. U Tuzli sam završio, učiteljsku školu, pedagošku akademiju u Osijeku, a fakultet u Zagrebu. Upisao sam i poslijediplomski studij u Sarajevu, ali ga, zbog zdravlja, nisam priveo kraju.

Tuzlu jako volim i teško bi se odlučio mijenjati životnu sredinu. Bio sam đak generacije u osnovnoj školi i vrlo se rado sjećam toga sretnog perioda, a posebno se rado spominjem da sam bio prvi predsjednik đačke zadruge koja je bila najuspješnija u bivšoj Jugoslaviji. U Beogradu sam, kao predsjednik, primio nagradu od pokojnoga velikog spikera Radivoja Markovića. U učiteljskoj školi također sam bio uspješan i oslobođen mature.

Hg - Kakva je to bila zadruga?

Jurišić - U školskoj đačkoj zadrugi "Leonard Banker" u Solini, život zadrugara odvijao se pod izuzetno kvalitetnim vodstvom direktora Miketića koji je bio čovjek bogatih

ideja. Imali smo vlastiti bazen, radionice za tehničku kulturu kao i prodavaonicu udžbenika i školskoga pribora. Započeli smo prikupljanjem izdanaka voća, pa smo, uz stručnu pomoć voćara g. Ivana Vančure, naučili prve elemente kalemjenja i oplemenjivanja voća koje smo kasnije prodavali. Kupili smo zaprežna kola i konja kojega su izdržavali učenici prema utvrđenome rasporedu, u sklopu vannastavnih aktivnosti, uz redovitu nastavu. Tako smo zaradili prve novce i kupili polovan vojni Džems-kamion na kojem su se učenici obučavali u vožnji. Bila je to školska 1958./9. godina.

Hg - U učiteljskoj školi bili ste stipendist i zaposlili ste se "po rasporedu"?

Jurišić - Ponudena mi je Dragunja koju sam mijesao s Gunjom jer nisam znao gdje se nalazi. Pokojni Hamdija Odošić bio je referent za osnovno obrazovanje, bio je i moj profesor i pred njim sam potpisao svoj prvi radni ugovor.

Bila je to teška godina jer je nastava bila kombinirana (četiri odjeljenja!), ali je moj posao visoko vrednovan.

Nakon škole rezervnih oficira u kojoj sam ponuđen da se aktiviram (odbio sam i pored primamljivih materijalnih uvjeta jer sam imao poseban odnos prema uniformnim zanimanjima!), ponovno sam, zbog stipendijske obveze, radio u Dragunji. Na Pedagoškoj akademiji u Osijeku završio sam razrednu nastavu, a nakon zaposlenja u organima unutarnjih poslova, završio sam fakultet u Zagrebu.

VOLONTER NA MJESTU PREDSEDAVAJUĆEGA VIJEĆA OPĆINE

Prošao sam skoro sve rukovodne funkcije u organima unutarnjih poslova, a završio sam na funkciji načelnika javne sigurnosti sjeveroistočne Bosne čija je nadležnost pokrivala 19 općina. Umirovljen sam 1991. naprosto zato što nisam mogao pojmiti da će se organi unutarnjih poslova, vojska, školstvo i zdravstvo raspacati i svrstati u političke partije.

Poslije toga sam jedno vrijeme pokušao s prijateljima neki privatni posao, međutim, došao je rat. Procijenili smo da naša iskustva mogu dobro doći u obrani domovine i stavili smo se na raspolaganje gradu i općini. Nakon oslobođenja bio sam demobiliziran i pozvan da, kao domaći čovjek pozitivne reputacije, zajedno s kolegom Imamovićem pomognem u usmjeravanju i radu mjesnih zajednica. To smo radili do 2002. i kažu da smo bili uspješni.

Na posljednjim općinskim izborima dobio sam mandat kao predstavnik SDP-a i bio predložen za predsjedavajućega Vijeća općine. Nisam uposlenik. Jedan sam od rijetkih volontera za razliku od mojih kolega po drugim općinama. Na radnome mjestu provodim dosta vremena i mnogi i ne primjećuju da nisam uposlen.

Hg - Jeste li zadovoljni radom Vijeća?

Jurišić - Jesam! U vijeću imam 30 vijećnika iz 7 partija. Najbrojniji su vijećnici iz SDP-a koji su u koaliciji s vijećnicima iz stranke umirovljenika (19+2). Moja je priroda i težnja da vrlo rijetko pribjegavamo preglasavanju. Upuštamo se u raspravu, u dijalog s oporobom i tražimo za većinu naših odluka konsenzus cijeloga vijeća. Građani znaju kad su rasprave burne, a kritike oštre, ali sve je to cijena demokracije i stabilnosti i vrijednosti dokumenata koje usvajamo. Zadovoljstvo je ista da smo na posljednjoj sjednici od 16 točaka dnevnoga reda za 12 imali jednoglasje. To pokazuje ujednačenost u ostvarivanju interesa naših građana.

Hg - U kojoj mjeri realizirate programe rada Vijeća?

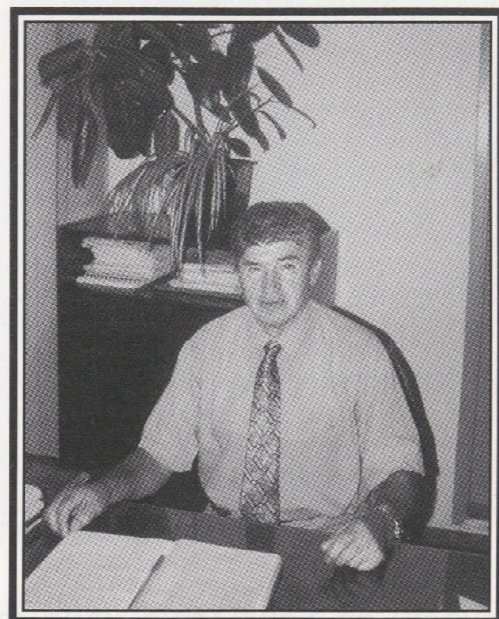
Jurišić - Programi Vijeća pa i izvršne vlasti uvijek su vrlo ambiciozni. Na početku godine se pitamo možemo li ih realizirati, ali iskustvo, već treću godinu, govori da mi skoro u 99% realiziramo naše programe. Što više, tijekom godine nismo kruti i program dopunjavamo pitanjima koja se nametnu. Npr. ove

godine do 7. mjeseca mi smo, pored programski zacrtanih tema, realizirali još 24 teme. Naš smo program do sedmog mjeseca realizirali s 85 procenata.

Sličan je i program izvršne vlasti. Nas motivira i osobni i kolektivni pogled da naša bh. stvarnost i budućnost treba biti okrenuta jednakopravnosti svih naroda u BiH. Tuzla je prije 11 i nešto više godina branila pravo na konstitutivnost svojih naroda, danas smo okrenuti k gradnji i u tome pogledu idemo ispred okruženja. Želimo se osloboditi pesimizma, a naše futurističke ideje pretvoriti u programske orijentacije i zadatke koje dosta uspješno obavljamo.

Hg - Šta posebno ističete?

Jurišić - Nakon 30 godina puno smo uradili na toplifikaciji grada i tu aktivnost nastavljamo, nakon 30 godina očistili smo sve vodotoke u općini i stavili točku na poplave, a zatim smo uspjeli asfaltirati 17 putnih pravaca na 28 dionica. U ovoj godini, skoro

svakoga mjeseca ili svakih 15 dana, imamo priliku staviti u funkciju neku završenu komunalnu infrastrukturu.

Očistili smo šipražje i žbunje na prostoru Slane banje. To smo pretvorili u korisnu parkovnu površinu. Uredili smo atrij na Slatini i postavili za umirovljenike mamutski šah. Parkovne površine u gradu povećali smo za 4 puta. Sagradili smo šetalište s novim drvodredom. Ove smo godine postavili daleko više klupa za sjedenje i košara za otpatke, nego u ranijih 10 godina.

Realizirali smo ideju Panonskoga jezera, jednoga kapitalnoga komunalnoga objekta koji je već ove godine u žarkome ljetu pokazao svoje opravdanje. To će biti simbol prepoznavanja ovoga grada, svjedočanstvo za strance o našoj tisućugodišnjoj i deset tisućugodišnjoj povijesti.

Ovih je dana započela izgradnja Merkatora, jedne od najvećih stranih investicija u BiH, ako se izuzme put VC. Poslije toga počinje izgradnja multi kina, povijesnoga trga ...

Ranije smo započeli ekspanziju stambene gradnje. Gradi se 5-6 značajnih poslovno-stambenih objekata, a ovih će se dana

općinska administracija konačno preseliti u vlastiti prostor, gradsku kuću. Nakon 70 godina po prvi puta bit će općinska administracija na jednome lokalitetu sa svim svojim službama.

NE VIDIM UGROŽENOST HRVATSKOGA NARODA U TUZLANSKOME KRAJU

Hg - Gdje je u svemu tome mjesto predsjedavajućega Općinskoga vijeća? Koju on snagu ima?

Jurišić - Predsjedavajući predsjedava najvećemu zakonodavnom tijelu na razini općine. Mi trasiramo put djelovanju izvršne vlasti.

Hg - Istakli ste neke općinske projekte za koje se u javnosti čuju oprečna mišljenja. Npr. lokacija trgovačkih ili sportskih prostora usred grada. Dolaze li do vas ta mišljenja?

Jurišić - Dolaze do nas i ti glasovi, ali računamo da svaka novina na početku nailazi na stanoviti otpor. Kad je riječ o Mercatoru i multikinima kao stranim investicijama, svjesni smo sa vlastitim sredstvima nikada ne bismo mogli napraviti takve objekte. Naš godišnji proračun je skoro tri puta manji od vrijednosti samo ova dva projekta! Siguran sam da će na kraju zapošljavanjem ljudi, slovenskim plaćama, osiguranjem prodaje domaće robe i kvalitetom trgovine, biti vrlo malo negativnih komentara.

Hg - Govori se o potpunome kolapsu malih trgovaca koji također zapošljavaju ljude i sami od toga žive? Kažu da će broj ljudi koji će ostati bez posla biti veći od novoza-poslenih!

Jurišić - U fazi smo tržišne ekonomije i sukladno tome se ponašamo. Kvalitetu treba dati šansu.

Hg - U 117. broju Glasnika iz veljače ove godine, gospodin kantonalni premijer je, prilično otvoreno, izrazio skepsu da bi Hrvati iz SDP-a koji su, realno, jedini Hrvati u vlasti, mogli pravilno i uspješno predstavljati i ostvarivati interes hrvatskoga naroda u tuzlanskome kraju. Čini se da je imao pravo, što Vi na to kažete?

Jurišić - Ne vidim ugroženost hrvatskoga naroda u tuzlanskome kraju. Položaj Hrvata ne može se mjeriti samo jednim reperom - koliko ih je zastupljeno u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti.

Ako je i to mjerodavno, evo podataka: U vijeću kojemu ja predsjedavam sjedi deset (33,30%) Hrvata. Istina, ne pripadaju svi istim partijama, ali to za mene nije bitno. Daleko mi je bitnije koliko je netko Bosanac i Hercegovac, koliko se zalaže za interese građana. Naši građani su još u fazi političkoga sazrijevanja. Hrvatske interese može uspješno zastupati i netko tko nije Hrvat i obrnuto. Vlast je prolazna. Mandati su 4 godine i ljudi će se mijenjati. Volja, snaga, umijeće i znanje bitni su za mene kod izbora ljudi.

TUZLA JE SOCIJALDEMOKRATSKA SREDINA

Hg - Baš takav stav je istaknut kao hrvatski hendikep. Ta politička rascjepkanost. Sugerirano je da smo se na izborima neinteligentno podijelili.

Jurišić - Ne znam iz kojega političkoga fona dolazi ta ideja, ali ja ponavljam da mi je daleko bitnije da je pravi čovjek na pravom mjestu, nego kojemu narodu on pripada.

Hrvata je, naprosto, malo i tu se sve završava!

Hg - To je jedan humanistički, civiliziran, demokratski stav koji je privlačan, ali je pitanje koliko se uklapa u aktualne prilike na našem prostoru. Ne mislite li da je nerealan, idealistički, rekla bih, utopistički?!

Jurišić - O tome bi se moglo diskutirati, ali to je, po mome mišljenju, jedini ispravan put za sve nas.

Hg - Je li Tuzla stvarno socijaldemokratska sredina kao što se predstavlja svijetu. Koliko je ta socijaldemokracija u svojoj biti ona prava, a koliko je ona paravan za jednu sasvim drugačiju realnost?

Jurišić - Tuzla je socijaldemokratska sredina! Ja tako mislim!

Hg - Ove je godine Hrvatski glasnik prvi put materijalno poduprt od naših vlasti. Ta nam potpora puno znači i zahvalni smo. Kako je došlo do te otvorenosti prema tiskovini s nacionalnim predznakom?

Jurišić - Jednostavno, nismo veliki pobornici forme, nego sadržaja! Ne smeta nam naziv jer, kad se novine otvore, vidi se da su one tuzlanske, bosanskohercegovačke, da ih mogu čitati svi narodi. Glasnik ima podršku ne samo hrvatskoga nego i svih drugih naroda, barem onih s kojima ja komuniciram.

Hg - U Doknju i Solini danomice je sve manje hrvatskoga stanovništva. Brine li Vas to?

Jurišić - Mene kao i druge zabrinjava odnos mladih ljudi prema BiH. Mnogi su kvalitetni civilizacijski procesi ratom zaustavljeni ili su izmakli kontroli. Sve treba pokrenuti od nule, a to nije lako. Porače je realno teže od rata i tim poteškoćama nisu izloženi samo Hrvati.

Mladi nemaju vremena za čekanje, nestrpljivi su i zato mijenjaju sredinu.

Hg - Mislite da je samo ekonomski razlog odlaska mladih s ovih prostora?

Jurišić - Ja sam bio mlad u vrijeme jednoga posebnog entuzijazma. Bilo je lakše objasniti mladima put u budućnost. Vjerovali smo u bolje sutra pogotovo u šezdesetim godinama prošloga stoljeća. Ja danas nisam svojim sinovima uspio nametnuti svoje ideale.

Hg - Slažete li se da je razlog različitoga odnosa prema vrijednostima u otvorenosti prema svijetu, slobodi medija koju ranije nismo imali?

Jurišić - U pravu ste! Mladi se oduševljavaju atraktivnijim životom od onoga što mi možemo ponuditi!

PRENAGLAŠEN NACIONALNI NABOJ NE DOVODI DO SREĆE I BLAGOSTANJA

Hg - Imate suprugu i dva sina. Koliko ste obiteljski čovjek, s obzirom na angažman?

Jurišić - Zadovoljan sam s odgojem svojih sinova. Nedavno sam postao i djed! Supruga je cijeli radni vijek u školstvu i pred mirovinom je. Izvela je devet i pol generacija i sa zadovoljstvom priča o svome pozivu. Ja sam volio prosvjetu, ali sam iz ekonomskih razloga nužno otišao. Teško bismo živjeli s dvije prosvjetne plaće! Sinovi su, stjecajem okolnosti, u inozemstvu. Jedan se, potkraj rata, liječeći se u Njemačkoj, zagledao i oženio. Mladi je pomorac i, logično, ovdje nije imao posla, kao ni njegova, također, visokoobrazovana supruga pa su otišli u njezin rodni grad.

Hg - Ako poslije izbora ne budete na ovoj poziciji, što ćete raditi u slobodno vrijeme?

Jurišić - Priznajem da sam teško podnosio prve dane umirovljenja. Spomenuo sam da sam tada s kolegama bio započeo neke poslove, za koje žalim što ih, zbog rata, nisam mogao dovršiti. Poslije rata sam otkrio ljepotu i zadovoljstvo u radu s mjesnim zajednicama i vidim da ja s radošću još mnogo mogu raditi. Nažalost, moje zdravstveno stanje (dijabetes!) nije baš najbolje.

Hg - Ostavljate dojam sabranoga, smirenog čovjeka?!

Jurišić - To jeste bit moje naravi, moga karaktera. Ta smirenost, staloženost i promišljenost, davali su mi pouzdanje da mogu istrajati.

Hg - Nema Vas među Hrvatima koji se na različite načine nestranački organiziraju. Koji je tome razlog?

Jurišić - Želim biti iskren. Prenaglašen nacionalni naboj nikada nije dovodio do sreće i blagostanja. Bosanskohercegovački pa i tuzlanski usud je življenje zajedno, skromno. Ne možemo drugačije. Svako istrčavanje, bez obzira na razlog i motive, ne donosi dobro. Treba neke stvari ostaviti da prenoće, da sazriju, postanu utemeljene i dobiju stabilniju podršku. Djelomične potpore nisu dovoljne u svim sferama življenja.

Hg - Imate li ideala, ima li u politici ljudi koji vas fasciniraju?

Jurišić - Gandhi, Tito, Naser, Nehru, to su za mene veliki ljudi i mislim da je njihova miroljubiva politika, životni put koji bi mi mogao biti uzorom.

Mr. Marica Petrović

OPĆINA TUZLA

PRESS

KONFERENCIJA U POVODU DONACIJE NOGOMETNOG SAVEZA NORVEŠKE U OBLIKU SPORTSKOGA IGRALIŠTA

U subotu, 6. rujna 2003, u 16,00 sati, u restoranu na Tenisu ("Sezam"), načelnik Općine Tuzla, gospodin Jasmin Imamović priredio je press konferenciju u povodu donacije Nogometnog saveza Norveške u obliku sportskoga igrališta.

Na press konferenciji su se, kako je i najavila Ambasada Kraljevine Norveške u BiH, obratili:

- g. Kim Traavik, zamjenik ministra vanjskih poslova Kraljevine Norveške,
- Nj. E. g. Henrik Ofstad, ambasador Kraljevine Norveške u BiH,
- g. Jan Braathu, zamjenik generalnog direktora Odjela za zapadni Balkan pri Ministarstvu vanjskih poslova Kraljevine Norveške,
- g. Jo Sletbak, asistent generalnog direktora Odjela za zapadni Balkan pri Ministarstvu vanjskih poslova Kraljevine Norveške,
- gđica Cathrine Andersen, savjetnica u Ministarstvu vanjskih poslova Kraljevine Norveške,
- g. Frede Overland Andersen, prvi sekretar u Ambasadi Kraljevine Norveške u BiH.

Gospodin Jasmin Imamović, načelnik općine Tuzla, u prigodnom govoru, zahvalio se Nogometnom savezu Kraljevine Norveške na razumijevanju i donaciji u iznosu 150.000,00 KM.

Nekrolog jednoj doskorašnjoj političkoj stvarnosti: Nestanak imena "Jugoslavija"

GODINA 2003: I NOMINALAN KRAJ JEDNOGA JUŽNOSLAVENSKOG DRŽAVNOG SNA

Decenijama su o JUGOSLAVIJI u XIX. i XX. stoljeću sanjali mnogi naraštaji i veliki pojedinci različite provenijencije: političari, pravnici, umjetnici, svećenici, gospodarstvenici pa i radnici i seljaci, kao i mnogobrojne političke i društvene organizacije i institucije s ovih jugoistočnoeuropskih prostora, a njezino utemeljenje u svoje vrijeme i na svoj način, podržale su i vodeće svjetske sile i međunarodne organizacije.

Ostatak bivše Socijalističke Federativne Republike JUGOSLAVIJE, Savezna Republika JUGOSLAVIJA imala je legalitet samo za Srbe i Crnogorce, a nakon promjene ustava, pod pritiskom međunarodne zajednice, ona je promijenila i ime. U povijest južnoslavenskih naroda ime "Jugoslavija" prvi put je formalno uvedeno u život davne 1929. g. nakon što je iste godine srpski kralj Aleksandar Karađorđević zaveo diktaturu u zemlji. U olujama II. svjetskog rata monarhistička JUGOSLAVIJA se raspala da bi u obliku socijalističke JUGOSLAVIJE nastavila pod istim imenom svoje postojanje i dalje, sve do nedavno. U nedavnim ratnim zbivanjima SFR JUGOSLAVIJA se konačno pocijepala po nacionalnim šavovima od kojih je (uglavnom) svaki dio uzeo svoje nacionalno ime za vlastitu državu. Konačno u proljeće ove 2003. godine je učinila i srpskocrnogorska SR JUGOSLAVIJA s novim službenim imenom "Srbija i Crna Gora". Tako je najzad i samo ime te višedecenijske političke stvarnosti nestalo i ostalo bez terminološki aktualnog političkog značenja. Jedan politički pojam i jedno ime - JUGOSLAVIJA - time je i formalno i definitivno nepovratno prešlo u povijest.

Sve bivše JUGOSLAVIJE (izuzev SRJ - ali za Srbe i Crnogorce i ona) bile su državnopravno relativno utemeljene države baš kao i bilo koje druge nacionalne ili višenacionalne države tada u svijetu i o njima su, kao što gore spomenih, sanjale mnoge generacija javnih djelatnika ovih prostora.

O JUGOSLAVIJI se sanjalo kao o NACIONALNOM OSLOBOĐENJU od vladavine stranaca, o njoj se sanjalo kao o PRAVEDNOM DRŽAVNOPRAVNOM RJEŠENJU u interesu njenih građana, o njoj se sanjalo kao o ISTINSKOM (komunističkom) DRUŠTVU u zadnjem razdoblju i svaki puta iskreno i sa svim snagama i svom političkom i, drugom, pameću i kreativnošću. (Na pameti su mi ovdje samo glavni odnosno većinski politički tokovi tog sedamdesetogodišnjeg južnoslavenskog razdoblja državno-pravne povijesti.)

Banovina Hrvata i socijalistički internacionalizam

JUGOSLAVIJA je u obliku Kraljevine SRBA, HRVATA i SLOVENACA (SHS) nastala kao što je općenito poznato, daleke 1918. godine, a nestala, kao SFR JUGOSLAVIJA, u nedavnom ratu, 1991. godine. Postojala je dakle 73 godine, a možda bi trajala i duže da se u

međuvremenu nije desio prijelaz na socijalistički tip društva tijekom II. svjetskog rata. Vjerojatno bi ekonomski razvoj i ekonomska snaga održala ovu građansku južnoslavensku zajednicu na okupu i dalje kao parlamentarnu, centralističku ili federativnu (?), i monarhističku (??) državu. Ozbiljna reforma Kraljevine JUGOSLAVIJE bila je već započeta stvaranjem unutar nje Banovine Hrvatske - davanjem dakle, više prava Hrvatima u zemlji (na čemu su oni insistirali svo vrijeme postojanja ove Jugoslavije).

Tu jedinu pozitivnu političku činjenicu uz građanski kapitalistički razvoj tada je prekinuo komunistički sustav tragično slijep na neke stvarnosti političkog i ekonomskog života i to u najpozitivnijem smislu tog pojma ("Tragičan") u kojem postoji istinski raskorak između plemenitih težnji i stvarnosti koju ti ideali, unatoč svemu, nisu uspjeli doseći. U svoj povijesti koja je prethodila XX. stoljeću nije se nikada dogodilo tako nešto - ako zanemarimo jedan pokušaj starog grčkog filozofa Platona kod sirakuškog tiranina Dionizija - da se pokušalo u tako mnogo država jednu društvenu teoriju pretočiti u stvarnost i da se na tom idejnom projektu kolektivno ustrajavalo u razdoblju od oko sedamdesetak godina. O snazi ove teorije ova činjenica svjedoči po sebi kao i o veličini njenog tvorca, te o važnosti čitavoga ovog razdoblja koje se ne bi smjelo potcijenjivati.

Usprkos tome značenju, socijalistički projekti su se kao što je poznato urušili sami od sebe, a na području bivše SFR JUGOSLAVIJE imao je u krvavom ratu osobito mračan kraj. Na ovom višenacionalnom prostoru ideologija komunizma je naglašavala vrijednosti INTERNACIONALIZMA odnosno NAD nacionalne vrijednosti koje su trebale prevazići nacionalne težnje pojedinih naroda, ali su ih umjesto toga samo prigušile. Nijedan drugi južnoslavenski narod prije nedavnog rata, izuzev Srba i Crnogoraca u periodu 1878-1918, nije posjedovao vlastitu modernu državu. Tako se je moglo desiti da s raspadom socijalizma prigušeni nacionalizam prirodno izbije i nastavi tamo gdje je bio "zamrznut", to jest negdje u vremenu Kraljevine JUGOSLAVIJE pred II. svjetski rat, ali sada na radikalno i državotvorno do kraja osviješten način.

Objektivna osnova jugosentimenta i strahovi novih europskih država

Postojeće je stanje sada onakvo kakvo jest. Događaji su sami hoću reći najviše proizveli ovakvo novo geopolitičko stanje u ovom dijelu svijeta koje sada ima puno pravo na postojanje i legalitet potvrđen od međunarodne zajednice. Uostalom, kako će se događaji odvijati nitko nikada nije mogao niti će ikada moći uistinu i potpuno znati, post festum mi se možemo približavati objektivnim odgovorima, ali isto tako često mi - pod utjecajem aktualnog stanja,

ograničeni svojim vremenom koje ne možemo prekoračiti - u našim odgovorima nesvjesno opravdavamo faktično stanje.

Pisati dakle, objektivno o određenoj političkoj stvarnosti, znači prije svega nastojati izbjeći tu osnovnu opasnost apologetskog odnosa spram sadašnjosti, ali i prenaplašavanje samo jednog (važnog) stajališta društvene stvarnosti, npr. nacionalnoga, a na uštrb nekoga drugog kao što su to ekonomski, politički ili demokratski aspekti.

Doista nitko razuman, prosječan i relativno obrazovan ne može sporiti veliku sličnost među južnoslavenskim narodima HRVATIMA, SRBIMA, BOSANSKIM MUSLIMANIMA, CRNOGORCIMA, SLOVENCIMA, MAKEDONCIMA (pa i BUGARIMA). Ali nitko sličan također neće sporiti niti to da se ti narodi mogu promatrati objektivno i opravdano kao dovoljno različiti, s obzirom na njihovu povijest, jezik, cjelovit demografsko-geopolitički prostor, vlastitu državnopravnu povijest, pravo na narodno samoopredjeljenje, i dr. Novonastale države na prostoru bivše SFR JUGOSLAVIJE ove razlike također potpuno opravdavaju i nitko im u tom smislu ne može osporiti zakonitost postojanja.

To nipošto ne znači da prethodna država nije imala vrijednosti. SFR JUGOSLAVIJA je samo "mislila" da je dobro riješila pitanje političke ravnopravnosti kroz federaciju ali je ipak i ovo rješenje značilo pomak u odnosu na centralistički uređenu Kraljevinu JUGOSLAVIJU s Banovinom Hrvatskom, za koju se tada - (jer nije bilo vremena za to, pet dana prije početka II. svjetskog rata) — nije moglo znati u što će se razviti.

SFR JUGOSLAVIJA je također imala svjetski cijenjenu nesvrstanu politiku, a imala je i svoj put u socijalizam (samoupravljanje) vrijedan na razini dobre političke volje u kantovskom smislu toga pojma pa je zbog toga cijenjena u nekim svjetskim političkim i znanstvenim krugovima.

S propašću SFR JUGOSLAVIJE sve su ove vrijednosti, razumije se, izgubljene. Svakako su one objektivna osnova za sve JUGONostalgičare danas na ovom prostoru, a ovaj sentiment skoro većinski ili relativno velik, europska zajednica koristi da pozitivno obnovi, u zadnjim ratovima popucale veze, među južnoslavenskim narodima. Iz svoje orlovske europske perspektive ona to čini potpuno sukladno sa svojom političkom regijom kojoj je Balkan njen sastavni dio.

S druge strane, vodeći političari novonastalih južnoslavenskih država, pa i BiH, često strahuju upravo od takve politike shvaćajući je kao prijetnju opstanku za svoje vrlo mlade ali i male, NOVE EUROPSKE DRŽAVE. U strahu za svoj tek postignuti identitet i samostojnost kod njih je primjetno izrazito nastojanje za izgradnjom vlastitog državnopravnog subjektiviteta.

Nema nikakve sumnje u to da je njihov strah od obnove "jugoslavenstva" u tom smislu potpuno bezrazložan i neosnovan.

ROMEO KNEŽEVIĆ

DIJALOG TREBA I MORA ZAMIJENITI MITOLOGIZACIJE

- Upitamo li se kako bi se historičari i historiofografija trebali postaviti prema izgradnji zajedničkog krova i zajedničke kuće u BiH, onda je neminovno prevladavanje mitoloških historiofografija njegovanjem historiofografije kritičkog diskursa. Ako nema normalne transparentne komunikacije koju oličava slobodan dijalog, onda nužno nastupa nasilje, rat i uništavanje, tvrdi dr. Srećko M. DŽAJA, posebno naglašavajući da aktualna bošnjačka marginalizacija Srba i Hrvata, nije adekvatan odgovor na srpske i hrvatske mitologizacije, te ranije - povijesne - marginalizacije.

U trećem nastavku znanstveno-povijesnoga feljtona "RIJEČ O POVIJESTI", što ga je povjesničar dr. Srećko M. DŽAJA, objavio u Katoličkomu mjesečniku Franjevačke provincije Bosne Srebrenice "Svjetlo riječi", broj 244, za srpanj - kolovoz 2003. godine, posebna pozornost je posvećena MITOLOGIZACIJI BOSANSKE POVIJESTI, što je i naslov ovoga nastavka, iz kojega donosimo sažetak.

Na samome početku teksta dr. Džaja skreće pozornost na činjenicu da sa mitološkim videnjima bosanske povijesti korespondiraju političke prakse, koje se daju tipološki svrstati u dva tipa: tip **reconquiste** - ponovno osvajanje izgubljenoga područja i tip marginalizacije.

"Tip **reconquiste** karakterističan je za hrvatske i srpske mitologizacije bosanske povijesti", tvrdi znanstvenik Džaja.

Poslije detaljno, znanstveno i temeljito obrađenih srpskih i hrvatskih **reconquista**, marginalizacija i minimiziranja bošnjačko-muslimanske komponente u političkoj i kulturnoj prošlosti Bosne i Hercegovine, te međusobnih isključivanja između Srba i Hrvata, dr. Džaja se kritički osvrće na aktualno ponašanje bošnjačkih znanstvenika i bošnjačke publicistike.

"Marginalizacijske tendencije prisutne su u znatnom dijelu današnje bošnjačke publicistike, naglašava dr. Džaja, te citira jednu od tvrdnji dr. Mustafe IMAMOVIĆA, koja je iznesena u knjizi "Historija Bošnjaka". - **Pravoslavno i katoličko stanovništvo u Bosni bilo je u većini doseljeno tokom XVIII. i XIX. stoljeća, pa njihova svijest, tradicija i ideologija nisu imale nikakve veze sa bosanskom srednjovjekovnom državom. Zato su i nastojanja Austro-Ugarske da oživi interkonfesionalno bošnjaštvo kao nacionalnu ideologiju, historijski bila unaprijed osuđena.**"

U skladu sa ovom tezom dr. Imamović je citirao i dio dnevnika princa Eugena Savojskog (1663-1736) u kojem je ratnik govorio o egzodusu bosanskih katolika preko Save, nakon što je on spalio Sarajevo u jesen 1697. godine. Sam Eugenio Savojski zapisao je tada u svoj ratni dnevnik da se nada da će pokupiti sve kršćane u Bosni i odvesti ih "nazad preko rijeke Save".

Reagirajući na ovaj dio citata dr. Imamović, dr. Džaja, ističe: "U jezičnom smislu problem leži u tome, kako prevesti francuski glagol REMENER - s odvesti nazad, kako je to učinio Imamović ili pak odvesti sa sobom, što bi u

danom kontekstu odgovaralo stvarnosti." U trećem nastavku ovoga feljtona dr. Džaja tvrdi da je Ahmed S. ALIČIĆ, daleko smjeliji u marginaliziranju hrvatske i srpske komponente u BiH.

Aličić naglašava: "Bošnjački etnos je kao povijesna supstanca ove zemlje (Bosne) apsorbirao sve te druge grupe i grupice, koje su svračale u Bosnu ko zna pod kakvim uslovima i sa kakvim ciljevima, i to kroz dugotrajan proces...! Srpski i hrvatski etnički element nije postojao u Bosni u značajnijem broju i on nikako nije konstituent bošnjačkog etnosa...! U vrijeme osmanskih osvajanja, pa i dosta dugo vremena poslije toga, nazivi Srbija ili Srbistan ili Hrvatska ili Hrvatistan Turcima nisu bili poznati. Ti nazivi su mnogo kasnijeg datuma. Naziv zemlje Bosne nije se mijenjao."

Poslije ovih citata nameće se jasan zaključak, tvrdnja je povjesničara Džaje, da je cilj nacionalnih mitologizacija bio i ostao stvoriti predodžbu o Bosni kao, u etničkom pogledu, kompaktnoj zemlji.

"Ali budući da ta navodna kompaktnost ima disparatna obilježja, koja se međusobno isključuju - tj. u srpskom videnju nema mjesta hrvatskoj i bošnjačkoj sastavnici, a u hrvatskom i bošnjačkom videnju svaki put drugim dvjema sastavnicama", dodaje dr. Džaja, te podsjeća da su srpska i u manjoj mjeri hrvatska strana, nastojale do kompaktnosti doći metodom **reconquiste**, a bošnjačka metodom **marginalizacije**.

Obje metode vide rješenje problema suživota u Bosni u stvaranju takve kulturne i političke

infrastrukture, u kojoj bi imala dominantan položaj samo jedna, i to mitizirana, nacionalna tradicija, a druge dvije nacionalne tradicije bile postupno potisnute, još je jedna tvrdnja dr. Džaje. Ovaj asimilativni model suživota vodio je u neviđena stradanja svih triju etničkih skupina bh. pučanstva tijekom XX. stoljeća. "Postavimo li pitanje, što bi bila alternativa na jednoj strani reconquistama i marginalizacijama, a na drugoj dijalektičkim sintezama, izranja kao ključni pojam DIJALOG. Dijalog kao onaj oblik mišljenja i prakse u kojemu se sugovornici i aktanti potiču, jedan drugom omogućuju dolazak do plodnijih pogleda, međusobno se motiviraju i otvaraju za stajališta onog drugoga. U tom slučaju aktanti nisu borci koji se bore jedan protiv drugoga svojim stajalištima i idejama, svojim argumentima, kako bi onoga drugoga svladali, ponizili i konačno posve diskvalificirali i difamirali, nego se sugovornici u dijalogu pojavljuju kao suigrači u istoj igri. Oni omogućuju da se sama igra uzdigne i usavrši, a ne da jedan od njih bude uništen. Tu nije potrebno nešto treće, kao u dijalektici, sinteza koja bi bila završna i zaključna pozicija, i koja u stvari ne pripada nikome. Najvrjednije što se može među ljudima dogoditi to je dijalog u najširem smislu riječi, dakle otvorena komunikacija u duhu slobode. Ako nema normalne transparentne komunikacije koju oličava slobodan dijalog, onda nužno nastupa nasilje, rat i uništavanje, rješenje je i upozorenje koja nudi dr. Srećko M. DŽAJA.

Priredio: N. J. IVANOVIĆ

Tjednik Hrvata u Mađarskoj Hrvatski glasnik

ULOGA SVEĆENIKA U OČUVANJU JEZIKA

Tjednik Hrvata u Mađarskoj Hrvatski glasnik objavio je razmišljanje glavnog urednika Ladislava Gujaša o poteškoćama i mukama s kojima se Hrvati susreću u očuvanju materinskog jezika:

Približavajući se Podravini, u meni se oslobađaju refleksi među kojima je na prvome mjestu refleks jezika. Gotovo je nezamislivo da u Brlobašu, najmanjem hrvatskom naselju u Mađarskoj, progovorim na mađarskome, a problema imam i s književnim hrvatskim. U meni se probudi i oslobađa mjesni dijalekt na kojem sam progovorio. Ma koga sretnem na ulici ili u krčmi, obračam mu se riječima koje sam naučio od majke i oca, djedova i baka. Tako je bilo i onodobno kada je u selu "službeni" jezik bio hrvatski. Nije bilo razlika među naraštajima, svatko je "divanio brlobaški". Nažalost, danas se sve češće susrećem sa primjerom kada na hrvatsku riječ odgovor dobijem na mađarskom, i to od onih s kojima sam zajedno naučio prve hrvatske riječi. Možda je to postala moda? Pretpostavljam da je to zbog toga što im u mađarskom izgovoru i nakon toliko godina osjećam nespretnost, prirodni refleksi bi zahtijevali da razgovor teče na hrvatskome. Ti doživljaji i misli javili su se u meni prošloga tjedna kada sam bio na Danu sela u Starinu... I ovaj sam put nestrpljivo čekao da sretnem neke stare znanke, prijatelje s kojima mogu razgovarati na jeziku mojih predaka. Prolazeći ulicom, nisam se razočarao jer sam čuo hrvatsku riječ.

Razočaranje me obuzelo kada sam, prateći misno slavje, nažalost, dobio potvrdu svojih misli koje sam prije dva tjedna iznio na ovome mjestu. Riječ je o ulozi svećenika u očuvanju jezika. Mještani i gosti suočili su se živim primjerom, činjenicom koja je zabrinjavajuća. Misno je slavje, što je posebno značajno, na Dan sela proteklo tako da se ni jedna molitva nije molila na hrvatskome. Prije dva tjedna pisao sam baš o svećeniku koji je iz Podravine premješten u jedno mađarsko naselje. Taj je svećenik Hrvat i rodom je iz Starina.

SRETNA ITALIJA I NESRETNA BiH

Na web stranici HDZ-a BiH, početkom kolovoza 2003. godine pisalo je, između ostaloga, da je **dr. Dragan Čović**, kandidat za člana Predsjedništva BiH.

Ovo je u medijima tretirano kao krajnja neaktualnost, a optimisti iz ove stranke su prokomentirali da se iza svega kriju vizije posebne vrste, jer će gospodin Čović biti kandidat za istu dužnost na predstojećim izborima, bili oni redoviti ili izvanredni.

TKO ZNA ŠTO ĆE BITI?

Zastarjeli podatak na web stranici sasvim je evidentan, a što će biti na narednim izborima ostaje nam da sačekamo, saznamo, čujemo i vidimo.

Od grupe tuzlanskih SDP-ovaca ovih dana sam čuo priču da je Italija najsretnija država, jer ima Jadransko more, a nema Hrvate. Za Bosnu i Hercegovinu tvrde da je najnesretnija, jer ima muslimane, a nema naftu.

Zanimljivo bi bilo saznati što o tome misli i kaže drug **Ivica SEGAT**, tajnik Općinskoga odbora SDP-a Tuzla i vijećnik u Općinskomu vijeću Tuzla.

Ako se pitate zašto baš njega prozivam, odgovor se krije u njegovom talijanskom podrijetlu i be-ha državljanstvu.

Na Ateističkomu groblju u Tuzli odavno nema mjesta za sahranjivanje, pa se ateisti pokopavaju u vjerska groblja.

Zbog višedecenijskoga nemara općinskih vlastodržaca Tuzlaci su dovedeni u situaciju da u životu mogu biti i vjernici i ateisti, ali po okončanju života, zbog više sile i političko-komunalnoga nerada i nereda, moraju se prikloniti svako svome vjerskomu korpusu.

Gospodin **Juraj NOVOSEL**, između ostaloga i glavni i odgovorni urednik Hrvatskoga Glasnika priupitao me ovih dana što mi je bio motiv da u jednomu brojeva ove novine napišem poduži tekst o knjizi "Ja UVIK IĐEN DALJE", pisca **Dragana MARIANOVIĆA**, a u kojoj se na dopadljiv umjetnički način obrađuje dio životopisa **Stipana IVANKOVIĆA - LIJANOVIĆA**.

U samome tekstu sam napisao da me knjiga toliko oduševila pa nisam mogao odoliti porivu da to oduševljenje sa drugima podijelim, ali gospodin Novosel je unatoč tomu ostao sumnjičav. Čini mi se da pomalo vjeruje kako sam od Tvrtke "Lijanovići"

dobio ili ću dobiti najmanje 100 kilograma pršuta.

Ako bi se nešto takovo posrećilo pola bi podijelio sa glodurum NOVOSELOM.

Liječnik **Srećko TUNJIĆ**, predsjednik Hrvatske seljačke stranke Tuzlanske županije svojevremeno mi je izjavio da je **Ivo KOMŠIĆ**, HSS-ova krtica u Lagumdžijinom SDP-u?

Ostaje nejasno što li je i čija li je krtica gospodin Komšić poslije raskola u SDP-u.

Odavno se u BiH govori i aktivno radi na deminiranju zemljišta i to je dobro, mada se odvija sporo.

Uz ovo, višestruko korisno deminiranje, ja bih osobno volio da se dese i neka nova, ali brza i efektivna - po mogućstvu pred kamerama - akcija miniranja dvoraca i poslovnih prostora, nekih naših političara, ratnih i poratnih tajkuna.

Predstavnici međunarodnih institucija u BiH stalno osuđuju trgovinu ljudima, a osobito ženama. Uz osude, ponešto učine i na sprečavanju toga zločina i crnoga biznisa, na čemu im čestitam.

Međutim, ni sam ne znam kako stati u kraj političko-stranačkim trgovinama ministarskim, predsjedničkim i zastupničkim foteljama, koje nas mnogo, mnogo koštaju.

Reforma, odnosno smanjivanje administracije u državnim organima, jedan je od zadataka aktualnih vlastodržaca, a sve radi manjih proračunskih troškova.

Uz potporu ovoj reformi predlažem i uklanjanje zastupničkih i ostalih dužnosničkih, šestomjesečnih i godišnjih paušala, koje po važećem zakonu primaju po isteku mandata.

U nastupajućoj akademskoj godini bit će otvoren studij turskoga jezika na Filozofskom fakultetu u Tuzli.

U toj ideji nema ništa loše. Na protiv, dobro je znati što više jezika. Međutim, nameće se pitanje kada će na ovom tuzlanskom fakultetu hrvatski jezik dobiti svoje pravo mjesto, umjesto tekuće i aktualne proklamacije.

Na više sjednica Općinskoga vijeća Tuzla, diskutirano je o raznoraznim otpadima - posebno starih automobila.

Prema mišljenju jednog dobrog poznavatelja političkih zgoda i nezgoda u Tuzli, na otpadima ima mjesta i za mnoge političare, profesionalce i one koji se vijećnicima i zastupnicima zovu.

Nije mi poznato, ali ću se potruditi da saznam, do narednog izdanja Hrvatskoga Glasnika i rubrike u krivom ogledalu, što o ovome misli gospodin **Ilija JURIŠIĆ**, umirovljeni policijski dužnosnik i aktualni SDP-ov predsjednik Općinskoga vijeća Tuzla.

Gospodin **Ivica DIVKOVIĆ**, policijski komesar u MUP-u Tuzlanske županije, dugo je na pravim mukama. Gdje god zagusti - na blokiranim prometnicama ili pred razjarenim djelatnicima ispred zgrade Vlade, prvi je na udaru.

Do sada je sve te incidente, zajedno sa ostalim policajcima, uspješno smirio, ali je pitanje do kada će moći izdržati taj i takav pritisak.

Istina ima i zlih jezika koji tvrde "**sam pao, sam se ubio**". Na svu sreću komesar Divković nije ni pao, a nije se ni ubio. Vjerujem da se to neće ni desiti, ali je više nego izvjesno da će se umoriti. Tim prije što u ovom teškom, složenom i opasnom poslu nema adekvatnu pomoć.

O reformi obrazovanja, od osnovnoga, preko srednjoškolskoga, pa do sveučilišnoga mnogo se govori i piše, ali malo u praksi poduzima. Uz osobna saznanja i uvid u ovu oblast, za potporu ovoj tvrdnji koristim i dio izjave tuzlanskog sveučilišnoga profesora **dr. Ljube RADIĆA**, koju je iznio u intervjuu Hrvatskome Glasniku, iz travnja ove godine.

Dr. Radić je rekao: "**Dosadašnji stupanj demokracije u obrazovanju dosegao je razinu potpunoga bespravlja učenika i studenata. Ne postoji gotovo ni jedna institucija koja je u funkciji ostvarivanja bilo kakvog prava učenika, a nastavnici, autoritativnom moći sude i odlučuju na štetu mladih ljudi.**"

Još samo da nastavnici i profesori shvate da su tu gdje jesu zbog učenika i studenata, a ne obratno, te da prigodom provjeravanja njihovoga znanja nastoje saznati što znaju, a ne otkriti što ne znaju.

Krivo (o)gledao:
Nikola J. IVANOVIĆ

TUZLANSKO JEZERO

Kupanje u atraktivnom i ljekovitom jezeru počelo je 24. srpnja i od tada do danas bilo je više od sto tisuća kupača. Tuzlaci su zadovoljni i oduševljeni ovim jezerom, koje se naziva PANONSKO JEZERO. Urađeni su mnogi prateći objekti, a higijenski uvjeti su svakim danom sve bolji. Voda je čista i ispravna. Svaki dan se uzima uzorak vode koji kontrolira Javni zavod za zdravstvo Tuzle. Na kupanje dolaze stari i mladi. Voda jezera je ljekovita i poneki oboljeli, samo nakon nekoliko kupanja odlaze kući bez štaka i štapa. Svijest građana mora biti na toj razini da sami paze i čuvaju ovo značajno mjesto u Tuzli i da ostavljaju sve čisto za sobom.

Pitali smo redovite kupače što misle o ovome jezeru. Rekli su slijedeće:

ZVONKO BOSANKIĆ

Tko se prvi puta u tuzlanskome jezeru okupa taj od njega teško više odstupa

Ima dosta prigovora o opravdanosti za ulaganje u izgradnju tuzlanskoga jezera. Je li ga trebalo baš u ovo teško poratno vrijeme praviti, kada sve više građana ostaje bez zaposlenja i sredstava za život?

Svatko ima pravo prigovora i pravo na svoje mišljenje o prioritetu ulaganja sredstava, ali jezero je ljekovito i neophodno gradu Tuzli i njenim žiteljima.

Sâm sam se osvjedočio učinku te vode nakon par dana kupanja, jer voda nije samo osvježjenje nego i lijek. Pozdravljam i svakodnevnu brigu o čistoći jezera i njegove okolice. Čuo sam i od mnogih posjetitelja veoma pozitivne i pohvalne izjave i svjedočenja o ljekovitosti vode, posebice na sve vrste reumatskih oboljenja.

Mnogi smo se "zarazili" jezerom te svaki slobodan trenutak koristimo da se nađemo u toj ljekovitoj vodi, jer smatram osobno da je to korisnije i isplativije od banjskoga i bolničkoga liječenja.

DIKA KAPIDŽIĆ

Vijest da će se na Pingi graditi jezero obradovala me je više nego bilo koja vijest u posljednje vrijeme. Mi Tuzlaci godinama smo se

nadal da će takvu ideju netko ostvariti i, eto, jedan čovjek, Tuzlak, koji voli Tuzlu, ostvario ju je sa svojim suradnicima.

Ranije je Tuzla imala više bazena i svi su propali. Dugo godina su stajali prateći objekti kao avet i ništa se nije činilo da se stanje popravi. Mnogo objekata se moglo sačuvati da su bili pravi ljudi na pravim mjestima kao što je danas naš gradonačelnik.

Oboljela sam od degenerativne bolesti zglobova-artroza. Bolest se može liječiti samo plivanjem. Slana banja pomaže, ali nije to bazen gdje se može plivati. To se može samo u Panonskom jezeru.

Promatrala sam gospodina gradonačelnika Jasmína Imamovića kako s velikom pažnjom prati taj građevinski pothvat i bila sam oduševljena njegovim interesiranjem tijekom gradnje.

Od prvoga dana otvaranja sa svojom djecom i unucima krenula sam na kupanje. Dolazio je i gospodin Imamović. Bio je uvijek okružen Tuzlacima koji su mu izražavali svoju zahvalnost.

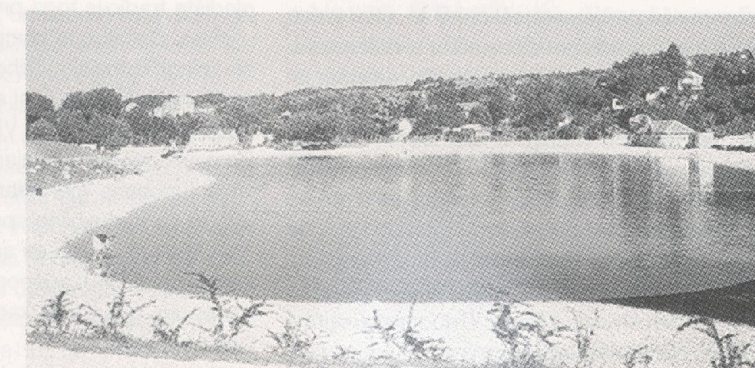
Ujutro promatram mališane kako treniraju u zdravoj i čistoj vodi. Svaki dan primjećujem nešto novo u uređenju kupališta. Mnogo je toga urađeno i vraćam se kući sve zadovoljnija, voda mi pomaže u mojoj bolesti. Tako se osjećaju mnogi stariji Tuzlaci.

Ovim našim Panonskim jezerom, dobili smo najbolju razglednicu, po kojoj će se grad Tuzla i prepoznati. To možemo zahvaliti gradonačelniku Jasminu Imamoviću. Želim mu da ostvari svoju zamisao o uređenju grada. Sigurno će imati pomoć svojih suradnika i svih građana.

ADISA I HALIL ŠEHIĆ

Živjeti u Tuzli, a ne posjetiti Panonsko jezero i okupati se zaista je nezamislivo. Atrakcija za sve građane BiH, a nalazi se u našem gradu! Sunce i slana voda ... zar nam treba more, i to samo za 2 KM. U samom centru grada i, odakle god se krene, lako je stići do njega. Panonsko jezero doista treba vidjeti, osjetiti njegov miris i sigurno ćete ponovno doći i koristiti te blagodati koje jedino ima Tuzla.

Fotografije: **Ahmet Bajrić - BLICKO** i **Ivica Žižak Priredio: J. N.**

Obraćanje akademika pr. dr. R. Katičića, sudionicima Napretkove škole 2003. godine u Beču

Profesor Katičić je rođen 1929. u Zagrebu. Tu je završio osnovnu školu i Klasičnu gimnaziju, a studij klasične filologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Doktorat iz filoloških znanosti stekao je 1959. Član je četiriju akademija: HAZU, BH akademije, Bečke i Norveške akademije. Danas je profesor slavenske filologije na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Beču.

Činjenica da ste se sakupili na ljetnoj školi njemačkoga jezika. Nedvojbeno je korisna, nešto što je nedvojbeno zanimljivo, ali mislim da treba dodati - to je doživljaj i to je ujedno izazov koji se pred vas stavlja. Toliko je to lijepo i toliko izazovno da predstavlja izazov meni da se sada obratim s ovo nekoliko riječi.

Napredak je i osnovan, uz ostalo zato da podupre školovanje. Oni koji su se u njemu udružili, a to su bosanski Hrvati, u Napretku nikada nisu bili zatvoreni prema drugima oko sebe, nikada odvojeni, ali su bili svjesni svojih vrijednosti i svjesni sebe. Što nikojem Hrvat, a napose bosanskom u svako doba nije bilo lako! Napredak se uvijek i posebno brinuo da stvori mogućnost školovanja, mogućnost razvoja, da pomogne pri životnom startu onima iza kojih nitko ne stoji, iza kojih ne stoji niti bogatstvo, jer ga je u bosanskih Hrvata malo i bilo, iza kojih ne stoji nikakva moć, jer je u bosanskih Hrvata, također, vrlo malo bilo onih koji su željeli da im pomognu. Kad se gleda koji su ljudi, čija su imena poznata, bili Napretkovi stipendisti, pojavljuju se dojmive stvari o kojima malo znamo. Evo, vi ste to, vas podupire Napredak, i, naime, vama se otvaraju mogućnosti kojih bez toga ne biste imali, ali vam, se, dakako, postavljaju obveze, zadaci, i, dakako, da ste svi odgovorni da ovo što dobivate oplodite. Svrha dolaska ovdje je učenje njemačkoga jezika. Njemački jezik je vrlo važan, danas je on u sjeni engleskoga, ali je po regiji srednjoeuropski, glavni sagrađajni jezik. Tako da smo mi, tu ne mislim samo na Hrvate, mislim na ljude našega podneblja, jako upućeni na njemački jezik. Mi imamo zapravo, svatko od nas, četiri jezika: jedan vlastiti, jedan regionalni (i to je njemački), uz njega talijanski, i glavni, engleski. Zapravo bi svatko od nas trebao poznavati ova četiri jezika. I to nam nije pretjerano teško, jer se s tim jezicima stalno susrećemo. Vama se tu u vašem sudjelovanju ostvaruje jedna duboko učvršćena povijesna okomica. Ja bih je, uvjetno, napola u šali, opisao: od Sarajeva do Beča. Na nju nailazite na svakome koraku. Kada malo razgrnete okolnosti života, ako se malo sjetite što su vam djedovi i bake pričali, kada gledate koliko je upravo bosanskih Hrvata u Zagrebu, međutim, o tome vam neću govoriti, nego želim reći koliko je bosanskih Hrvata u Beču. Treba samo otići u nedjelju na misu, pa da to doživite. Radi se tu o

U svome obraćanju mladim Napretkovicima iz Bosne i Hrvatske, prof. Katičić naglasio je kratkoću vremena i svoju želju da u tome vremenu ukaže mladim ljudima na dostojanstvenu tradiciju koju baštine kao bosanski Hrvati.

Ovaj nagovor uglavnom je vijerno prenesen. Imajući na umu razliku između govornoga i pisanoga stila, možda je trebalo napraviti veće zahvate u lekturi teksta. Ali, poštujući prof. Katičića, svjesni njegove veličine i snage njegove poruke, objavljujemo tekst, manje-više vijeran originalnom govoru.

Poruka je jasna - Potomci smo časne i plemenite starine koja nam se, iz raznih, teško shvatljivih razloga, sustavno prešućuje.

Svijest o vlastitom dostojanstvu potrebna nam je svima, a pogotovo mladim ljudima koje na našim prostorima nitko ne ohrabruje.

jednoj davnoj okomici, koja ide od Budima do Vrhbosne, jer je Bosna imala svojega Gospodina. Dugo je to bio ban, a poslije kralj. ("Svojega Gospodina", što je stariji izgovor koji je danas u Bosni zaboravljen). Dakle, imala je svojega gospodina, a taj gospodin bio je Ugarski kralj. I to je ta okomica koja ide od Budima do Vrhbosne, što je povijesno ime Sarajeva, jer je naselje od vrela Bosne, naselje na Miljacki između staroga grada Sarajevskoga, Vratnika i Blažuja. Na tome području bilo je nekoliko aglomeracija, bila je romanička katedrala Vrhbosanska, i to se naselje zvalo Vrhbosna. Sarajevo je ime Osmanlijsko, Sarajevo je ime orijentalno! Kad je život u tom naselju postavljen na nove osnove u novim okvirima, sa gledišta tradicije toga prostora, jako se zakomplikirao. Dakako, te komplikacije ste svi vi, iako ste mladi, doživjeli u njihovim kasnim očitovanjima i posljedicama. Čini se da je pravo središte bosanske vlasti bilo u Visokom, jer tamo se je Bosanski stanak sastajao, i tamo je, kako kažu vrela (upozorio me jedan sarajevski kolega na to!), to se nedovoljno spominje, ima jedan izraz "sva Bosna". Tamo se sastaje sva Bosna, a tu se misli na onu gospodu kojima je bosanski gospodin, gospodin, kao što je njemu ugarski kralj gospodin.

Napredak, uz Franjevačku Provinciju Bosnu Srebreanu, razvija povijesnu svijest bosanskih Hrvata

Nikada ni Tvrtko, najmoćniji bosanski vladar, nije teoretski zanijekao da je ugarski kralj njegov gospodin, samo se to nije očitovao taktički ni u čemu, ali postoji čvrsta veza koja je onda, skupa s pravima vladarskim nad Ugarskom, Dalmacijom i Hrvatskom, s Slavonijom i Bosnom, prenesena kao kruna na glavu habsburšku i sjedište dobila ovdje (prebačena je iz Budima!). Tako da okomica danas vodi u Beč. Govorim vam to zato jer se, stjecajem okolnosti, stjecajem razvoja u posljednjim desetljećima, razvila povijesna svijest, povijesna nauka, koja se prenosila na bosanske ljude. Tako smo skupljeni oko Napretka, koji je, uz Franjevačku Provinciju Bosna Srebreana, najjasniji izraz te tradicije. Provincija Bosna Srebreanu nepomućena je u stamenoj okomici crkvene predaje koja je u stanju odoljeti nevjerojatnim potresima. Napredak je nešto drugo, jer Napredak nije velika institucija, nije struktura discipline i moći, što, na svoj način, skromna fratarska redodržava Bosna Srebreana jest. U Napretku progovara samo tlo, puk, ljudi, koji, od ono malo groša što imaju, pokoji skupe da bi nešto mogli napraviti. I kad sam sada bio u Sarajevu,

kad sam vidio kako stoji zgrada Napretka, uskrsnulog Napretka, doista mi je dah stao, jer se tu pokazuje što čini nepokolebljiva upornost slabih, kada su u stanju udružiti se. To što postiže Napredak nije lako, ali, uz ostalo, postiže i to da ste ovdje, jer je Napredak i ovdje stvorio svoju bazu, i na taj način je potvrdio okomicu o kojoj sam vam prije govorio. To vas obvezuje kao mogućnost koja vam je pružena, ali vas obvezuje i kulturna tradicija iz koje je ona proizišla, koja je baština Bosne Srebreane. Nije to ona redodržava Bosna Srebreana koja je sezala od Jadrana (Split i Dubrovnik, gdje su samostani u Zaostrogu i Živogošću) do Dunava, do Budima, jer je još danas u Budimu franjevački samostan. Još i danas je vidljivo da je to bio istureni položaj hrvatskih tragova. Danas su to samo tragovi. Najveći je grob Matije Petra Katančića koji je preveo Sveto pismo. Dakako, ti franjevci su pripadali redodržavi Bosni Srebreanoj, kojoj danas ne pripada čak ni Hercegovina. Nekada je od mora do Budima sve bilo njeno i njezini pripadnici bili su inteligencija cijelog hrvatskog naroda, koja je bila pod osmanlijskom vlašću, a kako se povlačila osmanlijska vlast, tako se smanjivalo područje Bosne Srebreane. Nas je Bosna Srebreana uvela u modernu Europu, i stvorila to jedinstveno područje.

Hrvati u Bosni su integralni, nosivi dio cijeloga hrvatskog naroda

Mogu vam reći da nema baštine "Bosne Srebreane", ne bi bilo hrvatskog naroda kakav je danas,

ne bi naprosto bilo, jer samo Bosna Srebreana povezuje Makarsko primorje s Podunavljem. I nas obvezuje ta tradicija, jer je iz nje potekao Napredak, ne kao crkvena akcija, nego kao pučka akcija, kao pučko samoorganiziranje. Nama je to veliko bogatstvo i nije nam od toga život lak, jer biti Hrvat u Bosni znači imati dvostruku pripadnost. Nisu Hrvati u Bosni tek tako neki dodatak hrvatskome narodu, nego su oni integralni, nosivi dio cijeloga hrvatskoga naroda. Oni su baštinici najzravnije bosanske tradicije, a ujedno vezani sa cjelinom hrvatskoga naroda.

Danas se puno govori o identitetu, tako da se čovjeku smuča od toga. Ovdje će korisno poslužiti da kažemo nešto o ta dva identiteta: bosanski i hrvatski. Tomu treba biti dorastao, to je moguće. To nije lako, ne toliko zato što ne bi bilo lako po sebi, jer svatko tko živi u takvoj situaciji, naprosto zna da je to tako i na odgovarajući način se umije postaviti.

Nije to nešto neshvatljivo, nego netko vam sa svih strana sugerira da to ne ide, - moraš biti ili ovo ili ono. Ili Bosanac, onda nisi Hrvat, ili Hrvat, onda nisi Bosanac. A biti Bosanac nije isto kao biti Ličanin. To je daleko sadržajnije. To nije regija, to je vlastita tradicija koja uključuje sasvim hrvatsku tradiciju kad se radi o bosanskim Hrvatima, ali uključuje i bosansku tradiciju, i to ne kao nešto preuzeto, nego kao nešto potpuno vlastito, jer u Bosni su Hrvati potpuno autohtoni. Tom izazovu možete biti dorasli samo ako umijete tu situaciju gledati u širem kontekstu, a to znači na onoj okomici što sam prije govorio, tako da to što ste sada tu, ne smijete shvatiti

samo kao zgodnu priliku, jer je Beč privlačiv grad, i lijepo je vidjeti ga i upoznati ga, ne samo zato, to ima daleko dublje značenje.

Bojim se da me je Beč malo zaveo, da sam tu okomicu od Sarajeva do Budima i od Sarajeva do Beča previše naglasio na uštrb jedne druge, a to je ona koju sam samo natuknuo, od Sarajeva do Zaostroga, od Sarajeva do Živogošća, sada na fratarskoj liniji. To je veza Sarajevo - Split, Sarajevo - Dubrovnik, Sarajevo - Zadar, da ne zaboravim Sarajevo - Jajce. Nisu vaše veze sa Zagrebom ono što je vaše rodove, vaše stare učinilo Hrvatima, nego su to upravo veze sa Splitom, Zadrom i Dubrovnikom. Upravo zato što su se redovnici Bosne Srebreane, fratri, u svojem književnom radu posve orijentalni na jadransku Hrvatsku. Upravo zato je, naprosto, samo po sebi razumljivo da su ljudi za čije se duše oni brinu Hrvati.

Evo, ja sam samo natuknuo neke elemente, neke dimenzije situacije koja je dovela do toga da smo se sastali. Nadam se da ćemo poslije večere, obilaskom povijesne jezgre Beča, i to one koja je za nas najzanimljivija, malo življe osjetiti detaljnije ove elemente. Eto to bi bilo ono što sam imao potrebu reći.

Nikada u Bosni nije bilo bogumila

Dominikanci nastupaju paralelno s franjevcima u europskoj povijesti. Oni su i jedni i drugi propovjednički redovi. Oni imaju vrlo izrazitu dušebrižničku komponentu. Oni su komplementarni i vrlo različiti. Dominikanci su vrlo učeni, vrhunski učeni, oni su osnovali prvo hrvatsko sveučilište u Zadru (u XV. stoljeću), ali smo mi to tek nedavno saznali. Imali su već u XIV. stoljeću visoku školu u Zadru, pa se spore otkad se ta škola može zvati sveučilište. Oni su u pristupu različiti. Dominikanci su u svojem pristupu tvrdi i žestoki, a franjevci su blagi. Dominikanci jurišaju na rajska vrata, a franjevci se ljubezno priklanjaju.

Bosna je bila problem u srednjovjekovnoj Europi i u rimskoj crkvi, zbog krivovjerja, zbog hereze koja je tamo bila čvrsto ukorijenjena. Nekada su nas učili da su to bili bogumili. Nikada u Bosni nije bilo bogumila! Bosansko krivovjerje nije se zvalo bogumilstvo, takvi su bili u Bugarskoj. Oni su sebe zvali bosanski krstjani, a na zapadu službena crkva ih je zvala patarenima. Oni nisu imali veze s bogumilstvom, nego s krivovjericima u Italiji i južnoj Francuskoj.

Od crkvenih redova prvi su u Bosnu došli dominikanci i oni su bili u Bosni bezuspješni. Najjasnije vidite po tome što se je bosanski biskup skrasio u Đakovu. U Đakovu je biskup mogao opstati. Franjevci su došli nešto poslije dominikanaca. Pristup franjevaca u Bosni je bio daleko prihvatljiviji. U Bosni su stvorili katoličku tradiciju koja je živa i danas. Zato ja nisam išao ni lijevo ni desno, nego sam pratio ono što je doista povuklo okomicu. Dominikanci su ostali jaki u Zadru, Dubrovniku, Zagrebu. Oni su jako zaslužni za hrvatsku kulturu.

Dominikanci ne umiju biti ponizni, ne umiju se sagibati, a fratri to znaju. Franjevci su jako važni za bosansku povijest, a dominikanci nije nužno ni spominjati u ovakvim, vremenskim ograničenim prilikama.

Priredila Marica PETROVIĆ

Tuzlanska i bosanska epizoda dr. Ive Pilara (1905 - 1920), XV. POLITIČKO SUĐENJE U ZAGREBU

Piše: Anto CIGELJEVIĆ

Zakon ne traži da netko prijavi nešto, što bi bilo njemu na štetu. O tome da se Duić baš meni obratio, pa Duić je mogao i iz novina doznati za nj, a i ja da sam i htio na ono pitanje odgovoriti, ne bih mogao, jer nisam znao ni tko je armijski komandant u Zagrebu". osim Waltera, Pilaru su postavili pitanja i suci, a jedan od njih, Dušan Đermanović, je zatražio da Pilar govori o svojoj političkoj djelatnosti. Na to je pitanje Pilar odgovorio da on "svoju stvar ne smatra političkim, nego jednim juridičkim pitanjem, te uslijed toga otklanja i ovo pitanje, objavila je zagrebačka "Večer" 14. lipnja 1921.

Suci, međutim, nisu uvažili Pilarove i Walterove argumente, te je dr. Pilar osuđen na dva mjeseca zatvora, uvjetno na godinu dana. U presudi br. I. 6583-1920. od 6. kolovoza 1921. otipkanom pisačim strojem, koja ima ukupno 37 stranica, dr. Pilar je proglašen krivim zato što je "sredinom rujna 1920. u Zagrebu, saznajući iz lista potpukovnika Duića, koji mu je donio i uručio Pavao See, da su Stjepan Duić, odnosno Pavao See, poduzeli mjere i neovlaštene čine saznanja o vojnoj obrani države, a naročito o stanju i rasporedu vojske IV. armijske te Savske divizijske oblasti u Zagrebu radi izvješća stranoj državi, odnosno njenim agentima - nije o tim mjerama izvjestio policijsku vlast". U obrazloženju suci su naveli: "Optuženi dr. Ivan Pilar priznaje da je primio Duićevo pismo, a priznaje i to da ga nije odmah prijavio vlasti, kako to zakon propisuje, pa valja tim priznanjem njemu u grijeh upisani čin držati ustanovljenim u objektivnom i subjektivnom pravcu. Njegovoj obrani da se nije mogao smatrati obveznim na prijavu jer od te prijave nije vidio nikakve koristi za državu i jer mu je falila svijest o tom da se ima izvješće dati tuđoj vlasti, nije sud dao mjesta, jer je zakonski propis prijave striktan i obavezan u svakom slučaju, a nikakve prilike ne mogu opravdati propust takove prijave. U ovom činu stječu se obilježja prestupljenja protiv otečestva iz članka 85. II. stavka krivičnog zakona, pa je sud optuženog dr. Ivana Pilara radi toga i osudio".

INSCENIRANI PROCES

Proces je okončan pravomoćnom presudom kojom je dr. Pilar osuđen na uvjetnu kaznu zatvora u trajanju od godinu dana. Opisujući ga u "Historijatu moje veleizdajničke parnice godine 1920-1921.", dr. Pilar spominje stvarne razloge tomu i ovako ih pojašnjava:

"Hrvatske novine su navodile da je moj proces insceniran samo u svrhu da se obratilo potreba tzv. Vidovdanskog ustava od 28. lipnja 1921. koji je sada našu državu stavio na rub propasti, i da su zato postav-

Ivo Pilar u mladosti, snimljen 1889. i 1893. u Zagrebu

jeni pred sud najraznije osobe, čak i vrlo nabrazeni ljudi kao prof. Sufflay i ja, da bi se dokazala opasnost za državu, i potreba ovako nasilnoga ustava.

Rasprava je trajala do 2. kolovoza, a 6. kolovoza 1921. izrečena je osuda, kojom je osuđen dr. Sufflay na tri godine tamnice, što je gospođi Accurti sastavio jedno pismo veleizdajničkog sadržaja, a ja na dva mjeseca zatvora, što nisam prijavio dolazak Seea policiji.

Značajno je, međutim, da gđa Accarti, za koju je to veleizdajničko pismo pisao, nije nikada bila u istrazi. Bila je pol godine u sanatoriju i onda se mirno vratila kući, gdje je i danas, živa i zdrava.

Moj branitelj g. dr. Walter ostavio me je na cjedilu, i savjetovao mi je da pristanem na osudu. Kako sam kasnije saznao, učinio je to pod pritiskom službenih krugova.

Ja, međutim, nisam popustio. Sumnjao sam od početka, da se radi o provokaciji. Napravio sam temeljitu ništavnu žalbu, i počeo istraživanje u gornjem smjeru.

Obratio sam se posredstvom svoga strica Stjepana pl. Pilara, generala u Grazu, izravno na oberstleitenantu Duića, koji je, međutim, izjavio na časnu riječ da mi nikada nije pisao ni poslao nikakvu ceduljicu niti ikoga ovladio da u njegovo ime to učini.

Pošto su se time moje sumnje da je stvar meni podmetnuta potvrdile, nastojao sam da dobijem o tome autentičan dokaz. Obratio sam se jednome poznatom odvjetniku u Grazu, koji je sa obrstl. Duićem sastavio shodnu izjavu i dao njegov potpis pred javnim bilježnikom legalizirati. Duić je izjavio da je pripravan ovu svoju izjavu pred svakim sudom u Kraljevini SHS pod prisegom ponoviti uz uvjet da mu se dade slavus conductus kroz našu državu. (Kao emigrirani legitimistički časnik, Duić se nije mogao vratiti u Kraljevinu SHS).

Ja sam ovaj notariatski akt predložio kasa-cionom sudu u Zagrebu, i ovaj je osudu Sudbenoga stola poništio, i odredio ponovnu raspravu pred istim.

Od 28. srpnja do 4. kolovoza sam ponovno kroz te dane stajao pred kaznenim sudom, ovaj put sam. Rasprava je bila jedna farsa. Osam puta je prekinuta rasprava, da sam naravno predložio da se obrstl. Duić presluša kao svjedok. Na to je rasprava prekinuta, predsjedatelj senata išao je na Vladu po instrukcije. Taj dokaz je sa ništavim obrazloženjem odbijen. I tako svaki put kad sam pritisnuo sud uza zid sa svojim dokazima i jasnom juridičkom logikom, kojom sam dokazao da nisam ništa kriv. Konačno je 6. kolovoza izrečena ponovna osuda kojom sam osuđen radi prestupljenja po čl. 85, a protiv otečestva na dva mjeseca i tri dana zatvora, uvjetno na godinu dana, tj. da imam kaznu pretrpiti samo onda ako u roku od godinu dana počinim drugi kakav delikt, i to stoga što dolazak Seea k meni i donošenje ceduljice nisam prijavio policiji.

Ja sam podnio ponovno ništavnu žalbu, ali je i ona odbijena.

I tako sam suđen radi prestupljenja protiv otečestva, što nisam prijavio dolazak agenta onima koji su mi ga poslali.

Kako se kasnije ustanovilo, bio je See tzv. Doppeldiener, tj. on je služio i mađarskoj i našoj vladi. Kad je naša vlada saznala da on služi i mađarskoj vladi, onda ga je stavila pod optužbu. See se je branio i dokazao, da je stalno donosio vijesti ondašnjem Polizeu direktoru u Zagrebu dr. Zimmermannu. Uslijed toga je mogao i biti poslan k meni. Moja sreća da je tako bilo, jer pošto je See bio u ono doba u zavadi sa našim vlastima kazao je samo istinu, tj. da sam ga van bacio. Da je bio dobar sa vladom, Bog zna, što bi svašta mogao nalagati protiv mene, mogao sam prav zdrav biti osuđen na više godina kao i dr. Sufflay, koji je odsjedio tri godine tamnice.

Ja sam doživio samo ono što se svaki dan ovdje događa. Onda će se razumjeti zašto toliki Hrvati tako loše misle o sadašnjim prilikama o državi SHS, kao i o onom slavenskom narodu koji ovom državom upravlja."

NASTAVIT ĆE SE

OBRANJEN MAGISTARSKI RAD O FRA RASTKU DRILJIĆU Ivo Pranjković

Dana 25. travnja 2003. godine, pred stručnim povjerenstvom u sastavu prof. dr. Dževad Jahić, predsjednik, prof. dr. Ivo Pranjković, član povjerenstva i mentor te prof. dr. Josip Bačić, član povjerenstva, na Filozofskom fakultetu u Sarajevu obranjen je magistarski rad kandidatkinje **Marice Petrović** iz Tuzle pod naslovom **Fra Rastko Drlić** kao slavist. Kako mislim da bi bar neke pojedinosti iz toga magistarskog rada mogle biti zanimljive i širem krugu zainteresiranih, prenosim ovdje, u prilagođenu obliku, veći dio izvještaja o tom magisteriju koje je potpisalo spomenuto povjerenstvo.

I.

Marica Petrović rođena je 22. 8. 1951. godine u Johovcu, općina Doboj. Stalno nastanjena u Tuzli. Osnovnu je školu završila u Doboju, a na Filozofskom fakultetu u Sarajevu diplomirala **Historiju jugoslavenske književnosti i hrvatskosrpski jezik** (1974. godine). Poslijediplomski studij iz opće lingvistike upisala je 1997. godine u Sarajevu i položila sve propisane ispite. Udovica je i ima troje djece. Radila je dosad kao srednjoškolski profesor u Tuzli, kao lektor srpskohrvatskoga (bosanskoga/hrvatskoga/srpskoga) jezika u Bayreuthu u Njemačkoj (1992-1994) te kao direktorica Opće gimnazije Katoličkog školskog centra u Tuzli (1995-2000). Sada je savjetnik za područje obrazovanja u Vladi Tuzlanskog kantona. Član je uredništva lokalnog lista Hrvatski Glasnik u Tuzli te predsjednica Matice hrvatske u istom gradu.

II.

Magistarski rad Marice Petrović pod naslovom **Fra Rastko Drlić** kao slavist obseže 110 stranica računalnoga ispisa i podijeljen je u poglavlja: **Uvod, Opći dio, Uvod u problematiku radnje, Život i rad, Fra Rastko Drlić kao slavist, Metodologija - Ekscerpiranje (iz tekstova) onih dijelova koji potvrđuju tezu, Rasprava i rezultati istraživanja, Sažetak** (na hrvatskome i njemačkome jeziku) te **Izvori i literatura**.

U Uvodu se magistrandica kratko osvrće na značenje franjevača Bosne Srebrenice u kulturnoj povijesti Bosne i Hercegovine te u tom kontekstu precizira i svoju temu posvećenu djelovanju (posebno na području slavistike) dugogodišnjeg profesora hrvatskoga jezika i ravnatelja Franjevačke klasične gimnazije u Visokom dr. fra Rastislava (Rastka) Drlića (1900-1976), čiji opus obeseže više od 500 raznovrsnih priloga na različite teme s područja kulture i znanosti općenito, s tim da je najveći njihov broj posvećen kulturnoj povijesti bosanskih franjevača.

U **Općem dijelu** raspravlja se o problematici Slavena, slavistike, slavenske svijesti kod Južnih Slavena i posebno kod franjevača Bosne

dr. fra Rastko Drlić

Srebrenice, pa se, između ostaloga, ističe da će se u 19. i 20. stoljeću u okviru redodržave Bosne Srebrenice pojaviti veći broj uglednih, znanstvenika, književnika i kulturnih djelatnika kojima će slavenstvo biti jedan od glavnih poticaja u radu.

U **Uvodu u problematiku** radnje upoznajemo se nešto izblize s franjevcima Bosne Srebrenice, koji u Bosnu dolaze 1291. godine na poziv Stefana Dragutina i koji uskoro grade, uz pomoć Stjepana II. Kotromanića, svoj prvi samostan u Milima kod Visokog, nešto kasnije i u Kraljevoj Sutjesci. Govori se i o tome kako je ta franjevačka redodržava jedina srednjovjekovna institucija koja je preživjela osmansku epohu, pa je samim tim daleko najstarija institucija u BiH.

U tom su dijelu skicirani i posve kratki portreti najznačajnijih franjevača u povijesti Bosne Srebrenice: Jurja Dragišića, Matije Divkovića, Ivana Ančića, Filipa Lastrića, Pavla Posilovića, Stjepana Matijevića, Stjepana Margitića, Lovre Šitovića, Jerolima Filipovića. Vice Vicića, Martina Nedića, Marijana Šunjića, Ante Kneževića, Ivana Frane Jukića, Grge Martića itd.

Poglavlje **Život i rad** sadrži kratak životopis fra Rastka Drlića, koji se rodio u Podhumu kod Konjice, a umro u Sarajevu. Osnovnu je školu završio u Kreševu, gimnaziju u Visokom, filozofsko-teološki studij u Ljubljani, a slavistiku u Ljubljani i Beogradu. Među onima koji su jače utjecali na Drlića ističu se imena uglednih ljubljanskih i beogradskih profesora. A. Ušeničnik, F. Ramovša, F. Kidriča, A. Belića, P. Popovića i V. Čorovića.

U Visokom je osim hrvatskoga jezika Drlić predavao i ruski te povijest i sociologiju, a 20 je godina bio ravnatelj Gimnazije (1947-1967). Na javnoj sceni djelovao je 60 godina, od prvih radova koje je 1914. godine objavio u školskim listovima **Luč i Cvijet** od prikaza knjige Smaila Balaća **Kultura Bošnjaka** u Dobrom Pastiru 1974. godine.

Na život i djelovanje fra Rastka Drlića, posebno na njegovu disertaciju o fra Martinu Nediću, ima relativno dosta osvrt, među koji-

ma su i osvrti vrlo uvaženih znanstvenika i javnih radnika, npr. Ivana Esiha, Antuna Barca, Izidore Sekulić, Toma Smerdela, Borisa Čorića, Ignacija Gavrana i ostalih.

U okviru ovoga poglavlja donosi se (u izboru) i bibliografija radova R. Drlića, koja obaseže nešto više od polovice svih Drlićevih objavljenih priloga. Naravno, bilo bi dobro da je magistrandica ponudila kompletnu Drlićevu bibliografiju, ali mislimo da i ovaj (prilicno široki) izbor može zadovoljiti tim više što je riječ o kulturnom djelatniku koji je objavljivao čak u 25 različitih periodičkih publikacija, od Amerike do Bugarske, od kojih su neke vrlo teško dostupne.

U poglavlju **Fra Rastko Drlić** kao slavist analiziraju se najvažniji Drlićevi prilozilavistički, a posebno opširno njegova disertacija **Prvi ilir Bosne fra Martin Nedić 1810-1895**, objavljena u Sarajevu 1940. godine. S tim u vezi magistrandica s pravom upućuje Drlićevoj disertaciji i neke prigovore. Tako npr. ističe da se Drlić najviše bavio Nedićevim pjesničkim djelima (koja su odreda posve upitne kvalitete), a prilicno zapostavio neke druge, možda i važnije aspekte Nedićeva djelovanja, npr. njegove prozne i povijesne spise (među kojima se posebno ističe **Stanje redodržave Bosne Srebrenice**) te živu njegovu turkološku odnosno leksikografsku aktivnost. Nedić je naime autor i dvaju rječnika, jednoga latinsko-turskoga, a drugoga latinsko-bosanskoga (doduše izgubljenoga), a Drlić u disertaciji samo spominje da se Nedić bavio i tom problematikom.

Od ostalih se područja kojima se Drlić bavio u svojim napisima posebno ističu oni koji su posvećeni čirilometodskoj problematici, npr. oni u kojima je riječ o 1100. obljetnici slavenske pismenosti (836-1963), slovenskom staroslavenu Francu Grivecu, osvrtima na časopis (Staroslavenskog instituta u Zagrebu) **Slovo** i sl.

Među ostalim fra Rastkovim radovima magistrandica posebno izdvaja priloge posvećene biskupu Josipu Jurju Strossmayeru, kojemu se Drlić "uvijek otvoreno divio i na čijim je svjetonazorima gradio svoje stavove" (str. 43), zatim priloge o nekim djelima fra Ante Kneževića (npr. **Pad Bosne ili Mladić bosanski, providen u svojoj učionici za prvu godinu**). Magistrandica naglašava kako je Drlić bio i kritičan prema stavovima fra Ante Kneževića (koji nije uvijek "znao odrediti pravu mjeru svojoj zeloznosti", str. 44), ali uočava i diskretno razumijevanje za njegovu fanatičnu ljubav prema Bosni, unatoč tome što je u Drlićevo vrijeme "kneževićovo bošnjaštvo bilo sasvim anakrono i odbačeno, da bi se devedesetih godina dvadesetoga stoljeća opet revalidiralo i to u dijelu bosanske populacije koja je afirmirala bosanski jezik kao jezik Bošnjaka (muslimana)" (str. 45).

NASTAVIT ĆE SE

BOSNA FRANCISCANA, GODINA XI. Broj 18. 2003.

Da dugo toplo ljeto u Gradačcu bude popunjeno kulturno-zabavnim sadržajima, napose u jeku godišnjih odmora i turističke sezone, pobrinuo se HKD "Napredak" u Gradačcu. U nedjelju, 3. kolovoza, organizirana je smotra kulturno-izvornih grupa i društava sa hrvatskih prostora, pod nazivom "Posavsko sijelo 2003."

Učešće u programu imali su:
HKUD "Zovik" - Zovik,
HKUD "Ognjišta" - Lug Brankovići i
"Žepački zvuci"
Društvo "Hrvatski dom" iz Tuzle - IFS Dokanj.

g. Ferhat Mustafić

Program je počeo sa realizacijom u 19,00 sati, ispred hotela "Čačić" u centru grada,

odakle su sudionici i učesnici krenuli u defile ulicama grada. Ispod kule "Zmaja od Bosne" osulo se šarenilo narodnih izvornih kola i spletova igara, uz prikaz vrlo raskošnih nošnji, uz zvuke šargija, violina i drugih tradicionalnih svirki i pjesama. Toplo pozdravljeni učesnici Programa su krenuli ka Ledenicama Donjim, gdje je upriličen glavni dio Programa.

Kada je mlada, šarmantna voditeljica iz Hrvatskoga radija "Soli" oko 21,00 sat najavila učesnike, prenapučeni prostori raskošnog ugostiteljskog objekta "Bazeni Bagić" prolamali su se od oduševljenja.

"Posavsko sijelo 2003." otvorio je predsjednik Društva **vlč. Miroslav Agostini**. Pozdravio je goste, izvođače i publiku, istakavši svrhu i značaj ovakvih susreta sa aspekta suradnje, zbližavanja i gajenja povijesno-tradicionalnog kulturnog stvaralaštva. Govorio je predsjednik općine Gradačac. **g. Ferhat Mustafić**.

Na prekrasno uređenoj bini kontinuirano je, više od dva sata, tekao bogat program izvođača, zaista na jednoj zavidnoj razini. Prikazan je vrlo raznolik repertoar naših Posavskih kola, igara i običaja. Slijedom su se izmjenjivala društva i skupine, sve raznovrsniji i izvorniji u svim svojim specifičnostima i osobnostima. Poseban dojam

su ostavili Doknjani i "Hrvatski dom" iz Tuzle.

Generalni sponzor bila je firma "Bazeni Bagić" uz još nekoliko sponzora.

Medijski pokrovitelji su bili: Obiteljski radio "Valentino", Radio Gradačac, Hrvatski radio "Soli" i Radio Orašje.

Pokazavši svo bogatstvo i izvornost bogatoga kulturnog stvaralaštva i povijesne tradicije "Posavsko sijelo 2003" je promidžba hrvatskoga života i povijesti hrvatstva na ovim prostorima. To, prije svega, služi za ponos i bogaćenje duhovnosti naših naro-

vlč. Miroslav Agostini

da. Želja nam je da ovakva sijela i susreti budu češći i tradicionalni.

IVAN CVITKUŠIĆ

BAZEN "BAGIĆ"
LEDNICE D.

TRIDESETI JUBILARNI SAJAM ŠLJIVE U GRADAČČU

Međunarodni poljoprivredno-prehrambeni sajam, najstariji u Bosni i Hercegovini, održan je krajem kolovoza 2003. godine u Gradačcu i obilježen je na najsvečaniji način.

Raznovrsna ponuda voća i poljoprivrednih proizvoda 130 izlagača iz deset zemalja, dala je mogućnost svim kupcima kao i posjetiteljima Sajma da se upoznaju s poljoprivrednim proizvodima - zdravom hranom, koju nudi gradačački kraj i drugi krajevi Bosne i Hercegovine.

Značaj Sajma vidi se i po gostima koji su bili prisutni na otvaranju. Tu su bili članovi Predsjedništva BiH na čelu s gospodinom **dr. Draganom Čovićem** i visoki predstavnik UN-a u BiH gospodin **Paddy Ashdown**, pred-

stavnici Tuzlanskoga kantona, susjednih općina i domaćina.

Gradačac je bio i ostat će grad "svjetske metropole šljive", jer je za posljednju godinu na području Općine Gradačac zasađeno oko 400 ha šljivika sa oko 350.000 stabala.

Ovogodišnji program Sajma bio je raznolik. Priredena je berba šljiva u šljivicima, kulturno-umjetnički program, te upečatljiva priredba "DJEVOJKO LIJEPA, ŠLJIVU OBERI".

Osim šljive "plave ljepotice" sve više ima stabala jabuka, trešanja, marelica, bresaka, krušaka. Sajam je poticaj za brži razvoj poljoprivredne proizvodnje. Napredak se vidi na svakom koraku u obnovljenom i uređenom Gradačcu. Zadovoljan je načelnik gospodin, **Ferhat Mustafić** i ljudi gradačačkoga kraja.

MLADIFEST

MOLITVENI SUSRET MLADIH

Svake godine u periodu od 31. srpnja pa do 6. kolovoza Međugorje postaje stjecište katoličke mladeži iz cijeloga svijeta. Naime, u tom se periodu održava "Mladifest", molitveni susret mladih. Na susretu se svake godine okupi oko 20 000 mladih, kao i velik broj onih koji po godinama i nisu baš mladi, ali se duboko u sebi takvima osjećaju. U tih tjedan dana na svetim misama koncelebrira i do 500 svećenika.

Za trajanja festivala, Međugorje zbilja postaje središte (kršćanskoga) svijeta. Raznolikost i šarenilo kakvo dolje vlada teško ćete susresti bilo gdje drugdje. Bude tu vjernika s Novog Zelanda, iz Australije, Južne Koreje i Kine, preko Libanona, Rusije, drugih bivših sovjetskih republika i čitave Europe, sve do Kanade, SAD-a, Brazila i Argentine.

Ove je godine održan 14. festival po redu. Inače, ovaj susret mladeži ideja je pokojnoga fra Slavka Barbarića koji je dobar dio svoga života proveo u Međugorju. Na festivalu je aktivno sudjelovalo (što u zboru što u orkestru!) sedam mladih Tuzlaka. Pred kraj nam se pridružilo još njih desetak tako da je tuzlanski kraj bio jako dobro zastupljen.

Sav se program dešava oko vanjskoga oltara iza crkve sv. Jakova. Jedan dan na susretu se sastoji od prijedopodnevnoga (9-12) i poslijepodnevnog (16-18) programa u okviru kojih se vjernicima obrate različiti predavači počevši od svećenika, redovnika i redovnica, vidioca (osobe kojima se ukazala i još uvijek ukazuje Gospa), do običnih ljudi koji svjedoče o svojoj vjeri. Program je prožet glazbom i pjesmom orkestra i zbora čiji je sastav također jako raznolik (međunarodan). Nakon toga od 18 do 19 mole se dva otajstva krunice da bi u 19 sati započela svečana sveta misa. Po završetku misnoga slavlja, slijedi stanka do 22,00 sata kada započinje klanjanje Presvetomu oltarskom sakramentu. Time se i završava dnevni program, ali se mladi još do dugo u noć zadrže pred crkvom sv. Jakova uz pjesmu i igru. Budući da je godina 2003. u stvari godina svete krunice, to je ove godine tema susreta, odnosno misao vodilja svim predavačima bila krunica i njen značaj u našim životima.

Sasvim je sigurno da smo iz Međugorja donijeli nova poznanstva i prijateljstva, a kako smo doživjeli sve ono što se dolje dešavalo, kako smo se osjećali u tih sedam dana, teško je reći i riječima opisati. Ipak su riječi samo blijeda sjena misli kako to nekada reče Platon. Možemo samo svima kratko i jednostavno poručiti:

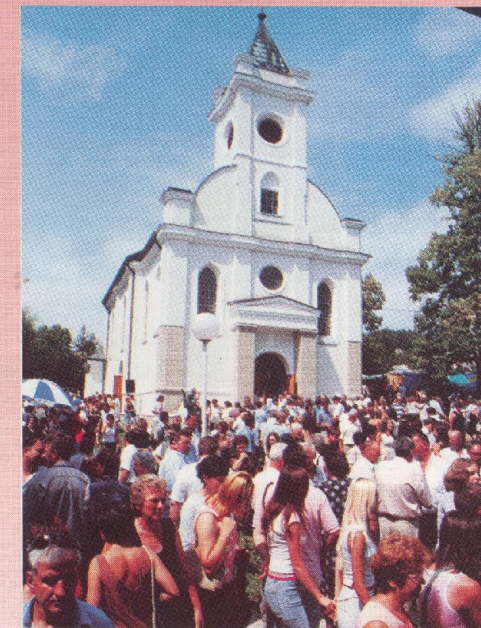
"Međugorje se ne može opisati, Međugorje se mora doživjeti. Vidimo se slijedeće godine na jubilarom 15. festivalu."

Ivica Kovačević

BLAGDAN UZNESENJA BDM U BREŠKAMA

Velika Gospa, odnosno blagdan Uznesenja Blažene Djevice Marije i ove je godine proslavljen u jednoj od najljepših crkava na ovim prostorima, crkvi u Breškama. Proslavi je

prethodila trodnevica 12, 13. i 14. kolovoza. U dane trodnevnice svete su mise predvodili **fra Berislav Kalfić, vlč. Marijan Brkić i fra Marko Lovrić**.

Na sam dan Velike Gospe u Breškama se okupio veliki broj vjernika. Sve prisutne pozdravio je brežački župnik **fra Blažen Lipovac**, a potom je uz koncelebraciju više svećenika Tuzlanskoga dekanata, svečano misno slavlje predvodio **fra Marko Kepić**, vikar tuzlanski. U nadahnutoj propovijedi fra Marko nam je govorio o Mariji, njezinoj jednostavnosti i poniznosti i pokušao nas potaknuti da svojim životima slijedimo njen primjer. Svetu su misu svojom pjesmom uzveličali pjevači i svirači tuzlanske FRAME pod ravnanjem **g. Zlatka Špoljarevića**. Nakon mise okupljeni vjernici mogli su se opustiti uz kolo i pjesmu IFS "Dokanj"-Hrvatski dom Tuzla.

Ivica Kovačević

PROSLAVA BLAGDANA MALE GOSPE U TUZLANSKOM KRAJU

Naš narod je, Mariji u čast, podigao mnoge crkve - svetišta, kamo vjernici rado hodočaste, osobito na Marijine blagdane. Tako je bilo od davnina i u našim krajevima. Ove godine na blagdan ROĐENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE ili MALE GOSPE - 8. rujna, posebno se svetkovalo na HUSINU, LIPNICI i u SOLINI.

HUSINO

Uoči blagdana Male Gospe, patrona župe, na Husinu je trodnevnicom svečano proslavljen blagdan rođenja Blažene Djevice Marije ispred kapelice.

Župni zbor pod vodstvom sestre Angelike pratio je svetu misu uoči blagdana i na sam blagdan. Tuzlanske radio i TV postaje pratile su ovu svečanost, tako da su to mogla čuti i vidjeti svi zainteresirani građani naše županije.

Tijekom nekoliko stoljeća, Mala Gospa je okupljala brojne vjernike koji su je štovali na Husinu. Proslava blagdana Male Gospe veličanstveni je nastavak te daleke tradicije.

LIPNICA

Najstarije Gospino svetište u Tuzlanskom kraju, Gospa lipnička živa je uspomena

Misno slavlje je predvodio fra Zdravko Anđić, župnik Tuzlanske župe i gvardijan Franjevačkoga samostana u Tuzli, uz koncelebraciju domaćega župnika vlč. Veselka Župarića, mons. Petra Tunjića, preč. Pere Iljkića, vlč. Marija Brkića, vlč. mr. Luke Tunjića i vlč. Andrije Župarića, sudjelovao je velik broj vjernika iz Husina i susjednih župa.

Nakon misnoga slavlja, žene u narodnim nošnjama su u procesiji nosile sliku Gospe do župne crkve, gdje je nastavljen vjerska svečanost uz pjesmu i molitvu.

Na sam blagdan rođenja Blažene Djevice Marije, Malu Gospu, 8. rujna, misno slavlje je predvodio mons. Petar Tunjić, župnik župe Globarice (Žepče), uz koncelebraciju župnika vlč. Veselka Župarića, preč. Peru Iljkića, dekana i svećenika: vlč. Jozu Batinića, vlč. Marijana Brkića, vlč. Vlade Jagustina, fra Berislava Kalfića, vlč. Marijana Marjanovića, vlč. mr. Luke Tunjića i vlč. Andrije Župarića, te velikog broja vjernika.

U propovijedi fra Marko je govorio o rođenju Marije i zašto slavimo njezin rođendan. Zahvaljujemo se Bogu za Mariju, koju je predodredio da bude majka Isusa Krista, a posebno zahvaljujemo Bogu zato što je Marija kao stvorenje prihvatila taj Božji poziv ma kako on za nju bio težak. Marija je slušala i razmišljala riječi u svom srcu. Ona ne govori mnogo, ona sluša i to meditira - razmišlja u svojoj nutрини ono što Bog objavljuje. Kao što psalam kaže: "Svatko neka bude brz da sluša, a spor da govori". Mi danas imamo problema od prevelike priče, inflacija riječi je tolika da nismo u mogućnosti slušati druge. Imamo primjer Marije koja moli, ona moli

kojoj je Bog toliko objavio, toliko joj bio blizu, toliko je prepatila zbog Njegovog udjela u svom životu. I ukoliko u vjeri prihvatimo Božji dar kao što je to učinila Marija i povjerujemo u dar, moći ćemo doći do Boga, njega prepoznati u svom životu, s njim razgovarati, tj. moliti...

Župni zbor sa svojim sestrama pratio je misno slavlje. Poslije svečane svete mise vrijedni domaćini priredili su domjenak za svoje goste.

SOLINA

Na Malu Gospu bilo je slavlje u Solini ispod Gradovrha, u kapelici, u čast rođenja Blažene Djevice Marije.

Misno slavlje kojemu je prisustvovalo mnogo vjernika iz Tuzle i drugih župa predvodio je fra Zdravko Anđić, župnik tuzlanske župe i gvardijan Franjevačkoga samostana u Tuzli.

Među vjernicima tuzlanskoga kraja postoji i nada da će se ponovno izgraditi svetište Majke Božje Gradovrške u Solini. Turci su 1533. razorili Franjevački samostan svete Marije u Zvorniku, franjevci su se preselili u Gornju Tuzlu, a zatim na Gradovrh. U novoizgrađenu crkvu na Gradovrhu prenesena je slika čudotvorne Gospe, što je nekada bila u zvorničkom samostanu, zatim u Gornjoj Tuzli, da bi po razaranju samostana na Gradovrhu bila prenesena u Bač, gdje se i danas nalazi.

Gradovrški samostan jedan je u nizu samostana iz XV. i XVI. stoljeća iz ovoga dijela Bosne, koji su razrušeni i nestali (Zvornik, Srebrenica, Koraj, Gornja Tuzla, Modriča, Donja Tuzla).

Ljetna škola njemačkoga jezika u Beču

DNEVNIK

Hrvatsko kulturno društvo "Napredak" i ove godine organiziralo je ljetnu školu njemačkoga jezika u Beču. Studenti iz Sarajeva, Tuzle i Zagreba koji su uspješno položili test njemačkog imali su jedinstvenu priliku upoznati Beč i poboljšati svoje znanje njemačkoga. Škola je trajala od 21.7. do 15.8.

Organizator škole je prof. Filip Zloušić, predsjednik bečke podružnice "Napretka", i ja mu se ovom prigodom u svoje i u ime svojih prijatelja polaznika tečaja još jednom najljepše zahvaljujem. Njegovim trudom i zalaganjem imali smo priliku upoznati jedan od najljepših gradova u Europi. Naravno, naša duboka zahvalnost pripada i g. Miri Petroviću, predsjedniku tuzlanskoga "Napretka". Oni su nam u svakom trenutku bili spremni pružiti pomoć i podršku. Pokazali su

Prijem u ambasadi BiH u Beču

kala "delegaciju" i vrijeme je proteklo u prijatnom razgovoru. Kao zahvalu za njezino

gostoprimstvo, ambasadorici su naši tamburaši i recitatori izveli tradicionalne bosanske pjesme.

Ostali dio grupe je imao slobodno poslijepodne. Posvetili smo to vrijeme raznovrsnim aktivnostima od pisanja zadaća, kupovine, odlaska na Film Festival do samostalnog istraživanja grada.

SRIJEDA, 23.07. 2003.

Prema programu danas smo išli u razgledavanje gradske vijećnice (Rathaus). Posjet građevini je omogućila organizacija Christen für Europa, mlada udruga koja otvara mogućnosti za međureligijsku komunikaciju.

Gradska vijećnica smještena je u centru grada od 1830. god. Izgrađena je prema nacrtima Fridricha von Schmidta. Hodajući

Pred gradskom vijećnicom...

puno razumijevanja i imali strpljenja za naše mladalačke želje, prohtjeve i, ponekad, nestašluke. Bili smo smješteni u zaista udobnom studentskome domu u samom središtu Beča. Uživali smo u izvrsnoj hrani i specijalitetima bečke kuhinje. Svakodnevna nastava njemačkoga jezika trajala je od 8.30 do 12. U poslijepodnevima su bile organizirane razne aktivnosti. Nedjeljno jutro bilo je rezervirano za posjet crkvi Am Hof u kojoj se služi misa na hrvatskome jeziku. U tri tjedna naš se domaćin potrudio da vidimo i doživimo doista jako puno i teško je izdvojiti najljepše trenutke. Ovdje su samo neki od najupečatljivijih.

UTORAK, 22.07.2003.

Nakon što smo se svi prvi dan osobno predstavili jedni drugima, danas smo jedan dio nastave, na njemačkome pričali o bosansko-hercegovačkoj, hrvatskoj i austrijskoj geopolitičkoj poziciji i kulturi. Uslijedio je ručak, a zatim je dio grupe iz BiH posjetio Bosansko veleposlanstvo u Beču. Ambasadorica gđa. Kapetanović, ljubavno je doče-

Pred starim gradom Beča

kroz unutrašnjost vijećnice naš vodič nam je držao zanimljivo predavanje o povijesti vijećnice i političkom ustrojstvu Beča i Austrije. Nismo propustili priliku slikati se na sjedištima zastupnika u dvorani gdje se jedanput mjesečno održavaju sjednice. Inače sjednice su otvorene za svo građanstvo, osim u iznimnim prigodama kao npr. u prigodi dogovora o proglašenju počasnih građana. Posebno nas se je dojmila velika svečana dvorana za prijeme u kojoj se održavaju balovi. Na trgu ispred vijećnice su brojni restorani sa nacionalnim specijalitetima različitih zemalja, od Australije preko Vijetnama, Poljske, Tajlanda, Hrvatske i dr. Tu se preko ljeta održava Film Festival otvoren za sve ljubitelje filma i ozbiljne glazbe. Tisuće ljudi se skupljaju ispred Rathausa svake večeri ispred ogromnog ekrana na kojemu se besplatno prikazuju baleti, opere i koncerti. Naš studentski dom nije daleko tako da nam je to izvanredna prilika za uživanje i upoznavanje sa glazbenim klasicima.

Poslije vijećnice prošetali smo sveučilišnim kampusom, koji nas je zadio ne samo veličinom i građevnim stilom, nego i bista

mnogih poznatih znanstvenika i filozofa koji su ovdje predavali. Večer je završila u poznatom restoranu Universitäts Brau gdje su nam domaćini predstavili svoju organizaciju. Naravno, našlo se vremena i za pjesmu i ples.

ČETVRTAK, 24.07.2003.

Za danas je organiziran posjet Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beču. Veleposlanik g. Vukov Colić nas je ljubazno dočekao i srdačnim govorom izrazio svoju dobrodošlicu. U pozdravnom govoru istakao je značaj Republike Austrije za Hrvate u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. G. Colić je također govorio o značaju poznavanja njemačkoga jezika u doba razvijanja gospodarskih, kulturnih i političkih veza sa Austrijom.

PETAK, 25.07.2003.

Imali smo čast u našoj ljetnoj školi ugostiti akademika Prof. dr. Radoslava Katičića, filologa svjetskoga glasa, i stručnjaka za slavistiku. Ovakvoga gosta potrebno je barem ukratko predstaviti. Radoslav Katičić

Snimak s prof. Katičićem ispred vojno-povijesnog muzeja

rođen je 1930. godine u Zagrebu, gdje je na Sveučilištu diplomirao klasičnu filologiju. Bavio se indoeuropskom i općom lingvistikom, starom indijskom i iranskom filologijom, a s vremenom se sve više počeo baviti slavistikom.

Prof. dr. Katičić redoviti je profesor slavenske filologije na Sveučilištu u Beču i član brojnih akademija znanosti: Austrijska akademija znanosti, Akademija znanosti i umjetnosti BiH, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, te Norveška akademija znanosti u Oslu.

Prof. Katičić govorio je o značaju HKD "Napredak" za intelektualni razvoj Hrvata u individualnom i povijesnom kontekstu. Profesor nas je poveo bečkim starim gradom. Zanimljivo je i jednostavno govorio o povijesnim događajima od velikoga značaja za Hrvate, ističući čvrstu vezu koja dugo postoji između Republike Hrvatske i Republike Austrije. Dok smo se ulicama staroga Beča šetali kroz burne godine povijesti, večer je brzo protekla, a mi smo se umorni, ali zadovoljni uputili u hotel.

Predavanje g. Valentina Inzeka

SUBOTA, 26.07.2003.

Kako bi nam omogućio učenje njemačkoga jezika HKD Napredak je i ove godine sa raznih strana primio novčanu potporu. Kao dobar domaćin i jedan od sponzora grad Beč nam je darovao panoramno razgledanje grada

uvijek otvorena (što je dobro znati, jer u Austriji nedjeljom rijetko što radi), Belvedere (dvorac sagrađen za Eugena Savojskog; u jednoj palači je Austrijski muzej barokne umjetnosti, a u drugoj kolekcija slika austrijskih slikara 19. i 20. st.), Kunsthistorische Museum, Naturhistorische Museum, Parlament i Prater.

Večerali smo u gradu pokraj Stephansdoma u župnom domu na poziv obitelji Keglević. Nakon jela, vratili smo se u dom, gdje se ovaj zaista ispunjeni dan nastavio u slavljeničkom duhu. Budući da se 26. 07. slavi sv. Ana, uz glazbu smo proslavili imen-dane triju slavljenica.

NEDJELJA, 27.07.2003.

Unatoč zanimljivosti programa kojeg nam nude organizatori, svi smo spremno dočekali nedjelju, jer to je dan kad smo mogli po vlastitom nahođenju provesti dan. Nedjeljno jutro ipak nije prošlo bez zajedničkoga okupljanja - većina nas je otišla u crkvu Am Hof gdje se misa služi na hrvatskome jeziku. Crkva se nalazi u samome centru grada, pa valjda i to nešto govori o značaju Hrvata u Beču.

PONEDJELJAK, 28.07.2003.

Večeras je u 17:30 organizirana "Napretkova večer". Nekoliko studenata je držalo referate o postanku i radu "Napretka" od osnutka pa do danas. Bilo je zanimljivo slušati o Napretkovom fondu za stipendiranje i saznati da su i Nobelovci Ivo Andrić i

Zajednički snimak u Beču

Vladimir Prelog, kao i poznati tuzlanski slikar Ismet Mujezinović bili "Napretkovi" stipendisti. Po jedan predstavnik iz svakog od tri grada (Sarajevo, Tuzla, Zagreb) je govorio o radu Napretka u svome gradu, te o svojim iskustvima sa "Napretkom". Dr. Miroslav Petrović kazao je i par riječi o planiranim projektima tuzlanskoga "Napretka".

Nakon večere smo slušali predavanje gosp. Valentina Inzeka, bivšeg austrijskog veleposlanika u BiH, sadašnjeg šefa odjela u ministarstvu VP. R. Austrije za južnu i jugoistočnu Europu, na temu "BiH u očima Europe". Govorio je o političkoj situaciji u Europi, objašnjavajući i jednostavnom shemom međudnose država bivše Jugoslavije.

SRIJEDA, 30.07.2003.

Ova srijeda uljepšana je hodom kroz Muzej povijesti umjetnosti. Dr. Nađ, povijesničar umjetnosti nam je govorio o likovnoj umjetnosti. Tri sata hodali smo kroz svjetsko kulturno nasljeđe, ali smo stigli vidjeti samo dio onoga što muzej nudi, između ostaloga slike svjetski poznatih slikara kao što su Raffael, Rembrandt, Rubens, Bruegl, Dürer, Tizian, Tintoretto, Caravaggio, Velazquez.

ČETVRTAK, 31.07.2003.

Prema današnjem programu sastali smo se ponovno sa Prof. dr. Katičićem u 14:30 ispred vojno-povijesnog muzeja. I ovaj put nam je profesor pričao o povijesnoj povezanosti hrvatskog i austrijskog naroda. Ogromna zgrada muzeja građena je početkom 20. stoljeća. Ekspoziti su postavljeni na dva kata, lijevom i desnom krilu. Na žalost desno krilo prvog kata u kojem je predstavljeno povijesno razdoblje vezano uz Josipa Jelačića nije bilo dostupno zbog obnavljanja, ali smo odmah zapazili da u ulaznoj dvorani posebno istaknuto mjesto posvećeno banu Josipu Jelačiću.

U staklenim izlozima, gdje su bili smješteni vojnici obučeni u različitu odjeću prema postrojbama i mjestima iz kojih dolaze, zapazili smo statuu vojnika koji je nosio kapu od vučjeg krzna, kravatu, čizme, sablju krivošiju i pušku zvanu arkebúza (franc. arquebuse) - a riječ je dakako o hrvatskom vojniku. Dr. Katičić, koji je skromno izjavio da nije stručnjak u ovom području, poprilično iscrpno nam je ispričao razvoj vojnih redova, njihovih odijela, ustrojstva i zaduženja. U muzeju je također izložen auto u kojem je ubijen Franjo Ferdinand, te njegova posmrtna postelja i odijelo. Oružje prvoga i drugog svjetskog rata, posterit hitlerovske promidžbe, te čudna umjetnička izložba ratnih stradanja više su nas se dojmila, nego zadržala. Na kraju smo pogledali ratnu riječnu flotu grada Beča, koji također zovu "velika luka", te austrijsku morskiju flotu koja je s velikim brojem hrvatskih ljudi jedrila Jadranskim morem.

SUBOTA, 02.08.2003.

Poslijepodne smo proveli u Prirodno-povijesnom muzeju, jednom od najbogatijih i

najpoznatijih u svijetu. Muzej posjeduje bogatu zbirku minerala o kojima nam je govorio prof. dr. M. Petrović. Zbirka poludragoga i dragog kamenja prirodno-povijesnog muzeja, jedna je od najblijestavijih u Europi, a ostavila je bez daha, kako ženski, tako i muški dio grupe.

U muzeju se također čuva poznata figura Venera iz Willendorfa, stara oko 25 000 godina. Muzej se ponosi i sa svojom bogatom zbirkom prepariranih životinja u kojoj se nalaze i neke rijetke životinjske vrste.

NEDJELJA, 03.08.2003.

Danas - malo rekreacije u prirodi. Poslije rane mise u 9 sati, ruksaci na leđima i pravac Kahlenberg - Cobenzl. Kahlenberg je sa svoja 483 metra najviši vrh Beča. To je malo mjesto poznato po povijesnom događaju povezanom sa poljskim kraljem Janom Sobjeskim III, kada je 1683. na tome mjestu u crkvi sv. Josipa služena velika misa za zaštitu grada Beča od Turaka. Za Poljake je Kahlenberg nacionalna svetost, koju obvezatno svaki poljski turist obilazi. Na tom malom mjestu je također velika terasa sa panoramom Beča. Nastavili smo autobusom na naše glavno odredište - Cobenzl. Na Cobenzlu smo pjevali, igrali nogomet, odbojku, šetali, pričali, klackali se, razgledavali "amfiteatar drveća", uživali u pogledu i opekli se na suncu. Nekolicina studenata u predvečerje je sa prof. Zloušićem na brdu ostala na klupi gledati kako se postpone pale svjetla grada Beča.

PONEDJELJAK, 04.08.2003.

Postoji nekoliko simbola grada Beča prema kojima ga svatko prepoznaje - jedan od njih je zasigurno dvorac Schönbrunn.

Prema staroj legendi, car Matija u prvoj polovici 17. stoljeća pronašao je na ovome mjestu jedan lijepi izvor - "ein schöner Brunnen" i od toga je nastao naziv "Schönbrunn". U ovoj baroknoj rezidenciji živjeli su mnogi vladari poput Marije Terezije i njezinog muža Franje Stjepana sa svojom gomilom djece, Franjo II, jedno vrijeme boravio je i Napoleon kad mu je sin Napoleon Franz umro od tuberkuloze u 21. godini, i naravno Franjo Josip i Elizabeta, zvana Sissi. Ne znam jesu li nas se više dojmili parkovi oko dvorca ili unutrašnjost sa zaista impresivnim dvoranama.

Nakon izlaska i žurno uslikane zajedničke foto-slike, zbog kišnog vremena, požurili smo u dom.

Navečer smo održali radni sastanak kojem je bio cilj rekapitulacija prvog dijela programa škole i rekapitulacija zaduženja, te plan aktivnosti do kraja škole.

ČETVRTAK, 07.08.2003.

Slijedio je drugi cjelodnevni izlet u Donju Austriju. Profesor Zloušić nam je rekao da bi ovo trebala biti kruna cijelog programa. O subjektivnim doživljajima ne valja suditi, ali zaista malo tko neće reći da je izlet uspio. Sa nama su krenuli i naši profesori

njemačkoga jezika. Prvo odredište je bilo crkva Klosterneuburg za koju smo imali posebnu voditeljicu. Crkva se obnavlja, pa nije otvorena za javnost. Pri samom ulazu zaslijepilo nas je svo zlato barokne crkve, nakon koje smo sišli u donje odaje crkve sačuvane iz ranijeg gotičkog razdoblja, dok su neki manji djelovi, poput stupova vidljivo romanički. Jedno od najvećih blaga ove crkve je Verdenski oltar. Razgledavajući veliki kompleks okolo crkve došli smo i do velike riznice vina, u kojoj se nalazi ogromna bačva u koju je moglo stati 56 000 litara vina. Kažu da je Napoleon 1809. došao i ispio sa svojom vojskom i zadnju kap. Nakon obilaska crkve, prošetali smo gradom Kremsom. Do benediktinskog samostana Gottweig nismo dugo putovali. Osnivač ovog samostana Altmann von Passau, očito je mnogo brinuo o obrazovanju benediktinaca, jer pored ostalih knjiga ovdje je jedna od većih zbirki Biblija iz raznih razdoblja i na raznim jezicima. Uspjeli smo pronaći i jedan primjerak hrvatskoga izdanja Novog zavjeta iz 1563.

Naposlijetku smo otišli u Melk. To je treći veliki kompleks samostana u kojem su između ostalog značajni Stiftskirche i ogromna knjižnica.

SRIJEDA, 13.08.2003.

"Zucker kommt zuletzt". Parlament republike Austrije je veliki kompleks, neoklasicističko djelo nalik na grčki hram. Ispred zadivljujućeg pročelja nalazi se Atena, božica pravde, okrenuta glavom od parlamenta. Ušli smo u parlament u popodnevnom satima kad je bio prazan. Vodič nam je bio mladi pomoćnik zastupnika, kojih inače u parlamentu ima 183. Pričao nam je o podijeljenosti u parlamentu, zastupljenosti muškaraca i žena (otprilike podjednako), pojedinim prostorijama, salama za sjednice, pravilima zasjedanja i plaćama zastupnika. Navečer je organizirana dugačka zajednička oproštajna večer.

ČETVRTAK, 14.08.2003.

Posljednji put - nastava. Posljednji zajednički sastanak, rekapitulacija urađenog. Posljednje pohvale. Posljednji svečani ručak. Posljednja, prva i jedina dodjela uvjerenja o završenom tečaju, dodjela nagrada najnaprednijim studentima tečaja njemačkoga jezika prema ocjenama profesora i nagrade najnapredkovcima prema glasovima polaznika. Posljednji zajednički osmjesi. Posljednje skupno slikanje. Posljednji pozdravi. Do sljedećeg puta. Auf wiedersehen!

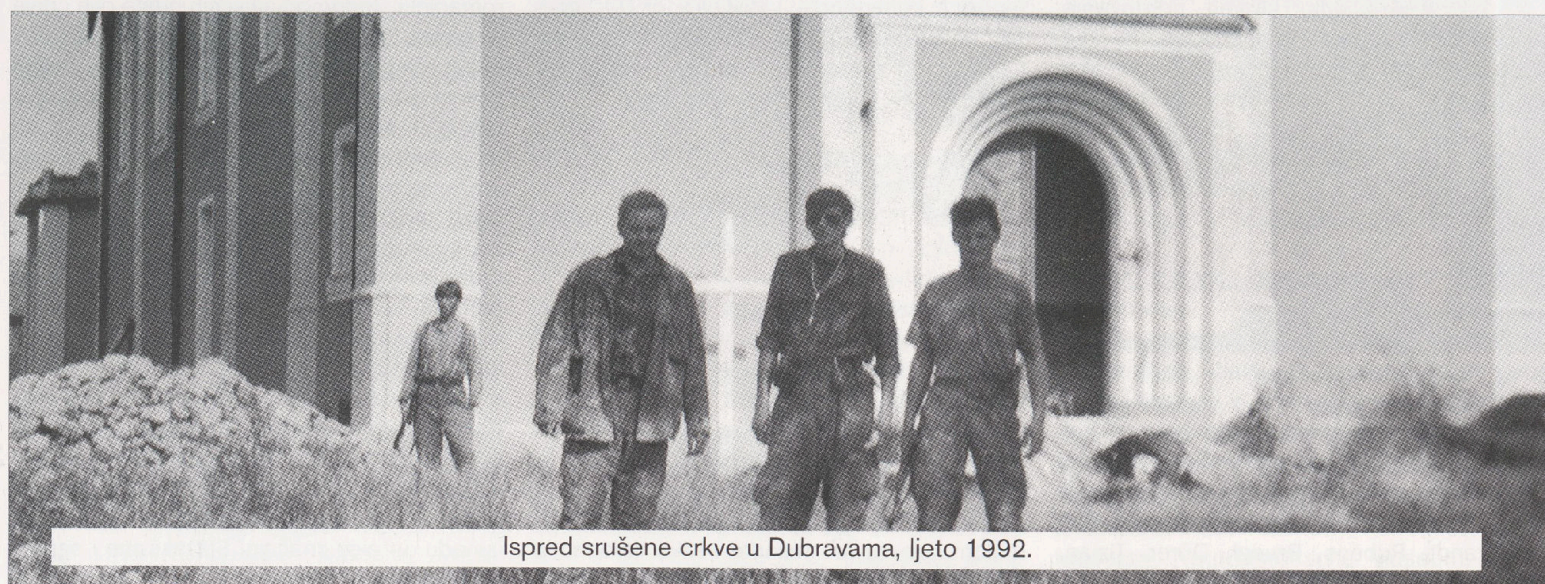
Nije bilo mjesta da više govorimo o našim sponzorima. Zato ćemo ih samo kratko spomenuti: Christen für Europa, "Udruženje industrijalaca", Standard, Mobilkom Austria, Wirtschaftsblatt. Oni su pored novčane potpore sa nama proveli vrijeme i omogućili nam da vidimo i taj dio života Beča. Od srca im hvala!

A najviše od svega: danke "Napredak"!

Ana Stahov i Anita Bošnjak

ISELJAVANJE PREPOLOVILO ŽUPU

- Bit će da se fra Petar Matanović, tadašnji župnik župe Ulice, opravdano naljutio na list "Oslobođenje" koje je 1986. godine "demantiralo" "Glas koncila" da nisu točne informacije da se hrvatski živalj iseljava iz Posavine i župe Ulice. Što imamo danas?

Ispred srušene crkve u Dubravama, ljeto 1992.

Još dok nije ni počeo dogovor malog redakcijskog sustava o tomu što će se 10. listopada godine 1986. raditi u Tuzlanskom regionalnom centru "Oslobođenja" (Dopisništvo), zazvonio je telefon iz Sarajeva. Urednik zadužen za koordinaciju svih dopisnika i Dopisništava pod hitno je stavio zadatak da netko od novinara iz Tuzle mora otputovati u Posavinu i prirediti odgovor na pisanje lista "Glas koncila" koje je objavljeno u ovom Katoličkom tjedniku broj 40. od 5. listopada 1986. godine "Iseljavanje prepolovilo župu Ulice."

UGROŽENI HRVATI

U župu Ulice, zna se, putujemo ja i Tomislav Trojak, da netko ne bi rekao kako se ne vodi računa u Redakciji da se događaji i stvari ravnopravno "pokrivaju" po nacionalnoj, vjerskoj, političkoj, i svakoj drugoj razini. Naravno, tadašnja naša logika i politika vodila nas je pravo među građane župe Ulice, što bi se reklo, među neposredne proizvođače i vjernike.

Kada smo se obreli među istaknutim i "odgovornim" aktivistima sela Ulice, inače velikoga i poznatog posavskog naselja blizu Brčkog, najprije smo im podastri što je napisao i objelodanio posljednji broj "Glas koncila". Oni o tome pojma nisu imali jer taj tjednik valjda čitaju samo "odabrani" i oni koji neposredno kreiraju vjerski nauk i politiku.

A reporter "Glas koncila" u broju 40. 5. listopada je napisao:

Župa Ulice može se uzeti kao prava potvrda opće tendencije iseljavanja hrvatskog živilja iz Bosne i Hercegovine. Lansiran je podatak da je broj Hrvata u ovoj Republici od 1971. do 1981. godine smanjen za dva posto. Što će biti narednih godina lako je

dokučiti. Navodi se da je od 1955. godine iz ove župe iseljeno 499 obitelji, sa 2350 članova. To su podaci iz statistike Župnoga ureda, a u stvarnosti je on bio daleko veći. Reporter "Glas koncila" u tom broju lista osvrnuo se i na dalju i bližu prošlost, a ona i iz današnjih vizura nije nimalo ružičasta, jer je dobro znano da su se stanovnici Posavine i njene dublje pozadine (okolica Tuzle) pod pritiskom raznih osvajača i okupatora morali često premještati preko rijeke Save.

Stanovnici i svakojaki rukovodioci (MZ, SK, zadruge, škole) sela Ulice nama su tada govorili ono što su oni znali i imali, pa smo (nije red sada navoditi njihova imena), prije 17 godina, iz njihovih usta zapisali da nitko od njih nije bio upoznat s pisanjem katoličkog tjednika. Konstatirali su da je pisanje ovoga lista čista izmišljotina. Ljudi su bili prezaposleni radom u poljima (inače poznat kraj po naprednoj poljoprivrednoj proizvodnji). Drugi su radili u fabrikama i firmama u Brčkom, a nemali broj i tada je bio na radu u inozemstvu, i takvi su već napravili pravu revoluciju kada je riječ o izgradnji modernih kuća, farmi, nabavci mehanizacije, planiranju života na duge staze. Već tada Ulice su imale asfaltni put kroz naselje, modernu i novu crkvu, jedan "inozemac" čak je bio instalirao zagrijavanje kuće na solarnu toplotu.

NEMA ISELJAVANJA

- Za posljednjih 20 godina iz MZ Ulice koja broji 325 domaćinstava, nijedno domaćinstvo nije se iselilo, rekao nam je tadašnji predsjednik MZ Ulice.

Ali svatko je tada imao svoju statistiku i logiku. Kalkuliralo se s brojem domaćinstava i obitelji, ali se zanemarivalo da su se one množile, cijepale, da su se ljudi iseljavali ne samo zato što im u Posavini nije bilo sve potpuno, nego i zato što su mnogi gledali na

duge staze, predviđali ili previđali što se uskoro može dogoditi. Bile su to godine kada se za hektar plodne zemlje u plodnoj Slavoniji moralo platiti manje nego za komad oranice u Posavini. Ako je nečiji sin ili kćerka otišao na školovanje u Zagreb ili Beograd nije bilo nikakve garancije da će se vratiti na seosko imanje. Novac zaraden na radu u inozemstvu ulagao se tamo gdje će se bolje oploditi, a to je, zna se, neki gradić, bogatije naselje.

Tako su i oni koji su tvrdili da se Hrvati iz Posavine iseljavaju pod pritiskom, i oni koji su tvrdili suprotno na neki način bili u pravu. Ekonomska logika najbolje je određivala što će se raditi.

No, što u Župi ulice imamo danas. Tko je mogao predvidjeti da će nas četiri pet godina nakon "provokativnoga" pisanja "Glas koncila" snaći nevolje kakve prouzrokuje samo barbarski rat, koji se vodio mimo svih međunarodnih rezolucija i običaja ratovanja. Ono što imamo na sonu jeste da su se potvrdile prognoze onih koji su predviđali preseljenje ljudi i naroda sa jednog područja na drugo. Posavina je danas praznija nego je ikada bila. Nije to donijelo boljitak ni Slavoniji, jer kudgod se prošetate danas naići ćete na zapuštenu zemlju, porušene kuće i druge gospodarske objekte, na siromaštvo i beznađe. Sami Bog zna što će nam pokazati neki naredni popis stanovništva, i što će nam donijeti uporno insistiranje međunarodne zajednice i naših vlasti da se svatko treba vratiti na svoje. Ono što je danas točno jeste da se ljudi vraćaju po svoju imovinu, da su fiktivno tamo gdje su nekada bili, a u stvari sve je u jednoj velikoj i zamršenoj migraciji. Trebat će vremena pa da se stvari slegnu i život stabilizira. Uvijek su ratovi, a ovaj posljednji na našem tlu posebno, imali dugoročne i teške posljedice.

Tekst i snimak: MATO BIKIĆ

UPIS NOVIH STUDENATA

na dodiplomski studij, školske 2003/2004. godine

I ove školske godine velika zainteresiranost kandidata za upis na fakultete Univerziteta u Tuzli bila je na Filozofski, Prirodno-matematički i Ekonomski fakultet.

U prvom upisnom roku prijavilo se ukupno 2 847 kandidata, a na dodiplomski studij upisano je 1 738 studenata (1096 redovitih, 497 na studij za vlastite potrebe i 145 izvanrednih).

Prijemni ispiti za drugi upisni rok održani su 28. kolovoza, a upis je obavljen do 3. rujna. Bilo je mjesta za 814 kandidata (236 redovitih, 532 na studij za vlastite potrebe i 55 izvanrednih), a prijavila su se svega 632 kandidata.

U prvome roku popunjena su sva mjesta za redoviti studij na Ekonomskome i Defektološkom fakultetu, na odsjeku Tehnička informatika Fakulteta elektrotehnike, na Fakultetu za tjelesni odgoj i na svim odsjecima (osim turskog jezika i

književnosti) Filozofskoga fakulteta, te na odsjecima (geografija, biologija, matematika) Prirodno-matematičkoga fakulteta.

Broj prijavljenih kandidata za drugi upisni rok bio je sljedeći:

Ekonomski fakultet - 118, Filozofski fakultet - 118 (turski jezik 101), Tehnološki fakultet - 116, Rudarsko-geološko-građevinski fakultet 77 (37 na geološki odsjek),

Prirodno-matematički fakultet - 71, Fakultet elektrotehnike - 56, Fakultet za tjelesni odgoj i sport - 22, Mašinski fakultet - 21, Akademija dramskih umjetnosti - 20 i Defektološki fakultet - 13.

Najviše prijava ima za studij na Filozofskom i Ekonomskom fakultetu. Kandidati za studije teže se odlučuju za studij na tehničkim fakultetima. Posebno je pitanje studija za vlastite potrebe, jer financijska situacija mnogim roditeljima ne omogućava da im djeca studiraju na taj način.

OESS pozdravlja odluku kojom se prihvaća zahtjev BiH za pridruživanje Bolonjskome procesu

SVEUČILIŠTA U BiH JEDAN KORAK BLIŽE K EUROPI

Obrazovne strukture u BiH moraju otpočeti s praksom pravednih i transparentnih procedura pri priznavanju diploma OESS pozdravlja odluku koju je u lipnju 2003. godine donijela stručna skupina za praćenje Bolonjskoga procesa kojom se prihvaća zahtjev BiH za pridruživanje Bolonjskome procesu. Bolonjski proces obuhvaća razvojni proces visokoga obrazovanja diljem Europe s ciljem približavanja nastavnih kriterija i standarda visokoga obrazovanja.

Za studente u Bosni i Hercegovini to bi značilo veću mobilnost unutar Bosne i Hercegovine i u inozemstvu, lakše priznavanje kvalifikacija i diploma, te poboljšanje kvalitete akademskoga obrazovanja na svim razinama i njegovoga usuglašavanja s potrebama burze rada.

Kada Bosna i Hercegovina postane članica Bolonjskoga procesa u Berlinu 8/9. rujna, to će predstavljati preuzimanje značajne odgovornosti bh. vlasti za postizanje njezinih ciljeva i podizanje standarda sveučilišnoga obrazovanja u BiH.

Međutim, obrazovne strukture u Bosni i Hercegovini ne moraju čekati rujna kako bi počele provođenje reforme obrazovanja.

Neki žurni koraci moraju biti poduzeti odmah kako bi na vrijeme bio usvojen državni zakon o visokome obrazovanju.

Taj će zakon osigurati okvir za reformu visokoga obrazovanja i sprovođenje smjernica istaknutih u Bolonjskome procesu. Još jedan element od vitalnoga značaja, kao i uvjet za obrazovnu reformu, restrukturiranje je sveučilišta u integrirane institucije, dok bi fakulteti prestali postojati kao zakonske jedinice.

Stvaranje jedinstvenoga zakonskog statusa za sveučilišta također će značajno ubrzati proces reforme. On je definiran Nacrtom zakona i značajnim aspektima Bolonjskoga procesa. Konkretno, obrazovne strukture u BiH trebaju žurno otpočeti s praksom pravednih i transparentnih procedura pri priznavanju diploma.

To mora biti prioritet. Bosna i Hercegovina mora početi priznavati diplome iz inozemstva s ciljem ohrabriranja povratka mladih i kvalificiranih ljudi u Bosnu i Hercegovinu.

AFIRMACIJA KVALITETA STUDIJA

U Bosni i Hercegovini ne postoje zakoni koji osiguravaju kvalitetno visoko obrazovanje. Međutim, odsutnost zakona ili nedostatak jasnih zakonskih propisa za uspostavljanje kvaliteta ne treba biti prepreka određenim aktivnostima koje bi Univerzitet poduzeo u vezi sa samoevaluacijom i tehnikama vanjske evaluacije. Međunarodna potpora će sigurno biti jača ukoliko Univerzitet bude u mogućnosti demonstrirati upotrebu objektivnih dokaza kvaliteta edukacije.

U tom smislu predviđa se provođenje sljedećih aktivnosti:

- otvaranje procesa samoevaluacija fakulteta
- organiziranje seminara, obuka i pilotnih procjena u svrhu osposobljavanja kadrova u oblasti samoevaluacije i osiguranja kvalitete
- uspostavljanje jedinice za osiguranje kvalitete i imenovanje koordinatora za osiguranje kvalitete
- uključivanje u projekte internacionalne razine u oblasti kvalitete sveučilišne edukacije
- uključivanje studenata u proces izrade samoevaluacije i osiguranja kvalitete
- osiguranje mogućnost sudjelovanja Univerziteta u široj mreži europskih aktivnosti u oblasti osiguranja kvalitete.

ZOATE LI?

U američkoj saveznoj državi Kaliforniji španjolski jezik potpuno je ravnopravan engleskome, pa se (po Ustavu) i zakoni objavljuju na oba jezika. To stoga, jer je Kalifornija nekada bila španjolska kolonija, dok je 1850. godine SAD nisu pripojile kao svoju 31. državu.

Engleski izumitelj Patrick Miller (1773-1815.) konstruirao je 1788. godine brod s dva kotača s lopatama kojeg je pokretao parni stroj njegovog sunarodnjaka Symingtona. Na jezeru Dalswinton taj je brod dosegao za ono vrijeme, nevjerojatnu brzinu od 9 kilometar na sat.

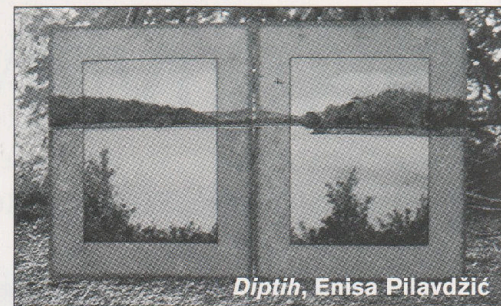
Veliki basnopisac Ezop opisuje način na koji su stari Grci hvatali divlje patke. Od lakog drva izradili bi umjetnu patku i stavili je usred močvare. Prave bi patke brzo stigle da otjeraju uljeza kojeg bi se lagano i nenapadno povlačilo prema obali. Divlje patke uporno bi slijedile drveni mamac dok se ne bi uhvatile u postavljene mreže.

Jedan od najstarijih tekstova kineske književnosti koji su sačuvani do naših dana je "knjiga oda", zbirke tradicionalnih pjesama i pjevanja koju je sakupio Konfucije, veliki filozof i mislilac koji je djelovao na prijelazu iz šestog u peto stoljeće prije Krista.

MEĐUNARODNA LIKOVNA KOLONIJA U KUKINJU

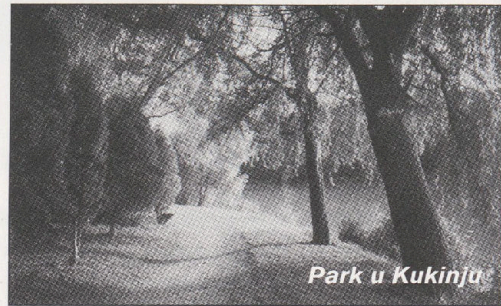
Vilanje: Umjetnici Kolonije pred modernom crkvom koja je sagrađena sa željom da prestane rat u BiH i u RH

Diptih, Enisa Pilavdžić

Suncokreti, Marina Trogrlić

Park u Kukinju

U drugoj polovici kolovoza 2003, na inicijativu gospodina Đure Šarkića, a uz pomoć gospođe Milice Klaić-Taradije, u mjestu Kukinju, pored Pečuha organizirana je Prva međunarodna likovna kolonija, na kojoj je sudjelovalo jedanaest umjetnika: tri iz Bosne i Hercegovine, tri iz Hrvatske i pet iz Mađarske. Iz Bosne su bili: Marina Trogrlić, Zuhdija Salkić i Enisa Pilavdžić.

Na svečanom otvaranju Kolonije bili su gospoda: dr. Ferenc Kekeš, predsjednik Baranjske županije, Stipan Karagić, zamjenik predsjednika Državne hrvatske samouprave iz Budimpešte i Antun Vidaković, ravnatelj Hrvatskoga kazališta u Pečuhu, koji su i otvorili Koloniju, kao i domaćini iz Kukinje i sudionici Kolonije.

Mjesto Kukinje je naseljeno Hrvatima-katolicima iz Bosne. Prije 200 godina njihovi pretci su došli na taj teritorij pred najездом Turaka iz okolice Mostara.

Dan-danas se jedan dio mjesta zove Mostar. U mjestu postoji hrvatska samouprava na čijem je čelu načelnik gospodin Ivo Grišnik, inače glumac Hrvatskoga kazališta u Pečuhu.

Kukinju već osam godina organizira manifestaciju "Bošnjačko sijelo". Na toj manifestaciji se okupljaju kulturno-umjetnička društva koja čuvaju tradiciju svojih predaka doseljenih s teritorija BiH i Hrvatske.

Kolonija je u okviru pet dana imala tri radna, a dva dana su domaćini sudionicima pokazali interesantne povijesno-kulturne znamenitosti okoline Pečuha.

Na Koloniji se rodila inicijativa da buduće kolonije budu pomognute sudjelovanjem i drugih mjesta u kojima žive potomci nekadašnjih Bosanaca-Hrvata (Bošnjaka i šokaca, kako to oni sami kažu).

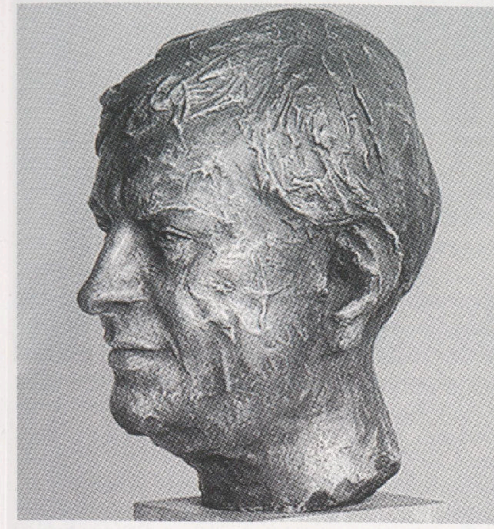
Ova Kolonija je nastala po uzoru Međunarodne likovne kolonije "Breške". Gospodin Đuro Šarkić je

sa suzama izjavio da je presretan što je uspio u svojoj domovini ugostiti ljude kod kojih je toliko puta bio predvidno ugošćen.

Umjetnici su ostavili dosta dobrih djela, pa je i gospodin Stipan Karagić, koji je bio gost izložbe izjavio da će iduće godine i oni sudjelovati u organiziranju i time pomoći da ova Kolonija preraste u tradicionalnu.

Enisa Pilavdžić

MEĐUNARODNA GALERIJA PORTRETA TUZLA IZLOŽBA SKULPTURA VIKTORA GOJKOVIĆA

U međunarodnoj galeriji portreta u Tuzli otvorena je, 3. rujna 2003. godine samostalna izložba skulptura VIKTORA GOJKOVIĆA, akademskoga kipara iz Ptuj.

Direktor Galerije, gospodin Čazim Sarajlić, predstavio je goste iz Ptuja, koji su pored autora bili prisutni, i to:

- Stanko Glažar, direktor Pokrajinskog muzeja Ptuj,
- Aleš Arih, profesor, direktor Pokrajinskog muzeja Ptuj,
- Stanka Gačnik, kustos-galeristica Pokrajinskog muzeja Ptuj,
- Dragan Šmigoc, tehnički djelatnik Pokrajinskog muzeja Ptuj,
- Andrej Klasinc, direktor Terme Ptuj,
- Tadej Bojnec, direktor Lokalne turističke organizacije Ptuj,
- Andrej Sajko, direktor Vinarstvo Slovenke gorice, Ptuj i
- Franc Lačen, novinar lista Štajerski tednik, Ptuj.

Iz Tuzle je bio prisutan veći broj uzvanika iz javnog, političkog, kulturnog i društvenog života grada. Nastupio je Slovenski Zbor iz

g. Jasmin Imamović, otvara izložbu

Tuzle, pod ravnanjem profesorice **Evice Cerić**. Portret kipara Viktora Gojkovića predstavila je gospođa **Stanka Gačnik**.

Načelnik Općine Tuzla, gospodin **Jasmin Imamović**, govorio je o uspješnoj suradnji Tuzle i firmi kao i kulturnih institucija Republike Slovenije i otvorio je izložbu.

Iz kataloga za izložbu:

Stanka Gačnik
PORTRET KIPARA VIKTORA GOJKOVIĆA

O počecima kiparske portretne umjetnosti u Sloveniji možemo govoriti od kraja 19. stoljeća.

Umjetnici:
g. V. Gojković i g. N. Tahirović

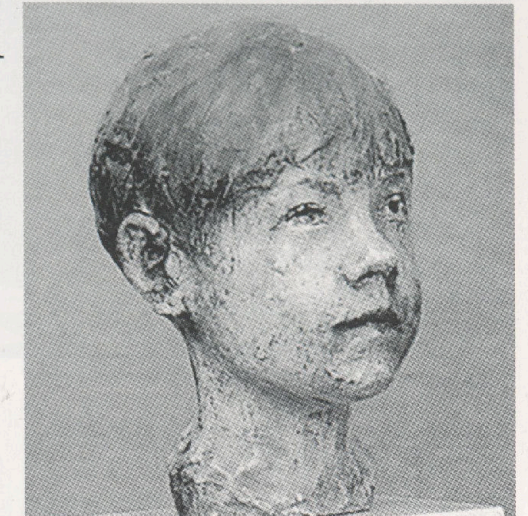
U 20. stoljeću se pojavljuju kipari Lojze Dolinar (1893-1970), Frančišek Smerdu (1908-1964), Boris Kalin (1905-1975), Karel Putrih (1910-1959) i Jakob Savinšek (1922-1961).

U generaciji koja ja obilježila slovensko kiparstvo druge polovice 20. stoljeća i na prelasku u treći milenij, središnje mjesto sigurno zauzima akademski kipar i restaurator specijalist Viktor Gojković, kako po kvaliteti i osobnoj likovnoj poetici, tako i po opsegu svojih portreta rađenih u glini ili bronci.

g. Čazim Sarajlić

Gojkovičeva portretska kiparska djela govore o jedinstvenom povezivanju napetosti realizirane oble forme čovjekove glave, na jednoj, i na drugoj strani slikovite spontanosti brze i neponovljive geste umjetnikovih ruku, koje dodatno pokreću i raščlanjuju usporedne i suprotstavljene gravure. Umjetnik uglavnom realizira ljudske glave, druge forme portreta ga ne zanima. Majstorski osjećaj za monumentalnost i zavidno poznavanje ljudske anatomije te posebno mimike lica omogućuje mu suvereno gnječenje, slobod-

nu obradu i autorsko oblikovanje mase u kompaktni, trodimenzionalni oblik. Gojkovičevi portreti su brzi zapisi ljudskoga karaktera, uhvaćenog u danom trenutku, majstorski oblikovanoga, gdje kipar sa minimalnim zahvatima i autorskim rezbaranjem površine istovremeno dostiže osobnu prepoznatljivost portretiranoga, psihološki moment i suvremenu svježinu u zakonitnosti realiziranja portreta. Kroz višegodišnju umjetničku praksu postao je suptilan poznavalac i odgonetač ljudske prirode, što spretno koristi u realiziranju svojih portretnih plastika. Oni koje portretira su poznate povijesne ličnosti, patri minoriti, prijatelji i djeca, koji važe kao specifičan umjetnički izazov, jer su, kako kažu kipari, teško "uhvatljivi". Viktor Gojković je uradio nekoliko izvanrednih dječjih portreta, što potvrđuje činjenicu da se radi o jednom od vrhunskih suvremenih umjetnika na području portretne umjetnosti u Sloveniji.

Portret Viktora Gojkovića su kipovi sa pogledom. Za oči kažemo da su ogledalo čovjekove duše.

gospođa Stanka Gačnik

Očima, koje su, dakle, duša, daje umjetnik onu izvornu sličnost, gdje s lakoćom prepoznajemo određenu osobu. Zato, kad gledamo portretne skulpture Viktora Gojkovića, ne vidimo glave i portrete, vidimo čovjeka i oči.

Juraj Novosel

SREBRENİK OTVORENI GRAD UMJETNOSTI DESET DANA OTVORENIH VRATA

22. 08 - 31. 08. 2003.

Manifestacija "Srebrenik - Otvoreni grad umjetnosti 2003" trajala je od 22. do 31. kolovoza 2003. godine. Odbor OGUS pozvao je deset umjetnika iz zemlje i inozemstva, koji su sudjelovali na ovoj manifestaciji. U toku deset dana održan je bogat kulturno-umjetnički program.

Ceremonija svečanog otvaranja manifestacije održana je u nedjelju, 24. kolovoza pod starim gradom. Likovna kolonija je popraćena bogatim kulturnim i drugim sadržajima (kazališne predstave, koncerti, tribine, izložbe, susreti pod starim gradom, sati povijesti, modne revije, smotra kulturno-umjetničkih društava, posjeta "Galeriji Šimun" u Dubravama i kuli "Zmaj od Bosne" u Gradačcu, "Galeriji međunarodnoga portreta" u Tuzli i dr.

Stari grad Srebrenik, prvi put se spominje u pisanim dokumentima 15. veljače 1333. godine, u Povelji - ugovoru bosanskoga bana Stjepana II. Kotromanića (1314-1353) s Dubrovačkom republikom. Upravo ove godine navršava se 760. godina od prvog spomena grada.

Pored toga, Srebrenik je igrao vrlo zapaženu ulogu u cijeloj srednjovjekovnoj bosanskoj povijesti. Posebnu važnost grad ima od 1465. godine, do 1512. godine kada je sjedište Srebreničke banovi-

ne, po čemu je u ostalom banovina dobila i svoje ime.

Grad je uzdignut na majevičkim padinama u neposrednoj blizini magistralnoga puta Sarajevo - Županja.

SIZ kulture Općine Srebrenik u suradnji sa Galerijom portreta iz Tuzle učinili su 1977. godine, prve korake ka oživljavanju starog grada Srebrenika u "OTVORENI GRAD UMJETNOSTI", gdje su se susretali stvaraoци iz BiH i inozemstva dajući time nove stvaralačke impulse napuštenom gradu i tako ga poslije mnogo stoljeća ponovno vratili u život.

Srebrenik je otvorena pozornica za sve lijepe ljudske vještine od likovnih umjetnosti, preko živopisnih narodnih rukotvorina, recitala, muzike, glume, zajedništva svih umjetnosti.

Pri Centru za kulturu informiranje nalazi se Galerija OGUS-a, gdje su izložene slike umjetnika koji su boravili u koloniji.

U koloniji je boravilo 150 umjetnika, od toga dosta ih je iz inozemstva (Španjolske, Njemačke, Argentine, Japana, Češke, Slovačke, SAD, Poljske, Rumunjske, Kolumbije, Engleske), te svih zemalja bivše Jugoslavije, koji su ostavili oko 270 slika i grafika.

J. N.

FOTO-CENTAR TUZLA

LJETNA ŠKOLA FOTOGRAFIJE

Foto-centar Tuzla organizirao je u kolovozu 2003. godine LJETNU ŠKOLU FOTOGRAFIJE. U školi su se okupila 24 polaznika. Sudionici su sve sami radili, od fotografiranja do izrade slika, uz stručnu pomoć gospodina Ivica Žiška.

Prema programu, održano je nekoliko sati teorijske nastave, kako bi se polaznici škole mogli upoznati s fotoaparatom, filmovima, snimanje po danu i po noći i izradi fotografija. Praktičan rad organiziran je na izletu na Konjuhu i na izletu u Mačkocvu i Zlaći. Sudionici škole su sami u laboratoriji izrađivali fotografije.

Primjer gospodina Ivica Žiška je za svaku pohvalu, jer su dvadeset četiri polaznika ove škole mnogo naučili o fotografiji i najvažnije - družili se, upoznali i postali prijatelji.

VIRUSNE HEMORAGIJSKE GROZNICE

Promocija knjige *VIRUSNE HEMORAGIJSKE GROZNICE*, autora prof. dr. sc. Mirsade HUKIĆ i prof. dr. sc. Save ŠIBALIĆA, održana je 5. rujna 2003. u Bosanskome kulturnom centru u Tuzli u prisustvu više stotina uzvanika iz javnog, znanstvenoga, političkog, kulturnog i vjerskog života grada Tuzle.

Govorili su: Vlado KEROŠEVIĆ iz recenzije odsutnoga prof. dr. sc. Emila BOBINCA, infektologa iz Zagreba, dr. sc. Alemka MARKOTIĆ, imunolog iz Zagreba i prof. dr. sc. Mahmud NURKIĆ, mikrobiolog iz Tuzle, kao i sami autori. Voditeljica je bila Amra Odošić, a nastupio je i Vlado Kerošević sa odlomkom iz nove predstave.

Prof. dr. sc. med. Emil Bobinac

"Hemoragijske groznice znatno su starije od naših spoznaja o njima. Globalan su fenomen, po svojoj učestalosti nejednako geografski distribuirani, ali svakako puno češći nego li bi se to moglo zaključiti po službenim prijavama menitornim medicinskim institucijama..."

... Zanimanje za njih postaje višeslojno, interdisciplinarno, što su dovoljni poticaji profesorima dr. Mirsadi Hukić i dr. Savi Šibaliću, da široj medicinskoj javnosti ponude intersektoralnu monografiju o teoretskim i praktičnim pitanjima naslovne problematike. Studioznom pristupom dominantna se misao uklapa u stručne i znanstvene trendove kompleksnog odnosa prema raspravi."

PRVA SAMOSTALNA IZLOŽBA SENKE HUKIĆ

GRAFIKA

U Bosanskome kulturnom centru u Tuzli, 5. rujna 2003. godine otvorena je prva samostalna izložba Senke Hukić, akademske grafičarke pod nazivom "MIKROSVIJET".

Senka Hukić je rođena 1980. godine u Tuzli. Diplomirala je na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu na odsjeku grafika u klasi prof. Dževada Hoze. Sudjelovala je u radu dvije radionice i izlagala na četiri kolektivne izložbe.

Autor o djelu

U prvome trenutku skoro se ne vidi ništa osim velike zbrke, ali ukoliko se stane i posveti nešto više vremena ovim litografijama, proučavajući ih bez žurbe, vidi se kako ove,

"Drugim riječima, knjiga je unutar znanstvenog okvira prilagođena potrebama svakodnevnog infektološke prakse. Treba ju visoko pozicionirati u odabranom području infekta i infektivne bolesti. Stručni i znanstveni kriteriji korespondiraju sa svjetskim trendovima u toj materiji, izlaganja su akceptabilna, a terminologija adekvatna, jasna i ujednačenog klišeja. Znanstvena racionalizacija uspješno komunicira s tradicionalno stručnim strukturalama, a razvojne tendencije su im komplementarne."

Dr. sc. Alemka Markotić, dr. med.

"Danas moramo biti svjesni da je prošlo vrijeme kad su se infektivne bolesti strogo dijelile prema područjima na kojima se javljaju i na kojima su "ograničene". Danas, u vrijeme globalizacije, intenzivne komunikacije među ljudima i mogućnošću da se u kratko vrijeme putuje s jednog kraja svijeta na drugi, svaka infektivna bolest se može pojaviti na mjestima gdje se do tada nikada nije javljala..."

"Na kraju, kao osoba koja se već niz godina bavi hemoragijskom vrućicom s bubrežnim sindromom i hantvirusima ne mogu ne istaći osjećaj zadovoljstva relevantnošću podataka koji su izneseni o ovoj bolesti. To je naravno moguće kada su problematiku opisivali stručnjaci koji su također dugo godina u ovoj oblasti, ali koji i prate najnovija dostignuća i spoznaje o hemoragijskoj vru-

naizgled, konfuzne mrlje dolaze na svoje mjesto i daju željeni dojam dinamike. Stječe se dojam da ništa nije slučajno ili nejasno. Kombiniranje oblika i smjelih boja usmjereno je u pravcu stvaranja iluzije prostora i dojma neograničene dubine. Žudnja za dojmom stalne dinamike jest pokušaj da se prenese uzbuđenje stvoreno pogledom kroz leću mikroskopa bez namjere da se iskrivljuje priroda, ali još uvijek pod subjektivnim dojmom bogatstva i snage osjećanja nastalih upravo viđenim..."

Izložbu je otvorio likovni kritičar, gospodin Aleksandar Adamović.

ćici s bubrežnim sindromom, te su kao takvi i međunarodno prepoznati i priznati."

"Monografija "Virusne hemoragijske groznice" dat će značajan doprinos i upotpunit će postojeću literaturu o infektivnim bolestima u Bosni i Hercegovini, te obogatiti postojeću medicinsku literaturu u BiH i šire.

Stoga toplo preporučam ovu monografiju za tisk i što skrivaju dostupnost onima koje je najviše trebaju, njenom budućem medicinskom čitateljstvu."

Prof. dr. sc. med. Mahmud Nurkić

"U vrijeme kada se svakodnevno otkrivaju novi i reaktiviraju stari patogeni, kada medicinska znanost mora reagirati promptno da ne bi došlo do epidemija širih razmjera, knjiga "Virusne hemoragijske groznice" autora prof. dr. sc. med. Mirsade Hukić i prof. dr. sc. med. Save Šibalića pravovremeno i na najbolji način obogaćuje medicinsku praksu i pruža studentima medicinske znanosti i ljekarima različitih profila, posebno infektolozima, mikrobiolozima i epidemiolozima veliku pomoć pri obogaćivanju svoga znanja iz ove oblasti. Čitajući ovu knjigu i ja sam učio. Autori su veliki poznavatelji ove oblasti što svjedoče brojne reference kako u domaćim tako i u stranim časopisima. Sve čestitke autorima za ovu knjigu, kojom su obogatili bibliografiju Bosne i Hercegovine".

J.N.

Selo Seona danas pripada Župi-Općini Srebrenik. Smještena u podnožju male planine zvane Ratiš. Ona je sinonim iseljavanja i doseljavanja. Kroz vijekove stalno su je pratila demografska kretanja. Do srednjeg vijeka u njoj su bili naseljeni Patereni, Bogumili, koji su imali svjetonazor krstjanski, čija vjera nije se temeljila na Božjim objavama, zato su nazvani "hereza" hereticima. I danas to potvrđuju mnogi tragovi, a i pojedini običaji su se zadržali, kod naroda na tim prostorima. Dolaskom osmanlija - Turaka na prostor Srebrenika, mnoge porodice su odselile u ravnu Posavinu. Razlog iseljavanja bio je strah od Turaka. Dolaskom u novu sredinu, prostor današnjih Seonjaka, prihvatili su katoličku vjeru, koja se temelji na Božjoj objavi, Evanđelju. Od nekadašnjih Seonjana nastalo je jedno veliko i ugledno selo tzv. Seonjaci sa velikim individualnim gospodarstvima, bogato i ekonomski jako, uzorito selo u Posavini.

Od Posavine za Sprečku dolinu preko Seone je izgrađen regionalni put. Od zapadne Bosne preko Gračanice (koja se zvanično spominje 1420. godine) grebenom Ratiša više Seone i spajaju se na Sjedalkama. Spomenuti putovi su vjekovima bili glavni kojima su se kretali trgovačke karavne na ove sve četiri strane Bosne. Spomenuti putne komunikacije, imale su veliki značaj za Seonu. Kroz vijekove ona je izrasla, u svakome pogledu, u prosperitetno i ekonomski jako selo. Seona je postala epicentar, u svom širem okruženju, naročito kada se tiče obrazovanja: vjerskog, općega i gospodarstvenog.

Sa svojim uzoritim ljudima, davala je primjer i podstrek svim okolnim selima i prostorima, okružena putnim komunikacijama, Seona je imala i poteškoća. Trgovci i trgovački karavani koji su prolazili, bili su mamac za bande tzv. komite (pljačkaši). Dolaskom Osmanlija Turaka po drugi put 1512. godine, sultan Selim I. izdaje ferman, da se u Seoni sagradi "Zaptija", žandarmerija i da se osnuje kapetanija da bi

PISMO ČITATELJA

KRIVO, ODNOSNO LAŽNO OPTUŽENI

askeri-žandari štitili trgovačke karavne od bandi (komite). Prvi kapetan je bio Nurkan, a posljednji iz porodice Nurkanović je bio Ibrahim tzv. Briše, koji je rođen 1746. godine. Umro je prirodnom smrću 1828. u 82. godini života. Zaptija - Žandarmerija bila je u funkciji sve do 1832. godine. Spomenute godine dogodio se jedan tragičan i sraman događaj kod rijeke Maranšice koja protječe ispod Donjih Maranjaka (Čifluka) na parceli, njivi, koja se i danas zove Cigin kroš.

Ubijen je fra Josip Cigić, koji je bio na službi u Dubravama, a išao je službeno za Kraljevu Sutjesku u glavni Franjevački samostan u Bosni. Taj događaj je bio presudan da se u Seoni sruši žandarmerija i likvidiraju askeri-žandari za sva vremena. Pogubljenje fra Josipa Cigića je iz vremenskog perioda kada je u Bosni, a pod vodstvom Husein Kapetana Gradašćevića podignuta buna protiv Turske vlasti, i kada je Husein Gradašćević krenuo da istjera Turke, a Bosnu da proglasi autonomijom sa svim ovlastima. Taj povijesni događaj, nazivanje mjesta gdje je pogubljen i sporednog puta koji se i danas zove "Cigulje", jasno i nedvosmisleno potvrđuju da je pokojni fra Josip Cigić bio važna ličnost i za Gradašćevića. Međutim, za spomenuto ubojstvo je optužen Ibrahim Nurkanović zv. Briše. Da je on pogubio fra Josipa Cigića na Ratišu iz koristoljublja, naime radi džepnog sata. Tačno je da na Ratišu ima jedan grob, ali taj grob je Ahmeda Žosovića tzv. Čoso, koji

je ubijen 1863. godine, 31. godine poslije pogubljenja fra Josipa Cigića. Zbog nepoznavanja, do skoro su kolale priče i dolazilo je do zamjene teza. Krstjansku vjeru su smatrali katoličkom, što je nedopustivo, i radi toga su dvije mahale u Seoni: Berkiće i Begoviće nazivali "šokak mahala" ili zbog Čosinog groba priče su bile kod pojedinih da je tu poginuo nekakav "čosavi parok".

Prvo što je netočno i neargumentirano i drugo to je uvreda za, pokoj mu duši, Fra Josipa Cigića i ponižavanje katoličke Crkve.

Svakom umnom i dobronamjernom čovjeku su poznati Crkveni kriteriji koji su veoma strogi kada je u pitanju odabir budućih velikodostojnika.

Mora biti i psihički i fizički zdrav, da potječe iz porodice koja je potpuno naklonjena crkvi, tom Božjem hramu.

Da zaključim.

Ovo pišem u ime Boga i prave istine, zato vas molim da ovaj tekst objavite u vašem tisku. Uglednom časopisu, "Hrvatski Glasnik", i da se posthumno Nurkanović Ibrahim Briše rehabilitira.

Da se izvrši uklon lažne optužbe i ljage koja kvari sliku moje obitelji, a također i sa moje Seone, jer ona ničim ne zaslužuje da nosi ružnu i sramnu podvalu koja joj se inputira.

Neka je Bog sa vama!

Mustafa Nurkanović

Pročitali smo za vas

STIHOVI EMOCIJA, BOLA, PONOSA I PRKOSA

Marinko BANOVIĆ - BANE: - "ČIKO NACRTAJ MI KUĆU", poezija, NIK "Kujundžić", Lukavac 1999. Po naslovu i samo na prvi pogled ova zbirka poezija asociira na stvaralaštvo za djecu. Međutim, pomnijim čitanjem dolazi se do zaključka da se među koricama nalaze stihovi emocija, bola, ponosa i prkosa.

Uzeš od djeteta kredo a ono mi tužno reče: Nacrtaj mi čiko kuću! Sanjam je svako veče.

Citirana strofa iz pjesme Marinka BANOVIĆA-BANETA "Čiko, nacrtaj mi kuću", po kojoj je dat i naslov zbirke, ukazuje na neoborivu činjenicu da je prva strofa pjesme koja nosi naslov "IZBJEGLIČKA", samo je još jedan očevidan i jasan dokaz da Bane ne živi samo svoj život i ne preživljava samo svoje probleme, daće i nedaće, već ga se duboko i emotivno dodiruju i tuđe nevolje. No, on ih ne doživljava kao tuđe, nego kao svoje ili probleme nekoga njemu dragoga i bliskoga.

U isto vrijeme, ali na drugoj strani, pjesnik Bane nije mogao ostati ravnodušan i na neka zbivanja koja su, samo na prvi pogled, daleko od njega. To su upravo stihovi kroz koje provijavaju bol, ponos, prkos, ali i podobra doza ozlojeđenosti. Ta osjećanja najvidljivija su u pjesmi pod naslovom "ON" u kojoj pjesnik kazuje: Jaše na čelu kolone. Zaslužan je građanin. Uprljao je ruke, ali će ih oprati. Bolje je znati / no imanje - imati. Čeka spasiteljev znak: ponor pakla, il' čist zrak?! On je na čelu kolone. On je zaslužan građanin. A nama zvona zvonee: zašto smo se svadali???

Ime mi je izbjeglica.

A prezime, ne znam - ni ja.

Kuća mi je sva ulica.

Trotoari familija.

Prva strofa pjesme koja nosi naslov "IZBJEGLIČKA", samo je još jedan očevidan i jasan dokaz da Bane ne živi samo svoj život i ne preživljava samo svoje probleme, daće i nedaće, već ga se duboko i emotivno dodiruju i tuđe nevolje. No, on ih ne doživljava kao tuđe, nego kao svoje ili probleme nekoga njemu dragoga i bliskoga.

U isto vrijeme, ali na drugoj strani, pjesnik Bane nije mogao ostati ravnodušan i na neka zbivanja koja su, samo na prvi pogled, daleko od njega. To su upravo stihovi kroz koje provijavaju bol, ponos, prkos, ali i podobra doza ozlojeđenosti. Ta osjećanja najvidljivija su u pjesmi pod naslovom "ON" u kojoj pjesnik kazuje: Jaše na čelu kolone. Zaslužan je građanin. Uprljao je ruke, ali će ih oprati. Bolje je znati / no imanje - imati. Čeka spasiteljev znak: ponor pakla, il' čist zrak?! On je na čelu kolone. On je zaslužan građanin. A nama zvona zvonee: zašto smo se svadali???

U pjesmi pod naslovom "BUMERANG", svjedoci zbivanja na ex-yu prostorima, lako će prepoznati pjesnikovu ozlojeđenost, ali ne i osvetoljubivost. Uostalom, prosudite sami!

Kada čelične ptice zuje, / k'o da me zadah smrti truje.

Američko magare - vuče smrtne tovare.

U zrak lete mostovi, fabrike i plotovi.

Prolete mi slike stare: ruši li ste Vukovare?!!

Neću plakat! Srce pjeva: Sjetite se Sarajeva!

Moglo je i ranije, zbog tužlanske Kapije!

A moj Komšo kaže: NE! Agresor je NATO! Bre!

A ja, kažem: Ne znam rang! To je ipak - bumerang!!!

Poet i prozaist Atif KUJUNDŽIĆ, nakladnik zbirke

"ČIKO NACRTAJ MI KUĆU" i jedan od recenzentata, o dokanjskom pjesniku Marinku Banoviću-Banetu

kaže: "Jasnoća njegove misli i pjesničkoga stava,

njegovoga izraza i saopćavanja pjesničke zamisli,

jeste produkt stvarnog i nimalog pjesničkog dara i njegove nepatvorene istinoljubivosti,

neupitne ljudskosti."

Pjesnik Ivo MIJO ANDRIĆ, također recenzent

Banetove stih-zbirke, zapisao je: U rukopisnoj

zbirci pjesama Marinka Banovića, nalazimo i one

pjesme što otkrivaju njegovu nesumnjivu literarnu

darovitost. U njih je ugrađena i pjesnikova

smisao za otkrivanje lirskih detalja u prozaičnosti

življenja koji se kombinacijom misli i riječi

pretaču u dojmive pjesničke slike."

Trideset četvorogodišnji Marinko Banović-Bane,

ovih dana privodi kraju operacije za objavljivanje

druge zbirke pjesama. U međuvremenu napisao je

nekoliko kvalitetnih, zanimljivih i politički intrigantnih

izgrokaza, koji su izvedeni pred žiteljima Doknja,

ali i brojnim gostima sa strane. "Intervju I" i "Intervju II",

"Proročica", "Izbori", "Nepozvani gost", samo su neki

od Banetovih izgrokaza. Pjesnik Bane živi i, kako

u životopisu za zbirku poezije "Čiko, nacrtaj mi

kuću" napisao, ne radi u Doknju, gdje je i rođen. Poet

Bane povremeni je suradnik i Hrvatskoga Glasnika,

gdje suraduje novinarskim ostvarenjima.

N. J. IVANOVIĆ

Poeta Marinko Banović-Bane, iz Doknja, pjesmom govori i pita:

"A nama zvone zvonee, zašto smo se svadali???"

VIJESTI

Treći europski mediteranski susret mladih Katoličke akcije pod nazivom "Za bratsku Europu" upriličen je u prostorijama Vrhbosanske katoličke bogoslovije u Sarajevu do 7. rujna. Susret je otvorio vrhbosanski nadbiskup mons. Vinko kardinal Puljić. (I. S.)

Indija

PROGLAŠENJE MAJKE TEREZIJE BLAZENOM

Indijski biskupi zatražili su od svoje Vlade da se dan proglašenja blaženom Majke Terezije, 19. listopada ove godine, obilježi kao nacionalni praznik.

Biskupi smatraju kako se u Vatikanu treba uputiti službeno izaslanstvo vlade, a misu proglašenja blaženom treba prenositi televizija. Želja je i da se utemelji zaklada Majke Terezije te nagrada za najbolje socijalno djelo u kalendarskoj godini.

VISOKO

Vraća li se konvikt Franjevcima?

U ime Franjevačke provincije Bosne Srebrene zamjenik provincijala fra Petar Matanović, visočki gardijan, fra Jozo Puškarić i ekonom samostana fra Franjo Radoman primili su izaslanstvo vojske Federacije BiH. F. Franjevci godinama pokušavaju da im se vrati zgrada bivšeg konvikta i gosti su obećali pomoći u rješavanju pitanja povrata zgrade. (I. S.)

Službeni pozdravi u školi

Službeni pozdravi u školama mogu biti samo: dobro jutro, dobar dan, dobra večer i dovidjenja, stajalište je Povjerenstva za izradu kriterija o simbolima koji se koriste u školama. Svi ostali pozdravi koji u sebi sadrže političke, vjerske i kulturne predrasude ne mogu se službeno upotrebljavati u školama, što je i sukladno obećanju što ga je potpisala bh. vlast u Bruxellesu - istaknulo je Povjerenstvo. (P. Z.)

STARI - NOVI MOST

Završena izgradnja mostarskoga Starog mosta u petak 22. kolovoza. Na proslavi završni su kamen postavili predstavnici istočne i zapadne strane Mostara. Novi "Stari most" identičan je onome kojega je u 16. stoljeću izgradio turski graditelj Hajrudin.

Veliko slovensko hodočašće u Mariju Bistricu

Pod slovenskim geslom "Bog daj srečo, sused", te hrvatskim "Dobro mi došel, prijatelj", održan je u subotu, 30. kolovoza u Hrvatskom nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke u Mariji Bistrici, susret slovenskih i hrvatskih katolika u sklopu priprema za Srednjoeuropski katolički dan.

Slovensko hodočašće je predvodio ljubljanski nadbiskup Franc Rode sa svim slovenskim biskupima. Uvodni molitveni program počeo je u 10,00 sati, svečano euharistijsko slavlje u 11,00 sati su predvodili nadbiskup mons. Franc Rode i zagrebački nadbiskup mons. Josip Bozanić. Poslije podne priređen je kulturno-umjetnički program na Trgu pape Ivana Pavla II, a zatim oproštaj u bazilici.

Slovensko hodočašće je proteklo u najboljem redu, jer su na vrijeme izvršene sve pripreme, zahvaljujući domaćinu mons. Lovri Cindoriju i njegovim suradnicima.

Knjiga o životu posavskih franjevac

TOLISA

U nakladi Franjevačkog samostana Tolisa izašla je knjiga "Život i djelovanje posavskih franjevaca u sjeveroistočnoj Bosni kroz dva stoljeća, 1802-2002". Autor je fra Roko Šponjak, franjevac i spisatelj. Knjiga ima 545 stranica, uz zemljovide ima 217 životopisa posavskih franjevaca. Zanimljivi su opisi posredovanja franjevaca, kao pučkih predstavnika, s vlastima u Tuzli, Gradačcu i Sarajevu, te izgradnje crkvi i škola u BiH. Rukopis je čitak i jasan, razumljiv, a uz životopise franjevaca u bosanskoj Posavini, u knjizi je dosta zanimljivih podataka od prije dva stoljeća, što oslikava tadašnje vrijeme. (B. C.)

ZAGREB SAKRALNO BLAGO bosanskih franjevaca

Zagrebačka Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije u Visokom objavila je zbornik "Pogled u Bosnu", u kojem su sabrani radovi s lanskoga znanstvenog skupa o "Bosanskim franjevcima i suvremenoj sakralnoj umjetnosti". Franjevački red u sedam stoljeća djelovanja na tlu Bosne i Hercegovine, unatoč svom materijalnom siromaštvu, ostavio je u toj zemlji obilje dokaza duhovnog, kulturnog i umjetničkog bogatstva, o dijelu kojega govori upravo objavljeni zbornik. (M. J.)

Knjiga "TRI TAJNE" SARAJEVO

Franjevačka nakladnička kuća Svjetlo riječi objavila je knjigu Ivana Šarčevića "Tri tajne". Knjiga sadrži Šarčevićeva promišljanja na teme "Pustinjska oaza", "Čudo ljubavi" i "Vuk i gubavac" koji su objavljeni u reviji Svjetlo riječi od siječnja 2000. do prosinca 2002. (I. S.)

Treći seminar Foruma Vijeća Europe "Učimo jedni od drugih: Civilno društvo, multietnički i međureligijski dijalog" sa Link Diversityjem i Međunarodnim centrom za mir, u suradnji s Gradskim vijećem Mostar o temi "Urbano planiranje i obnova" bit će održan od 5. do 7. rujna u zgradi Vlade F BiH u Mostaru. Kako je priopćeno iz Press-ureda Link Diversityja, u subotu, 6. rujna, u zgradi Vlade F BiH bit će održan i sastanak organizatora Foruma Vijeća Europe. (Fena)

Vratilo se 959.595 osoba!

Visoko povjerenstvo Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) u BiH zabilježilo je tijekom lipnja 5934 povratka, pa ih je u prvoj polovici 2003. bilo 28.907, priopćeno je iz te međunarodne organizacije.

Od toga broja u čak 26548 slučajeva riječ je o takozvanim manjinskim povratcima, odnosno vraćanju na području gdje etnička zajednica kojoj pripadaju povratnici nije većinska. Zaključno s krajem lipnja, ukupni broj izbjeglih i raseljenih koji su se vratili predratnim kućama u Bosni i Hercegovini, nakon potpisivanja Daytonskog mirovnog sporazuma jest 959.595, od čega je 415.866 "manjinskih povratka". Ukupna statistika govori da se 701.409 izbjeglica i raseljenih osoba vratilo na području Federacije BiH, 273.512 u Republiku Srpsku, a 20.674 u Distrikt Brčko. (ipj)

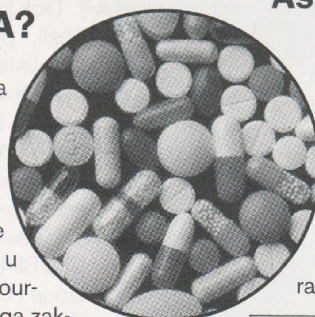
(Večernji list, Glas koncila, Svjetlo riječi, Katolički tjednik)

Jeste li znali...?

VITA

Kombinirana tableta PROTIV UDARA?

Izgleda da bi tableta koja sadrži više različitih aktivnih tvari (aspirin, statin, antihipertenziv i folnu kiselinu) mogla spriječiti infarkt srca i moždani udar. Takva je pretpostavka objavljena u časopisu British Medical Journal, a znanstvenici su do toga zaključka došli sumirajući rezultate 750 klinički studija u kojima je sudjelovalo više od 400.000 ispitanika. Uzeti zasebno, srčane napade statini smanjuju za 61%, antihipertenzivi za 46%, folna kiselina za 16%, a aspirin za 32%. Utjecaj na smanjenje moždanog udara iznosi 16% za statine, 63% za natihipertenzive, 25% za folnu kiselinu i 16% za aspirin. Tableta koja bi sadržavala sve ove tvari mogla bi, prema riječima stručnjaka, smanjiti rizik od srčanog udara za 88%, a do moždanog za 80%.

Aspirin štiti od leukemije?

Studija provedena prije sedam godina i lani u američkoj državi Iowa na 28.224 žene, pokazala je da su žene koje su u šestogodišnjem razdoblju 2-3 puta tjedno koristile aspirin imale 55% manje izgleda da obole od leukemije. Ostale vrste nesteroidnih antireumatika nisu pokazale da utječu na smanjenje rizika od razvoja leukemije.

Pospremanjem protiv raka

Redovit umjereni tjelesni napor, poput onog potrebnog da usižete prašinu ili operete prozor, može vam smanjiti rizik obolijevanja od raka jajnika do 35 posto u usporedbi s rizikom žene koja pretežito sjedi.

San i glukoza

Dobrim noćnim odmorom pomozite tijelu da preradi šećere unesene hranom. Kad smo neispavani, imamo naime niži prag tolerancije na glukozu nego nakon okrepljujućeg noćnog sna, pokazala je jedna nedavna studija. Smanjena tolerancija glukoze znači veći rizik da dođe do poremećaja u metabolizmu ugljikohidrata, primjerice do hipoglikemije.

S heljdimim brašnom

Većina starijih ljudi ne unosi hranom dovoljno cinka, koji se povezuje s dobrim funkcioniranjem imunog sustava. Napravite li smjesu za palačinke s heljdimim brašnom, dodali ste joj čak 8 miligrama cinka.

Popodnevni san za BOLJE UČENJE

U časopisu Nature Neuroscience objavljeni su rezultati studije koju su proveli znanstvenici s Harvardskog sveučilišta, a koji pokazuju da popodnevni san u trajanju od 60 do 90 minuta poboljšava učinke učenja, povećava produktivnost i poboljšava raspoloženje jednako kao i noćno spavanje.

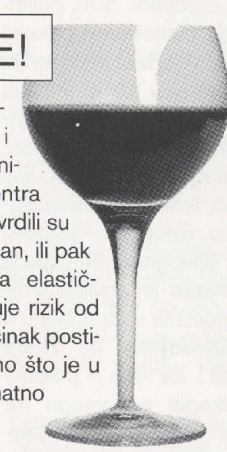
DASH dijeta za tlakaše

Rezultati velike kliničke studije pokazali su da je prvi lijek izbora za snižavanje povišenog krvnog tlaka neki od diuretika, lijekova koji potiču mokrenje, no problem su nuspojave koje nastupaju nakon dugotrajne upotrebe te vrste lijekova. Učinci jednaki učinku diuretika postižu se tzv. DASH dijetom, tvrde američki znanstvenici. Tom dijetom sa smanjenim unosom soli, izlučuje se višak natrija iz organizma. Dijeta se temelji na unosu 2000 kcal na dan, a sastoji se od:

- 4-5 porcija povrća dnevno
- 4-5 komada voća
- 7-8 porcija žitarica
- 2-3 mliječna proizvoda s malim sadržajem masnoće
- 2 puta dnevno po 10 dag krutog mesa (piletina, riba)
- 2-3 žlice masnoće.

U ZDRAVLJE!

Promatrajući navike pijačena 684 zdrave muške i ženske osobe, znanstvenici iz medicinskog centra Wolfson u Tel Avivu potvrdili su da čaša vina ili piva na dan, ili pak čašica likera, povećava elastičnost arterija, što smanjuje rizik od srčanih bolesti. Isti se učinak postiže i pivom i vinom, jedino što je u pivopija primijećen neznatno povišen krvni tlak.

RAJČICE SMANJUJU OPASNOST OD RAKA PROSTATE

Dobra vijest za muškarce koji vole namirnice pripremljene s rajčicama ili proizvodima od rajčice. Postoje novi, jaki dokazi da ukusan crveni umak može zaštititi muškarce od razvoja raka prostate. Ranije studije su već ukazale na blagotvorno djelovanje likopena, snažnog antioksidansa prisutnog u rajčici, na razvoj raka prostate. Procesirane rajčice čine likopen djelotvornijim, stoga su konzervirani i kuhani proizvodi rajčice još djelotvorniji od svježih rajčica.

Najnovija istraživanja, koja su za cilj imala potvrditi vezu između proizvoda rajčice i raka prostate, obuhvatila su 47.000 muškaraca oboljelih od raka prostate. Rezultati istraživanja potvrdili su dosadašnje spoznaje. "Učestalo konzumiranje rajčica ili likopena povezano je sa smanjenjem opasnosti od raka prostate. Konzumiranje umaka od rajčice, najbogatijeg izvora likopena, povezano je s još većim smanjenjem opasnosti od raka prostate", napisao je dr. sci. Edward Giovannucci, s Harvard School of Public Health, zajedno s kolegama.

Iako svi rezultati za sada ukazuju na to da je komponenta odgovorna za blagotvorno djelovanje rajčice na smanjenje rizika od raka prostate likopen, još uvijek čvrsti dokazi ne postoje. Stoga se muškarcima preporuča konzumiranje proizvoda rajčice radije nego suplemenata likopena.

Kava sprečava DIJABETES?

Znanstvenici s Harvardskog sveučilišta objavili su da 4 do 5 šalica kave dnevno može spriječiti nastanak dijabetesa. Do istog su zaključka došli i nizozemski znanstvenici otkrivši da je šećerna bolest u kavopija dvostruko rjeđa nego u ljudi koji piju malo kave. Još nije poznat mehanizam kojim bi kofein ili neki drugi, manje zastupljeni sastojak kave smanjivao taj rizik, pa se ipak ne preporučuje povećati unos kave radi prevencije dijabetesa.

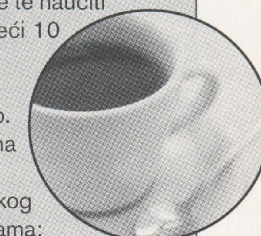
Najbolji način da osigurate organizmu učinkovitu obranu i održite ga zdravim jest prehrana koja sadrži osnovne hranjive tvari.

Iznimno je važno već u djetinjstvu usvojiti pravilne prehrambene navike te naučiti kombinirati namirnice slijedeći 10 načela zdrave prehrane:

1. Ne preskačite obroke - jedite pet obroka dnevno.
2. Povećajte količinu vlakana u prehrani.
3. Zamijenite masti životinjskog porijekla biljnim masnoćama; ne pretjerujte s mesnim prerađevinama, crvenim mesom i masnim sirovima.
4. Pobrinite se za raznolikost obroka.
5. Dobro prožvacite hranu, polako i bez žurbe.
6. Ograničite unos slatkisa.
7. Smanjite unos pržene hrane i zamijenite je hranom pečenom u pećnici.
8. Kuhajte na biljnom ulju (po mogućnosti maslinovom).
9. Ne prekoračujte količinu od 3 grama soli dnevno; izbjegavajte prerađevine i konzervirana gotova jela.
10. Budite krajnje umjereni s alkoholom.

PUŠENJE

Pušenje cigareta čovjeku oduzima oko 20 godina života, a visoka je rizičnost obolijevanja od srčanih i krvožilnih bolesti. Osiguravajuća društva su izračunala da pušenja jedne cigarete smanjuje dužinu života za 10,7 minuta, više nego što je potrebno da se popuši ta cigareta!

FRA ROKO ŠPIONJAK

Dana, 7. kolovoza 2003. godine preminuo je u bolnici u Zagrebu fra Roko Špionjak. Pokopan je 9. kolovoza u samostanskom groblju pokraj crkve Uznesenja Marijina u Tolisi. Misno slavio je u župnoj crkvi u Tolisi, uz mnoštvo okupljenih vjernika, je predvodio pomoćni Vrhbosanski biskup dr. Pero Sudar, a u koncelecijaciji je bio provincijal fra Mijo Džolan i stotinjak svećenika. Biskup Pero Sudar je izrazio sućut u svoje osobno ime i u ime kardinala Vinka Puljića: samostanu, rodbini i svima koji osjećaju gubitak, opominjući da sve što ide Bogu nije gubitak nego dobitek na duhovnome planu. Svoje govore zahvalnosti i sućuti su izrekli i dr. Galib Šljivo, veliki fra Rokin prijatelj i suradnik, gvardijan fra Blaž Marković i provincijal fra Mijo Džolan. Nakon mise, pokojnik je ispraćen od mnogobrojnih prijatelja, rodbine, časnih sestara i svećenika na novo samostansko groblje. Obrede sprovoda je vodio provincijal Bosne Srebrene fra Mijo Džolan.

Poslije položenih diferencijalnih ispita iz opće i nacionalne povijesti, upisao je postdiplomski studij na Filozofskome fakultetu u Beogradu, na katedri za opću povijest novoga vijeka. Poslije završenoga studija (četiri semestra), obranio je 29. lipnja 1980. godine magisterij s osobitim uspjehom na temu: "Josip Dobroslav Božić, život i djelo".

Svoje pastoralno djelovanje započeo je na Petrićevcu (Banja Luka) kao samostanski i župni vikar (1963-

1966), a potom godinu dana nastavio u samostanu u Tolisi. Nakon toga, tri godine je obnašao službu kapelana u Novom Šeheru. Godine 1970. imenovan je župnikom u Dubravama (1970-1974), zatim župnikom u Domaljevcu, gdje ostaje deset godina (1974-1984). U tom je vremenu podigao sadašnju novu crkvu, jer je stara crkva bila tjesna i dotrajala.

Odatle je premješten za kapelana u Tramošnicu, a nakon kraćeg vremena u Sarajevo, gdje četiri mjeseca obavlja službu osobnoga tajnika vrhbosanskog nadbiskupa dr. Marka Jozinovića. Na glavnim kapitularnim promjenama 1976. godine imenovan je župnikom u Lepenici, a tri godine kasnije župnikom u novoosnovanoj župi Driječa, gdje ostaje četiri godine. Kada je 1982. godine osnovana župa Grebnice, na Provincijalov prijedlog, postaje prvim župnikom u toj župi, i ostaje do konca 2001. godine. Tada se povukao u samostan u Tolisu zbog bolesti (zloćudni tumor na glavi pankreasa). Za svoga župnikovanja u Grebnicama obavio je sve pripreme za gradnju nove župne crkve.

Baveći se, uz pastoralni rad, i poviješću, svojim radovima sudjeluje na znanstvenim skupovima u Baču 1987. godine u povodu 300. obljetnice preseljenja franjevaca i puka iz Gradovrha (Tuzla) u Bač, te u Orašju 1996., u Domaljevcu 1997. i Tolisi 2002. godine u povodu 200. obljetnice osnivanja župa Tolise i Tramošnice. Osim magistarskog rada, koji je objelodanjen, Josip Dobroslav Božić, život i djelo, Beograd: Filozofski fakultet 1983. (Beograd - Novi Sad: Prosveta), prikazao je povijest Franjevačkog samostana u Gradovrhu u ediciji *Od Gradovrha do Bača* (Sarajevo 1988.). Za tisak je priredio i dopunio rukopis pokojnoga fra Stanka Mijića, *Vremeplov Bosanske Posavine, Crkva i samostan na Raščici u Tolisi*, Tolisa 2002. godine, kao i život i djelovanje posavskih franjevaca u sjeveroistočnoj Bosni kroz dva stoljeća (1802-2002), Tolisa, 2003. godine.

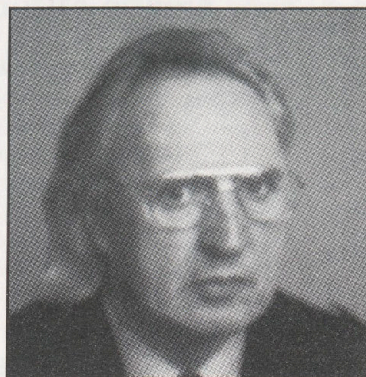
TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 08. rujna 2003. godine navršilo se četrdeset tužnih dana od smrti naše drage sestričine i rodice

IRENE (rod. KURCINAK) KAPETANOVIĆ

U tišini vječnoga mira neka te prate naše molitve, ljubav i sjećanja. Počivala u miru Božjem.
OBITELJ: Štraus, Vukman i Jurčenko

MIROSLAV BILAĆ

Miroslav Bilać rođen je u Travniku, 1931. godine. Umro je u Sarajevu 21. kolovoza 2003. godine. Školovao se u Travniku, Tuzli i Zagrebu.

G. Bilać bio je sudionik prve Međunarodne likovne kolonije "Breške 2000".

Naša i njegova želja je bila da sudjeluje i ove godine, ali nije mogao zbog bolesti. Ostavio je značajna djela naslikana na Koloniji, ali još više uspomenu na jedno divno druženje tijekom rada na Breškama.

Dok je pohađao srednju školu u Tuzli, pozornost mu je privuklo kazalište, pa je tu strast pretočio u svoj životni poziv. Radni je vijek proveo u kazalištu kao scenograf. Za Kamerni teatar, a i za druga kazališta u BiH uradio je oko 200 scenografija.

Godine 1956. počeo je izlagati s ULUBIH-om, a 1966. godine postao je i članom ove udruge. S ULUBIH-om redovito izlaže u zemlji i inozemstvu. Samostalno je priredio oko 500 izložaba u BiH i drugim gradovima bivše Jugoslavije.

Ostvario je studijska putovanja u zemlje Europe i Latinske Amerike. Za svoju je djelatnost dobio brojne nagrade i priznanja. Od 1992. godine je u mirovini i sve svoje slobodno vrijeme i energiju troši u svom ateljeu.

Bio je redoviti član Hrvatskog društva za znanost i umjetnost. Sve je manje među nama tako finih ljudi-intelektualaca koji u sebi nose prepoznatljivu kulturu i red, što su nam bliski i naši - bosanski Hrvati.

ZAHVALNICA

3. rujna 2003. navršilo se deset dana od smrti naše voljene mame, bake i sestre

MARIJE (rod. PAPIĆ) PEŠTIĆ

Najtoplije se zahvaljujemo svim dragim i dobrim ljudima, rođacima, prijateljima, susjedima i znancima koji su je poštovali, cijenili i voljeli, a to su dokazali iskrenim suosjećanjima usmeno ili pismeno, dostojanstvenim ispraćajem i polaganjem cvijeća na njen posljednji počinak.

Veliko hvala liječnicama dr. Zumreti Kušljugić i dr. Biljani Koić, kao i ostalim liječnicima i medicinskom osoblju odjeljenja kardiologije i neurologije Interne klinike u Tuzli.

Iskreno hvala njenim prijateljima i zaposlenima u TE Tuzla. Posebna hvala njenim i našim prijateljima Janji Madžarević, obiteljima Šehić, Stojkov, Džambić, Kapidžić-Duraković i Jozić na iskazanoj pomoći i potpori do maminog posljednjeg trenutka.

KĆERKE VESNA I BORKA S OBITELJIMA

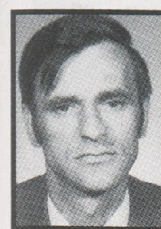
OBAVIJEST O SMRTI

Sa žalošću obavještavamo da je naša draga mama, baka i sestra

PEŠTIĆ (rod. PAPIĆ) MARIJA
preminula 25. 08. 2003. u 80. godini.

OŽALOŠĆENI: Kćerka Vesna Vuković, Brka Krešić sa obiteljima.

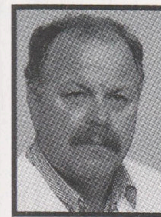
TUŽNO SJEĆANJE

FABIJAN PERANOVIĆ
(11. 09. 1997 - 11. 09. 2003)

S tugom i ljubavlju.
TVOJI NAJMILJI: majka Marija, supruga Ankica, kćer Ružica i sin Ivica.

TUŽNO SJEĆANJE

JAKOV ĐULABIĆ
01. 10. 2001 - 01. 10. 2003.

Zauvijek s ljubavlju i poštovanjem,
TVOJE KĆERKE: Adrijana i Anita, te OBITELJI: Đulabić, Pavlović i Jukić.

TUŽNO SJEĆANJE

JANJA (rod. BRADVIĆ) PERANOVIĆ
26. 09. 2000 - 26. 09. 2003.

TVOJI NAJMILJI

TUŽNO SJEĆANJE

na voljenu majku, baku, prabaku, svekrvu i punicu

TADIĆ (rod. PAVELIĆ) MARIJA
udova Ante
05. 09. 1999 - 05. 09. 2003.

S ljubavlju i poštovanjem čuvamo uspomenu na tebe.
TVOJI NAJMILJI

TUŽNO SJEĆANJE

JAKOV ĐULABIĆ
01. 10. 2001 - 01. 10. 2003.

Prošle su dvije tužne godine od kada nisi s nama.
TVOJA: sestra Lucija i sestrić Danijel.

TUŽNO SJEĆANJE

MLADEN (ANTO) PAVLOVIĆ
24. 08. 2002 - 24. 08. 2003.

U tišini vječnog doma, nek' te moje misli prate, anđeli nek' čuvaju te, moj voljeni brate.
Anđeli dragi, lijepo vas molim, čuvajte mi brata jer ga puno volim.
TVOJA sestra Vera, šogor Drago i nećakinja Maja.

ZOATE LI?

- Homoseksualnost među francuskim vojnicima koji su se borili u I. svjetskom ratu, kažnjavala se smrću. Međutim, otkrivenom homoseksualcu "omogućeno je da umre hrabro i časno". Poslali bi ga na neprijatelja, ali nije se smio vratiti - živ!
- Lovačko-nomadski narod koji obitava na Aljaski, Grenlandu i uz sjeverne predjele Sjeverne Amerike, Eskimi ili Inuit (kako se sami nazivaju) imaju neobičan običaj nakon završene ceremonije vjenčanja. Mladoženja ne nosi mladu "preko praga" u "iglu", već mlada njega prvog nogom gurne kroz otvor nastambe.
- Bivši filmski glumac i bivši američki predsjednik Ronald Reagan bavio se različitim poslovima prije nego je uspio dobiti manje uloge na filmu. Tako se jedno vrijeme izdržavao reklamirajući poznate američke cigarete "Chesterfield".
- "Bilo kuda, KIKI svuda", slogan je (i danas u upotrebi) kojeg je tridesetih godina 20. stoljeća smislio gimnazijalac, a kasnije poznati i priznati novinar i dječji pjesnik Ratko Zvrko. Tadašnja zagrebačka tvornica bombona i slatkiša "Union" nagradila ga je s pet kilograma bombona i (tadašnjih) tisuću dinara.
- Američki predsjednici John Adams, John Quincy Adams, Thomas Jefferson, James Monroe, Andrew Jackson, Benjamin Harrison,

Martin van Buren, Grover Cleveland i Theodore Roosevelt, izabrani su na predsjednički položaj tek u drugom pokušaju - na prethodnim predsjedničkim izborima bili su poraženi.

• Čuveni Eiffelov toranj u Parizu od otvorenja 1889. godine do danas, magnetski privlači turiste iz čitavog svijeta. Još se nikada nije dogodilo da je dan prošao bez posjetitelja. Neslavan rekord po broju posjetitelja nosi godina 1949. - bila su samo dvojica.

• Stare Rimljanke puno pažnje posvećivale su izgledu i boji svoje kose. Voljele su je bojiti u plavo, a boju su dobivale miješajući pepeo dobiven izgaranjem bukovog drvca i kozjeg loja.

• Raskušivanje (dezinfekciju) kirurških instrumenata uveo je u medicinu potkraj 19. stoljeća engleski liječnik Joseph Lister i tako sveo smrtnost operiranih pacijenata na najmanju moguću mjeru, kojoj su dotad bili izloženi zbog čestih infekcija.

• Za postojanja starog Rima, u vrijeme proslave Trajanove pobjede nad Dačanima 102. godine održane su velike venacije (borbe zvijeri i ljudi, zvijeri i zvijeri) u kojima je ubijeno oko 11 tisuća zvijeri. Podaci o ljudskim žrtvama nisu zabilježeni.

• Više od polovine ukupne svjetske proizvodnje vina otpada na tri europske države: Španjolsku, Italiju i Francusku. One godišnje proizvedu oko 13 milijardi litara kvalitetnog i vrhunskog vina.

GINEKOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE "MEDIC"

Prof. dr. Nisveta Alispahić
specijalista za ginekologiju i akušerstvo

U Ginekološkom savjetovalištu "Medic", prof. dr. Nisveta Alispahić, možete obaviti: ginekološki pregled, kontrolu trudnoće, ispitivanje i liječenje neplodnosti, dijagnostiku (ultrazvuk, PAPA, kolposkopija, spermogram, test na trudnoću, pregled vaginalnog sekreta).

Ginekološko savjetovalište radi ponedjeljkom, srijedom i petkom, od 9 do 12 i 17 do 19 sati, a subotom po dogovoru.

Na telefone:
061/149-514 i 201-927
možete zakazati posebno vrijeme samo za vas.
Tuzla, Batva, Ive Andrića br. 11

Glasnikova SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	POKRAJINA U AUSTRALIJU	ŽITELJKA ST. AZIJSKE DRŽAVE ASIRIJE	KRAT. ZA "RULO-POND- METAR"	POKAZNA ZAMJENICA	ŽENSKO IME	STARIJI TALIJANSKI PJEŠNIK FRANCISKO	JAPANSKI LUČKI GRAD	KOJI JE KAO ONAJ	IZMISLENA ZEMLJA PATULJAKA	KRESIVO, OGNJILO (MNOŽ.)	ELEMENT GALIJ	NAJTAJNE SLOVO	MLADO OD KOZE	NEPROFE- SIONALAC	OSAMLJEN	KRATICA ZA SLIČNO	KROMATSKI POVIŠEN GLAS "A"	PREDMETI KOJI DONOSE SREĆU
NAUKA O Bakterijama															SKLOP UREĐAJA			
PARALELA												ŽENSKO IME ORGANSKI SPOJEVI						
GLAVNI GRAD ITALIJE				NAJVIŠI UZORI							KONJ MRKE BOJE PRILIČNO SNAŽAN				DVA ISTA SLOVA			
AUTO OZNAKA ZA GRČKU			ORG. KEJA INDUSTRIJA				MJERA ZA DUŽINU								POLICIJSKA POTRAGA		"KABAT"	MIRNA, NEĆIJNA
DRUŽINA, MOMČAD			PLESAČICA				PUTEM PREKO											
GOLI, NEODJEVENI						OČAJNIČKI POZIV AUTO OZNAKA KRAPINE							MUZA PJEŠNIŠTVA AUTO ZNAK TUNISA					
OZNAKA AUTO SKOLE		MJESTO KOD ZADRA																
ZADAH, MIRIS		USPOREDAN																
METODA RADA			FILM KOSTE GAYRASA															
NAJVEĆA FRITOKA SAVE			PODSTREK															
VRSTA EKSPLOZIJA																		
PRIVILEGIJA (LAT.)																		
PROSTOR ZA NEKO GRADILIŠTE																		
NOTA SOLMIZACIJE			ZMIJSKI OTROV															
PLEBEJSKO PLEME U ANT. RIMU			ŽITELJ ITALIJE															
DIO OTPLATE																		
STAROGRČKI KIPAR IZ EGINE																		
OZNAKA ZA "GAUS"		SVIRAČ NA LIRU																
RUSKO ŽENSKO IME		GLUMAČKA DLOGA																
PRITOKA BAKSA U RUSIJI																		
ŠUMSKA KREDA																		
JEDAN OD BRILJANSKIH OTOKA																		

Hrvatski Glasnik
GLASILO HRVATSKOG RITERNOG DRUŠTVA "NAPREDAK ŽUPE SOLI"

Glasilo
Hrvatskog kulturnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i
društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak, Tuzla • **Ravnatelj:** Petar Matanović • **Glavni i odgovorni urednik:** Juraj Novosel • **Lektor:** Mr. Marica Petrović • **Uredništvo:** Petar Matanović, Juraj Novosel, Marica Petrović, Martin Antunović, Romeo Knežević, Zvonko Bosankić, Radoslav Tomičić. • **Fotografije:** Martin Antunović i Juraj Novosel • **Adresa:** Tuzla, Kazan mahala 2 Tel/fax: 035-237-171 • **Tehnička priprema, repro i štampa:** "PrintCom" d.o.o. Grafički inženjering Tuzla • **Račun:** 132-100-03108521-25 kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla - HKD Napredak, Tuzla - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. • Na temelju Mišljenja Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta TPŽ broj 10/1-483-9/98., list Hrvatski glasnik je javno glasilo, te prema članu 19. točka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga - ne plaća porez. • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju

stuhli tuzla
VI.: Branimir Stuhli
Ul. Bukinjska br. 60 • Tel. ++387-35-283-330 • 061-13-10-13 • E-mail: stuhli@bih.net.ba

**VODA KOJA
SVE
POKREĆE**
A QUALITY PRODUCT OF
Pivara Tuzla

**Gospodarska
BANKA** Sarajevo
Direkcija:
71000 SARAJEVO, Ferhadija 11
Tel.: 387 33 207-023, 207-022
Fax: 387 33 444-605
Poslovnica:
71000 SARAJEVO, M. Tita 56
Tel.: 387 33 203-910
Fax.: 387 33 442-959

Foto Žunić Digital Foto Laboratorij
e-mail: zunic@inet.ba
TUZLA: 035/254-594
035/257-205
035/251-448
GRAČANICA: 061/772-282
TESANJ: 061/251-897
DOBOJ: 053/231-554

**MLIN
LJUBAČE**
MLIN
"HUSINSKI RUDAR" D.D.
LJUBAČE-TUZLA
75214 LJUBAČE-TUZLA
TEL./FAX ++387 35 80 85 38, 80 85 39, 80 85 40 • E-mail: mlin@bih.net.ba

PrintCom GRAFIČKI INŽENJERING
75000 Tuzla Rudarska 64
Tel.: ++ 387 35 282-000, 283-218
Fax: ++ 387 35 280-210
e-mail: printcom@bih.net.ba

CVJEČARA FLORAMI
Vam nudi veliki izbor rasade, saksija, žardinijera, zemlje za cvijeće od 50 l, 20 l, 10 l, 6 l, 5 l, te zemlje u pakiranju od 1kg iz vlastite proizvodnje pod nazivom FLORATRES, rezanog cvijeća, lončanica, svijeća, lampinjona, lukovica svih vrsta, ruža sadnica i ukrasnog šiblja. Sve to možete nabaviti uz najpovoljnije cijene u gradu i dobiti stručne savjete. Vaše je samo da dodete na MALU PIJACU i da se uvjerite u našu ponudu.
FRANJO BOSANKIĆ

JAVNO PODUZEĆE
RADIO TELEVIZIJA
TUZLANSKOG KANTONA
Ul. Slatina br. 2 Tuzla

ključ
uspjeha

tuzlanska banka d.d.

Javno komunalno preduzeće

CENTRALNO GRIJANJE

TUZLA

Ul. Krečanska broj 1
75000 Tuzla Bosna i Hercegovina
Tel: ++387 35 283 443 Fax: ++387 35 281 391
E-mail: cen.gri@bih.net.ba

P L I V A

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO
Trg heroja 10, 71000 Sarajevo
Tel. ++ 387 33 65 11 33, 65 39 29
Fax. ++ 387 33 65 39 86

Za sva vremena

ŽIVOTNO OSIGURANJE
MOĆNO A OBROČNO

CROATIA OSIGURANJE d.d.

tel: +387 39 839 100,
www.croatiaosiguranje.com, croatia-os.ljubuski@int.tel.hr

e-mail: hoteltz@inet.ba
www.hoteltz.inet.ba

M: F: Fiska-15: Tuzla
tel./fax+387 35 250 050
marketing: +387 35 250 094 • turistička agencija: +387 35 238 80

Marketing: 250-261, 250-262, 250263 <http://www.kameleon.delta.com.ba>
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba